

3.

Stockholms kommunalstyrelse

och i samband därmed stående institutioner.

Stockholms stadsfullmäktige och i närmaste samband därmed stående institutioner.

Ursprungligen utövades hufvudstadens kommunalstyrelse omedelbart af Regeringen och dess representanter. Den egentliga själfstyrelsen tilldelades efter hand Magistraten, det vill säga Borgmästare och Råd. Såsom stadens och borgerskapets förman förde öfverståhållaren alltifrån år 1634, då hans ämbete tillkom, ordet inom detta råd. Vid sidan af Borgmästare och Råd fortgick från äldre tider borgerskapets inflytande på stadens styrelse dels genom ärendens omedelbara handläggning, dels och hufvudsakligen genom de i medeltiden tillkomna Borgerskapets äldste, hvilka till en början voro 48 och sedermera 50 till antalet, hvaraf benämningen Borgerskapets femtio äldste. De tillkommo endast såsom en rådgifvande församling och innehade äfven denna ställning enligt 1672 års förordning angående Stockholms stads styrelse; först år 1772 erhöilo de under egna ordförande beslutanderätt jämte Magistratens ledamöter. Det var dock endast hvad man sedermera benämnt drättselärenden i inskränkt mening, som voro föremål för nu omförmälda själfstyrelse, i hvilken den år 1813 inrättade Drättselkommissionen (se nedan) sedermera fick del.

Fördelningen på de skattskyldige invånarna af de prestationer och afgifter, de hade att utgöra, gaf från slutet af 1600-talet upphof till den ena kommunala institutionen efter den andra.

År 1688 tillkommo Deputerade för inkvarteringsverket, sedermera benämnda Inkvarteringskommissionen, ursprungligen bestående af magistratspersoner och borgare samt, sedan äfven husägare blifvit skyldiga att deltaga i inkvarteringen, jämväl af representanter från dem. Denna myndighet hade att uppbära samt redogöra för inkvarteringsstolagen samt ombesörja inkvarteringen in natura.

För taxering af den borgerliga inkvarteringsafgiften inrättades år 1710 Borgerskapets bemedlingskommission, och 1720 fick denna kommission befattningen med andra borgerliga utskylder. Den valdes af femtio äldste och äger fortfarande bestånd för förvaltning af borgerskapets enskilda fonder.

Brandvaktskasseadministrationen, sammansatt under öfverståhållaren såsom ordförande, af två magistratspersoner och tio husägare, tillkommen år 1788, hade att bestrida och bekosta nattbevakningen till år 1850, då detta bestyr öfvertogs af polisen.

Under år 1767 synas Börsbyggnadsdeputerade hafva börjat sin verksamhet. I deras ställe trädde år 1781 Kommitterade öfver börs- och brobyggnader. Efter underhandlingar med den år 1813 inrättade Drättselkommissionen fingo de år 1815 området för sin verksamhet utvidgadt och erhöilo då benämningen Kommitterade öfver börs-, bro- och hamnbyggnader. De bestodo af öfverståhållaren såsom ordförande, två af honom utsedda magistratspersoner samt bemedlingskommissionens ledamöter. Kommitterades bestyr öfvertogs år 1846 af Drättselkommissionen.

Det första steget till Magistratens och Borgerskapets äldstes befriande från bestyret med kommunens förvaltning togs år 1813, då den förut omnämnda Drättselkommissionen inrättades. Såsom ordförande i detta nya verk insattes öfverståhållaren; bisittare blefvo fyra magistratspersoner, utsedda af Magistraten, och sex borgare af olika kategorier, valda af Borgerskapets äldste. Drättselkommissionen hade att i första hand förvalta Stadens fastigheter och öfriga tillhörigheter samt omhänderhafva de inkomster, som voro enligt stat anslagna till utgifter för Rådhusrätten, Kronouppbördsverket m. fl. administrativa eller kommunala inrättningar. Kommissionen var dock icke den högsta myndigheten utan vissa ärenden skulle hänvisas till Magistraten och De femtio äldste.

För debitering, uppbörd och redovisning af båtsmansvakansafgiften inrättades på grund af 1839 års fördelning af städernas båtsmanshåll och Kungl. resolutionen den 14 november 1842 Båtsmanshållskommissionen med 7 personer, valda af borgare och fastighetsägare såsom båtsmanshållsskyldiga.

Från att hafva varit bestyr, utförda af hus- och tomtägarna, öfvergingo gatuläggningen och gatubelysningen, till en början hvar för sig, till att blifva på sockenstämmogrund byggda, för hela staden gemensamma angelägenheter. År 1845 inrättades för gatuläggningen och år 1850 för gatubelysningen särskilda förvaltningar, hvilka med år 1861 sammanslogos till Gatulägnings- och lyshållningsstyrelsen, bestående af nio ledamöter, af hvilka en utsågs af Öfverintendentsämnet och de öfriga af Sockenstämmomnämnden.

För den år 1856 beslutade vattenledningen inrättades en öfverstyrelse med öfverståhållaren såsom ordförande och 24 af de territoriella församlingarna valda ledamöter.

Den centrala delen af sjukvårds- och fattigvårdsförvaltningen utöfvades af en Magistrats afdelning till år 1807, då den för kortare tid överflyttades till en af representeranter för hvarjehanda stats- och kommunalinstitutioner sammansatt talrik direktion med en serafimerriddare såsom ordförande och öfverståhållaren såsom vice ordförande. Andring i direktionens sammansättning skedde genom Kungl. brefvet den 3 juli 1811, hvarjämte genom Kungl. brefvet den 18 mars 1812 denna öfverstyrelsens omedelbara befattning med dithörande ärenden öfverflyttades till församlingsstyrelser. En återgång i hufvudsakliga delar till ärendenas koncentrerung hos 1811 års direktion påbjöds åter genom Kungl. brefvet den 8 november 1813.

I stället för omförmälda direktion trädde enligt Kungl. Maj:ts stadga angående fattigvården i Stockholms stad Stadsnämnden den 1 april 1843 såsom centralstyrelse för hälso- och fattigvårdsärenden. I denna var öfverståhållaren ordförande, pastor primarius, polis-mästaren och förste stadsläkaren ständiga ledamöter samt 21 valda ledamöter, som utsågos, en af och inom Konsistorium, en af och inom Magistraten, två från hvar och en af de åtta församlingsnämnderna, en af Allmänna barnhusets, en af Danviks hospitals och en af Prins Carls inrättnings direktion.

Med hänsyn till kolerafarsotens första uppträdande i Europa inrättades för denna del af hälsovården den Allmänna sundhetskommittén, som verkade åren 1831—1840. Af enahanda anledning och för samma ändamål bildades år 1847 Allmänna sundhetsnämnden, som hufvudsakligen nominellt kvarstod till tiden för Stadsfullmäktiges tillkomst. Den bestod af ledamöter utsedda vid sockenstämmorna. Ordet fördes af öfverståhållaren eller den han förordnade i sitt ställe.

En verksam del i styrelsen af åtskilliga hufvudstadens angelägenheter (byggnadsväsendet, strandregleringar, allmänna säkerheten, torghandeln, mångleriväsendet, religions-, sjuk- och fattigvård samt brandförsäkringsväsendet) tog den år 1724 af Kungl. Maj:ts förordnade Kungl. politie- och brandkommissionen. Denna ett stycke mot slutet af 1700-talet fungerande myndighet bestod af tolf, de flesta höga, stats-ämbetsmän (tre riksråd, justitiekansleren, en generalmajor, ett kansliråd, en vicepresident, fyra kollegieråd, en assessor) och två rådmän.

Med år 1862 gjordes enligt Kungl. resolutionen den 27 september 1861 hufvudstadens folkskoleväsende till en stadens gemensamma angelägenhet, som, intill dess Stadsfullmäktige öfvertog detsamma, lydde under öfverstyrelsen, sammansatt af en ordförande och elfva ledamöter, valda, en af Stadens konsistorium, en af Fattigvårdsnämnden, en af hvarje församlings skolråd och en af öfverstyrelsen, företrädesvis bland hufvudstadens läkare. Öfverstyrelsen valde själf sin ordförande. Om detta val föll på

någon förutvarande ledamot, utsågs annan i samma ordning, som denne förut blifvit invald.

Genom Kungl. förordningen den 16 mars 1847 infördes Sockenstämmonämnden för behandling i vissa fall af hela staden rörande kyrkliga eller världsliga kommunalärenden.

Förslaget till 1862 års Kungl. förordning om kommunalstyrelse i stad var uppjordt att gälla äfven för hufvudstaden. Detta förslag hänsköts till yttrande af Öfverståhållareämbetet och från ämbetet till Magistraten och Borgerskapets äldste, som för frågans utredning nedsatte en kommitté. Såväl kommittén som Öfverståhållareämbetet afstyrkte på det bestämdaste, att den allmänna stadsförfattningen skulle tillämpas på Stockholm, och påyrkade, att hufvudstaden skulle få sin särskilda kommunalförordning, hvartill ock förslag uppjordes. Följden blef utfärdandet af Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, hvilken förordning i de flesta väsentliga delar var öfverensstämmande med kommittéförslaget.

Med upphäfvande af 1847 års sockenstämmoförordning och hvad i andra författningar kunde finnas strida mot de nya bestämmelserna förklarades i 1862 års förordning om kommunalstyrelse i Stockholm Staden med därunder lydande område utgå för sig en särskild kommun, hvars medlemmar ägde att själfva efter de gifna närmare bestämmelserna vårda sina gemensamma angelägenheter, såvidt icke enligt gällande författningar det tillkomme offentlig ämbetsmyndighet att handhafva dem. I afseende å behandling af kyrkliga angelägenheter samt ärenden rörande folkskolan hänvisades till hvad särskildt fanns stadgadt. Undantaget i afseende å kyrkliga angelägenheter blef, hvad angår ordnandet af begravningsplatser, år 1886 i sammanhang med nedan omtalade Kyrkogårdsnämnds införande genom legaliserande af då redan rådande förhållande för Stadens gemensamma begravningsplatser modifieradt i kyrkostämmoförordningen för Stockholm. Folkskoleväsendet åter blef med år 1904 genom lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm en väsentligen under den borgerliga kommunen lagd Stadens gemensamma angelägenhet.

Lagar m. m. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862. Kommunalförordningen har undergått följande ändringar. Kungl. kungörelsen den 22 juni 1883 medförde hufvudsakligen nedsatt maximum af röstetalen vid stadsfullmäktigeval och öfverflyttning till nämndernas instruktioner af en del bestämmelser om dem. Enligt Kungl. förordningen den 8 mars 1889 är den medlem af Kommunen, som därstädes äger fast egendom i st. f. som förut den som är för fast egendom till allmän bevilning uppförd. Genom K. förordningen den 22 mars 1889 blef kvinna valbar i Fattigvårdsnämnden. Lagen den 2 april 1898

gjorde villkoren för rösträtt och valbarhet till Stadsfullmäktige i allo lika med motsvarande bestämmelser för de andra städerna och föreskref förfarandet, då ordinarie val och fullnadsval till Stadsfullmäktige skola ske samtidigt. Lagen den 15 april 1904 lämnade föreskrifter om revisorsval. Lagen den 29 april 1904 tilldelade Stadsfullmäktige rätt att årligen själfva utse sin ordförande. Genom lagen den 7 juli 1905 blef kvinna valbar i Styrelsen för Arbetsförmedlingen. Lagen den 17 maj 1907 införde nya bestämmelser angående Stadsfullmäktiges sammanträden (se nedan). Genom lagen den 12 juli 1907 upphäfs § 47 och ändrades § 45.

Kungl. förordningen den 29 april 1886 medförde föreskrifter angående vissa kyrkogårdars (begravningsplatsers) vård genom Kyrkogårdsnämnden i Stockholm. Lagen den 15 maj 1903 förde folkskoleväsendet under Stadsfullmäktige.

För ändring af hufvudstadens kommunalförordning likasom för öfriga förordningar af samma slag har från år 1882 fordrats Riksdagens medgifvande.

Stadsfullmäktige.

Börshuset, St.; riks. 46 60; allm. 28 29; sessionstider: ett ordinarie sammanträde tredje måndagen i hvarje månad (utom juli och aug.), f. ö. efter omständigheterna. Ang. Stadsfullmäktiges expedition se sid. 31.*

Kommunens beslutanderätt utöfvas genom 100 stadsfullmäktige, valda för två år i sänder distriktsvis i fem valkretsar.

Enligt 1862 års förordning fördes ordet hos Stadsfullmäktige af öfverståhållaren med rätt för honom att deltaga i öfverläggningarna men ej i besluten. För hvarje år ägde Stadsfullmäktige välja en vice ordförande. Öfverståhållarens ordförandebefattning upphörde den 1 juni 1904, då Stadsfullmäktige första gången inträdde i sin genom lagen den 29 april 1904 dem tilldelade rätt att själfva årligen utse sin ordförande. Öfverståhållaren behöll sin rätt att deltaga i öfverläggningarna. Samma rätt tillades uttryckligen underståhållaren vid förfall för öfverståhållaren.

»Stadsfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga. Dock kunna Fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att öfverläggningen skall hållas inom lyckta dörrar» (§ 21 i Kommunalförordningen). »Stadsfullmäktige må icke företaga ärende eller däri besluta, om icke minst hälften af dem är tillstädes» (ur § 22 i Kommunalförordningen).

»Till Stadsfullmäktiges åligganden och befogethet hör att afgifva utlåtanden i alla frågor, som för sådant ändamål af Kungl. Maj:t till

Fullmäktige remitteras, eller af Öfverståhållare-ämbetet, Magistraten eller andra vederbörande till dem hänskjutas; att meddela beslut i angelägenheter, som af de för verkställighet och förvaltning tillsatta nämnder eller personer likmåttigt de för hvardera af dem gällande instruktioner Fullmäktiges pröfning underställas; att efter granskning af de utaf vederbörande förvaltningsnämnder upprättade utgifts- och inkomstförslag bevilja medel till stadsutgifternas bestridande samt förordna om uttaxering af de skattebidrag, hvilka utöfver befintliga tillgångar kunna till Stadens allmänna gagn eller särskilda dess behof erfordras, äfvensom i fråga om utgifter för nya ändamål bestämma de grunder, efter hvilka uttaxering däraf skall äga rum; samt att årligen genom revisorer, hvilka Stadsfullmäktige utse, granska dem underlydande nämnders räkenskaper och förvaltning under nästföregående året» (ur § 26 i Kommunalförordningen).

För giltigheten af en del af Stadsfullmäktiges beslut fordras fastställelse af Kungl. Maj:t. Öfriga beslut skola i vidsträckt omfattning underställas Öfverståhållareämbetet.

Stadsfullmäktige afgöra själfva, utan annan myndighets hörande, följande frågor: underdåniga framställningar till Kungl. Maj:t, beslut i fråga om beviljande af skattebidrag till Stadens allmänna gagn eller särskilda dess behof, dock med vissa undantag, beslut i anledning af de på Fullmäktiges pröfning beroende revisionsanmärkningar samt öfverenskommelser och beslut rörande ordningen och arbetssättet m. m. hos Fullmäktige. Däremot erfordras Kungl. Maj:ts pröfning och stadfästelse för att Stadsfullmäktiges beslut skola vinna gällande kraft, då de angå: försäljning, pantförskrifning eller utbyte af sådan Staden tillhörig fastighet, som har bestämts till bestridande af något bland Stadens allmänna behof, så ock öfverenskommelse, som medför förändring i de rättigheter Staden äger till sådan fastighet, upptagande af lån i utländskt mynt eller annat på längre betalningstid än fem år ställt lån, nya eller förhöjda afgifter å allmänna rörelsen för begagnande af de platser, som blifvit anvisade åt densamma, eller de inrättningar, som äro gjorda till dess betjänande, förändring i de af Kungl. Maj:t för förvaltningsnämnderna fastställda instruktioner samt förändring i vissa gällande bestämmelser och åtaganden rörande kommunalutskylderna (Kommunalförordningens § 30). I alla öfriga ämnen erfordras Öfverståhållareämbetets stadfästelse för att gifva gällande kraft åt Stadsfullmäktiges beslut. Vägrar Öfverståhållareämbetet sökt fastställelse, skall sådant därtill uppgifvas, och äga Stadsfullmäktige sådant fall att afgöra, huruvida frågan skall underställas Kungl. Maj:ts pröfning.

Stadsfullmäktige, hvilka icke med verkställighetsåtgärder af något slag eller med förvaltning af penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning samfäldt och omedelbart må befatta sig, skola inom sig eller af andra sta-

* Enligt lagen den 17 maj 1907, som trädde i kraft den 1 sept. 1907.

dens invånare, som äro till stadsfullmäktige valbara, bilda afdelningar eller nämnder, hvilka hvar inom sitt område äro för omförmälda göromål ansvariga (§ 5 i Kommunalförordningen).

Angående förberedandet m. m. af frågor hos Stadsfullmäktige, se sid 30 rörande Beredningsutskottet.

Den 20 april 1863 hade Stadsfullmäktige sitt första sammanträde.

Reglementen m. m. Se under Stockholms stads kommunalstyrelse sid. 27.

Stat år 1909. Stockholms stads stat för år 1909 har af Stadsfullmäktige bestämts sålunda. Utgifter: 55,705,707 kr.; inkomster: 20,907,293: 60 kr. Bristen är afsedd att fyllas dels genom lånemedel 18,504,072: 92 kr., dels genom kommunalskatt 16,294,340: 48 kr.

Ordförande.

von Friesen, S. G., lektor, bankofullmäktig.

Vice ordförande.

Östberg, J., kammarrättsråd.

För första valkretsen.

- Förselius, A. G., direktör.
- *Söderlund, C. A., ingenjör.
- *Sondén, C. M., professor.
- Alderin, R. W., disponent.
- Dyrssen, G., kommandör.
- Ohlsson, J. E., speerihandlare.
- Ramström, C. A., civilingenjör, förste faktor.
- Staf, O. L., kakelugnsmakare.
- *Fries, S. A., kyrkoherde.
- *Axelson, H., direktör.
- Lund, C. J., skrädderiidkare.
- Tengdahl, K. A., försäkringstjänsteman.
- *Magnusson, K. G., ingenjör.
- *Palmstierna, E. K., frih., kapten.
- *Bratt, I., prakt. läkare.
- *Andersson, A., manufakturhandlare.
- *Winberg, O. G., järnvägstjänsteman.
- *Carlsson, C. F., ingenjör.
- Hallström, P. D. L., rektor.
- Olsson, G. Hj., förtennare.

För andra valkretsen.

- *Fränckel, E., generalkonsul.
- von Friesen, S. G., Stadsfullmäktiges ordförande (se ofvan).
- Hernlund, C. H., rektor.
- Taube, C. O., grefve, f. d. distriktschef.
- von Rosen, G. P. A., grefve, hofrättsråd.
- *Rystedt, C. G., ingenjör.
- *Clason, I. G., förste intendent.
- Edberg, K. Th., snickaremästare.
- *Alexanderson, C. A., v. häradsbörding, bruksägare.
- Laurent, V. E., prakt. läkare.
- Wassberg, A., folkskolelärare.

- *Warburg, K. J., professor.
- *Eklund, O., direktör.
- *Magnusson, A. E., byggmästare.
- *Hjortzberg, E. G., direktör.
- *Drewes, B. T. F., fabrikör.
- *Andersson, B. John F., ingenjör, direktör.
- Hjorth, J. E., disponent.
- Pehrsson, H., åkare.
- Enquist, J. N., grosshandlare.

För tredje valkretsen.

- Norblad, J. A., fil. d.r., verkmästare.
- Wahlin, C. A., grosshandlare.
- *Östberg, G. F., direktör, riksgäldsfullmäktig.
- *Enell, H. G. O., apotekare.
- *Hammarlund, E., direktör.
- *Lamm, H., grosshandlare.
- Lindmark, A., skomakaremästare.
- Lundbergh, G. H., grosshandlare.
- Buhre, K. B., prakt. läkare.
- Bendixson, I. O., professor.
- *Lagergren, C. H., grosshandlare.
- *Sjögren, P. A., fabrikör.
- *Medin, K. O., professor.
- Martin, E. D. W., auditör.
- Nilsson, F., bibliotekarie.
- Olin, A. R., direktör.
- *Ceder, A., sekr. hos Svenska arbetarförbundet.
- *Laurentz, W., grosshandlare.
- d'Ailly, G. A. H., byrådirektör.
- *Lagercrantz, A. E. W., vice häradsbörding.

För fjärde valkretsen.

- Wallenberg, K. A., bankdirektör.
- Höglund, O. M., fil. d.r., grosshandlare, riksgäldsfullmäktig.
- *Herlitz, K. G., direktör.
- *Norström, C. G., civilingenjör.
- *Bohman, H. E. M., justitieråd.
- Rabe, P. R., bankdirektör.
- *Welin, K. G. A., trafikdirektör.
- Kinander, C. E., direktör, riksgäldsfullmäktig.
- Wickman, G., arkitekt.
- *Richert, J. G., professor.
- *Palme, S. T., direktör.
- *Elmquist, G. H., byråchef.
- *Söderberg, O. A., grosshandlare.
- Eklund, J. L., målaremästare.
- Lundström, K. B., grosshandlare.
- *Blomberg, A. Hj., direktör.
- *Wrangel, H. G. W., kommandör.
- Kjerrulf, G., medicinalråd.
- Isakson, C. J. A., skeppsbyggeriinspektör.
- Nordquist, E. A., grosshandlare.

För femte valkretsen.

- Andersson, A. N., byggmästare.
- Piehl, C. G., direktör.
- Östberg, J., Stadsfullmäktiges vice ordförande (se ofvan).

- *Romare, P. B., direktör.
- *Larsson, G., byggmästare.
- Dahlberg, A. E., rådmän.
- Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare.
- *Boije af Gennäs, S. J. A., rektor.
- *Rosengrén, C. O. L., grosshandlare.
- *Schönthal, A. R., ingenjör.
- Ionsson, J. A., öfverlärare.
- Lagerheim, C. H. Th. A., generaldirektör.
- *Thelander, C. T. F., öfveringenjör.
- Wester, A., sjukbesökare.
- Carlsson, J. A. C., grosshandlare.
- Klefbeck, E. A., pastorsadjunkt.
- *Cederborg, A., stadsnotarie.
- *Nordgren, F. L., förtroendemän.
- *Lidman, C., öfverlärare.
- *Djurling, E. W., konsul.

Sekreterare m. m. Se Stadsfullmäktiges och Beredningsutskottets expedition, sid. 31.

Stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Stora Nygatan 2 B, St.; riks. 65 68; sessionstid: i allmänhet torsdagar 6,30 e. m. (utom sommarmånaderna).

Beredningsutskottet, som utom ordföranden och vice ordföranden hos Stadsfullmäktige består af 10 ledamöter och 5 suppleanter (utsedde bland Fullmäktige), har att med uppmärksamhet följa förvaltningen af Stadens angelägenheter i alla riktningar, till Stadsfullmäktige göra framställningar och förslag, som i ett eller annat hänseende häraf kunna föranledas, till föredragning bereda alla de ärenden för öfrigt, i hvilka Stadsfullmäktige skola meddela utlåtanden eller beslut, samt å Stadsfullmäktiges vägnar företrädesvis öfvervaka verkställigheten af Stadsfullmäktiges beslut. Beredningsutskottet äger att ifrån de under Stadsfullmäktige lydande nämnder, afdelningar eller tjänstemän infordra de yttranden och upplysningar, som för ärendenas utredande äro af nöden, äfvensom att hos Öfverståthållareämbetet omedelbart göra framställningar om upplysningars infordrande från ämbetsmyndigheter. Hvarje Beredningsutskottets utlåtande skall jämte därifrån skiljaktiga, skriftligen afgifna meningar befordras till trycket i fortlöpande nummerordning för året (Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskotts utlåtanden och memorial) samt ett exemplar däraf öfverlämnas till enhvar af Stadsfullmäktige. Utskottet äger därjämte att såsom bilagor låta trycka sådana till ärendena hörande handlingar, som Utskottet anser vara af den vikt, att innehållet af desamma bör i dess helhet komma till Stadsfullmäktiges kännedom (Bihang till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskotts utlåtanden och memorial). Stadsfullmäktiges beslut i anledning af Beredningsutskottets utlåtanden, sammanfattas i en kort »underrättelse», som särskildt befordras till trycket och vidfogas årets

utlåtanden, samt återfinnas för öfrigt i Fullmäktiges numera äfven tryckta protokoll. Den hos Stadsfullmäktige anställda sekreteraren äfvensom registratören tjänstgöra i enahanda egenskaper hos Beredningsutskottet.

Den 13 sept. 1906 beslöt Beredningsutskottet provisoriskt att för ärendenas snabbare utredande fördela sig på två afdelningar, af hvilka den ena skulle behandla i främsta rummet anslagsfrågor, den andra förnämligast kommunala författnings- och reglementsfrågor. Någon beslutanderätt tillkommer icke dessa afdelningar, utan skola ärendena pröfvas och afgöras af Utskottet i dess helhet.

Ansökningar om tillstånd att härstädes utskänka vin och öl samt om ombyte af lokal för sådan utskänkning granskas af en af Stadsfullmäktige årligen utsedd »Kafékommitté» (se sid. 150).

Reglementen m. m. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 (§§ 33 o. 34). Arbetsordning för Beredningsutskottet den 3 dec. 1863. K. kungörelsen den 22 juni 1883 angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm samt lagen den 29 april 1904 ang. d.o.

Ordförande.

Stadsfullmäktiges ordf.

Vice ordförande.

Stadsfullmäktiges vice ordf.

Ledamöter och suppleanter.

Se nedan.

Afdelningen A.

(i främsta rummet för anslagsfrågor).

Ordförande.

von Friesen, S. G. (se ofvan).

Vice ordförande.

*Fränckel, E., generalkonsul.

Ledamöter.

- Wallenberg, K. A., bankdirektör.
- *Hammarlund, E., direktör.
- Andersson, A. N., byggmästare.
- Rabe, P. R., bankdirektör.

Suppleanter.

- Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare.
- *Hjortzberg, E. G., direktör.
- *Welin, K. G. A., trafikdirektör.

Afdelningen B.

(i främsta rummet för kommunala författnings- och reglementsfrågor).

Ordförande.

*Östberg, J. (se ofvan).

Vice ordförande.

*Östberg, G. F., riksgäldsfullmäktig.

Ledamöter.

- Norblad, J. A., fil. dr., verkställare.
 *Norström, C. G., civilingenjör.
 Bendixson, I. O., professor.
 *Martin, E. D. W., auditör.

Suppleanter.

- *Elmquist, G. H., byråchef.
 Eklund, O., direktör.

Sekreterare m. m.

Se Stadsfullmäktiges och Beredningsutskottets expedition, nedan.

Stadsfullmäktiges och Beredningsutskottets expedition.

Stora Nygatan 2 B, St.; riks. 65 68; expeditionstid: 11—2.

Expeditionens chef är sekreteraren. Honom åligger att föra protokollen vid Fullmäktiges och Beredningsutskottets sammanträden, uppsätta och expediera utlåtanden och beslut, ombesörja brevväxlingen, upprätta och efter hvarje kvartals slut till Drätselnämnden aflämnas böteslängd*, bestyrka riktigheten af protokollsafskrifter, tillhandaga ordföranden vid föredragningslistans uppsättande, sörja för att de upptecknade yttrandena blifva kopierade och talarne tillställda, ombesörja tryckning och korrekturläsning af Stadsfullmäktiges protokoll jämte därtill hörande yttranden äfvensom af Beredningsutskottets utlåtanden jämte därtill hörande bilagor, hafva inseende öfver det sätt, hvarpå diariet och öfriga föreskrifna anteckningar föras samt arkivet värdas och i öfrigt lämna det tjänstebiträde, därom ordföranden eller Utskottet honom anmodar.

Registratorn (förut benämnd kanslist) åligger att föra diarium och andra anteckningar, hvilka af Fullmäktige eller Beredningsutskottet anses erforderliga, värda arkivet, besörja utskrifter af expeditioner, biträda vid kollationering och korrekturläsning samt i öfrigt lämna det tjänstebiträde, därom ordföranden, Utskottet eller sekreteraren honom anmodar.

Instruktion. Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige och deras beredningsutskott den 3 dec. 1863 med ändringar af den 28 juni 1867, den 29 sept. 1899, den 1 juni 1904 och den 16 sept. 1907.

Stat för år 1909. Utgifter: 73,980 kr.

* För stadsfullmäktiges förfallolösa bortovaro från Fullmäktiges sammanträden (2 kr. hvarje gång, eventuellt 4 kr. om sammanträdet på grund af fåtaligt besök måst inställas eller upplösas).

Aflöningar m. m. Sekreterare: 7,500 kr., däraf lön 5,250 kr., tjygr 2,250 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Registrator: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. För stenografering af anföranden vid Stadsfullmäktiges sammanträden: 8,000 kr. (förslagsanslag). Till extra ordinarie tjänstemän: 6,000 kr. Vaktmästare: 1,650 kr., däraf lön 1,400 kr., hyresbidrag 250 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Extra vaktmästare: arfvode 600 kr. Vaktmästarebiträde: 600 kr.

Sekreterare.

Barthelson, C. G.; riks. 65 68; allm. 29 30.

Registrator.

Gyllensvärd, G. V.; riks. 65 68; allm. 29 00.

Stenografer.

Ericsson, A. E. M.; Cronvall, P. A.; Kræpelien, E. L.; Petersson, L. J.; Widegren, P. G.

E. o. tjänstemän.

Schlytern, C. H.; Widén, P.; Ruus, N.

Skrifbiträde.

Ericsson, Elsa E. K.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.; Karlsson, E. A. (e. vaktmästare); Sandahl, F. G. V. (vaktmästarebiträde).

Stadsfullmäktiges diskussionsklubb.

(S. D. K.).

Denna klubb, ehuru icke en officiell institution, har dock ansetts böra här omnämnas med några ord, så mycket mer som samtliga fullmäktige äro medlemmar af densamma. Klubben, hvars stadgar antogs den 28 mars 1891, har till ändamål att sammanföra ledamöter af Stadsfullmäktige till ömsesidigt tankeutbyte samt att medels diskussioner rörande kommunala frågor utreda och skärskåda dessa från olika synpunkter, särskildt till gagn och ledning för de herrar stadsfullmäktige, hvilka icke äro ledamöter af utskott eller nämnder. Klubbens angelägenheter handhafvas af tre förtroendemän: ordförande, vice ordförande, sekreterare (tillika skattmästare och klubbmästare).

Ordförande.

Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare.

Vice ordförande.

Welin, K. G. A., trafikdirektör.

Sekreterare.

Hjortzberg, E. G., direktör.

Stockholms stads drätselnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

Stora Nygatan 2 B. St.; riks. 7 88; allm. 29 00. Första afdelningen sammanträder vanligen hvarje (sommaren: hvarannan) tis- dag kl. 6,30 e. m., andra afdelningen van- ligen hvarje (sommaren: hvarannan) onsdag kl. 2 e. m. (första afd. plägar dock sam- manträda kl. 2 e. m. under den ljusare delen af året).

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalför- ordning år 1862 sammanfördes Stadens egentliga drätselväsende under Drätselnämnden, som ursprungligen, oafsedt pleniären, arbetade på tre afdelningar, af hvilka den första handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de be- styr, hvilka icke uppdragits åt de öfriga afdel- ningarna, den andra frågor rörande inkvartering, brandvakts- och båtsmanshåll samt militärkom- paniet och den tredje ärenden, som rörde gatu- läggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras af öfverståthållaren, då han var till- stådes. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett af Stadsfullmäktige godkändt förslag att sammanföra all Stadens kom- munalförvaltning under en enda, på afdelningar arbetande nämnd ogillats af K. Mt., erhöll Näm- nden i stället den 14 dec. 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes afdelningarna till två, valda omedelbart af Stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande af öfverståthålla- rens rätt att föra ordet, då han är tillstådes, fingo Nämnden och afdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Genom K. kungörelsen den 12 okt. 1894 gjordes i Nämndens instruktion den ändring, att ärenden rörande Stadens renhållning öfverflyttades från Första till Andra afdelningen. Instruktionen har äfven fått några detaljändringar genom K. kun- görelserna den 10 maj 1889, den 3 mars 1893, den 16 okt. 1896 och den 12 maj 1908.

Drätselnämnden värdar och förvaltar all egen- dom, som tillhör Staden samfäldt och icke är ställd under annan stadsmyndighets förvaltning. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i före- skrifven ordning de inkomster, hvilka inflyta af allmänna rörelsen eller inkomstgifvande rättig- heter eller beredas genom uttaxering eller annor- ledes; tillser, att Stadens rätt i dessa afseenden behörigen iakttages, samt bestrider de utgifter, hvilka erfordras för Stadens allmänna behof i här nedan uppgifna afseenden och blifvit be- stämda i den ordning, som föreskrives i K.

förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden utförvar med de i § 4 i instruk- tionen omfördämda undantag sin verksamhet på två afdelningar. Hvardera afdelningen består af tio ledamöter med fem suppleanter.

Första afdelningen handhafver Stadens penningeförvaltning samt handlägger alla andra ärenden, som icke, enligt hvad här nedan sägs, tillkomma Andra afdelningen.

Andra afdelningen handlägger frågor om hus- och brobyggnader, gatuläggning, trum- byggnad, afloppstrummors rengöring, gatubelys- ning, plantering samt vattenledning, utom hvad angår afgifternas debitering och uppbörd.

Nämnden äger att samfäldt besvara re- miss eller behandla annat ärende, som uttryck- ligen blifvit hänskjutet till hela Nämnden, vare sig af Öfverståthållarembetet, Stadsfullmäktige, Beredningsutskottet eller någon Nämndens af- delning; att afgöra mellan afdelningarna upp- kommen fråga, till hvilkenderas behandling ett ärende rätteligen hör, samt att förordna till tjänster, som äro för hela Nämnden gemensamma. I öfrigt förordnar hvarje afdelning sina under- lydande tjänstemän. Genom val utse Nämnden och dess afdelningar inom sig ordförande för hvarje tjänstgöringsår, hvilket börjar den 1 janu- ari. Afdelningarna äga att, på sätt dem synes lämpligast, mellan sina ledamöter fördela den närmare tillsyn och kontroll å förvaltningen i alla dess delar, afdelningarna åligga. (Se nedan angående vissa delegerade).

Stadsfullmäktiges pröfning underställas de beslut, som angå: försäljning, pantförskrifning eller utbyte af Staden tillhörig fastighet så och öfverenskommelse, som medför förändring i de rättigheter, Staden äger till sådan fastighet; friköp af ofria eller Stadens tomt; inköp af fastighet; verkställande af större byggnadsarbeten och andra företag för Stadens räkning, då kostnaden där- för icke kan bestridas med de till sådana ändamål för året bestämda anslag; nya eller för- höjda afgifter å allmänna rörelsen för begagn- ande af de platser, som blifvit åt densamma anvisade eller af sådana inrättningar, som äro gjorda för dess betjänande; upptagande af lån på längre återbetalningstid eller större belopp än det kan betäckas med de för året påräknade inkomster; afskrifning utur räkenskaperna af någon Stadens fordran, sedan vederbörande revi- sorer yttrat sig däröfver.

Revision af Nämndens räkenskaper sker ge- nom fem af Stadsfullmäktige utsedde revisorer.

Instruktioner m. m. K. instruktionen för Stockholms stads drätselnämnd den 14 dec. 1883, med ändringar genom K. kungörelserna den 10 maj 1889, den 3 mars 1893, den 16 okt. 1896 och den 12 maj 1908.

Stat år 1909. Nämndens afdelningar gemensamt: utgifter 499,200 kr., inkomster 23,900 kr. Första afdelningen: utgifter 19,185,800 kr., inkomster 12,915,575 kr. Andra afdelningen: utgifter 11,031,380: 15 kr., inkomster 1,416,670 kr. *Obs!* Å första afdelningens stat upptages en mängd kommunala institutioner, hvilka ej sortera under Nämnden (se sid. 218).

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande.

von Rosen, G. P. A., grefve, hofrättsråd, stadsfullm.

Ledamöter

(se nedan vid afdelningarna).

Drätselnämndens första afdelning.

Ordförande.

Lamm, H., grosshandlare, stadsfullm.

Ledamöter.

Borgström, A. G. S., justitieråd.

Dyrssen, G., kommandör, stadsfullm.

*Hallström, P. O. L., rektor, stadsfullm.

*Lamm, H., (se ofvan).

Lundbergh, G. H., grosshandlare, stadsfullm.

Nilsson, N.; byggmästare.

*Piehl, C. G., direktör, stadsfullm.

*Romare, P. B., kamrerare, stadsfullm.

*von Rosen, (se ofvan).

Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.

*Axelson, H., direktör, stadsfullm.

*Lindmark, A., skomakaremästare, stadsfullm.

Magnusson, K. G., ingenjör, stadsfullm.

Palme, S. T., direktör, stadsfullm.

Österlöf, O., byggmästare.

Drätselnämndens andra afdelning.

Ordförande.

Hernlund, C. H., rektor, stadsfullm.

Ledamöter.

*Alderin, R. W., disponent, stadsfullm.

Andersson, A. N., byggmästare, stadsfullm.

Dahlberg, A. E., rådmän, stadsfullm.

Förselius, A. G., direktör, stadsfullm.

Hernlund, (se ofvan).

*Hildestrand, N., disponent.

*Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare, stadsfullm.

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

*Rystedt, C. G., civilingenjör, stadsfullm.

*Schönthal, A. R., ingenjör, stadsfullm.

Suppleanter.

*Lindqvist, E. V., ingenjör.

*Lundström, K. B., grosshandlare, stadsfullm.

*Magnell, C. J., professor.

Rosengrén, C. O. L., grosshandlare, stadsfullm.

Thorén. Th., arkitekt.

Drätselnämndens delegerade.

Drätselnämnden äger, såsom ofvan nämnts, på sätt Nämnden lämpligast synes, mellan sina ledamöter fördela den närmare tillsyn och kontroll å förvaltningen i alla dess delar, som åligger Nämnden. De härför valda delegerade utses dels af Nämnden in pleno, dels af de skilda afdelningarna.

Inspektör öfver folkbiblioteken.

(Utsedd af Drätselnämndens första afd.).

Warburg, K. J., professor, stadsfullm.

Delegerade för Stadens arkiv.

(Utsedda af Drätselnämnden in pleno).

Hallström, P. O. L., rektor, stadsfullm.; Hernlund, C. H., rektor, stadsfullm.

Kassainspektörer.

(Utsedda af Drätselnämndens första afd.)

Lundbergh, G. H., grosshandlare, stadsfullm.;

Piehl, G., direktör, stadsfullm.

Inspektörer öfver Stadsingenjörskontoret.

(Utsedda af Drätselnämndens första afd.; Byggnadsnämnden utser äfven en delegerad, se sid. 101).

Dyrssen, G., kommandör, stadsfullm.; Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Hyresdelegerade.

(Utsedda af Drätselnämndens första afd.)

Lundbergh, G. H., grosshandlare, stadsfullm.;

Nilsson, N., byggmästare.

Kommunalbyggnadsdelegerade.

(Utsedda af Drätselnämndens första afd.)

Hedenblad, P. H., byrådirektör; Janson, A. G., byggmästare; von Rosen, G. P. A., grefve, hofrättsråd, stadsfullm.

Renhållningsdelegerade.

(Utsedda af Drätselnämndens andra afd.)

Dahlberg, A. E., rådmän, stadsfullm.; Rystedt, C. G., civilingenjör, stadsfullm.

Belysningsdelegerade.

(Utsedda af Drätselnämndens andra afd.)

Andersson, A. N., byggmästare, stadsfullm.; Hernlund, C. H., rektor, stadsfullm.

*Delegerade för vattenledningsegen-
domarna.*

(Utsedda af Drättselnämndens andra afd.)

Förselius, A. G., direktör, stadsfullm.; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.

*Delegerade för uppgörande af rit-
ningar och kostnadsförslag till nytt
rådhus i kvarteret Fruktkorgen.*

(Två ledamöter utsedda af Magistraten; tre af Drättselnämndens andra afdelning).

Carlberg, J. S., rådman; **Cavallin**, B. S. C., rådman (utsedda af Magistraten); **Kinberg**, A. G. H., major, tf. byggnadschef; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Rystedt**, C. G., civilingenjör, stadsfullm. (utsedda af Drättselnämndens andra afdelning).

**Drättselnämndens kansli och
expedition.**

*Stora Nygatan 2 B, 1 tr., St.; riks. 7 88;
allm. 29 00; expeditionstid: 10—3.*

Kansliet förestås af sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till Drättselnämndens handläggning hörande ärenden, ehvad de skola behandlas i plenum eller på afdelningar; att föra protokoll så väl vid samfällida Nämndens som afdelningarnas sammanträden; att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Notarien åligger: att biträda sekreteraren samt att, då sekreteraren är af förfall hindrad, fullgöra sekreterarens åligganden m. m. Registratorn, som därjämte är kanslist, åligger: att föra diariet och andra anteckningar, hvilka af Drättselnämnden anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskrifter och expeditioner m. m. Sekreteraren och registratorn skola hvarje helgfri dag vara tillstädes å tjänsterummen, den förre 10—2 och den senare 10—3.

Instruktion m. m. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876, med ändringar den 7 aug. 1889 och den 30 maj 1895.

Aflöningar m. m. Sekreterare: 6,500 kr., däraf lön 4,550 kr., tjygr 1,950 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Notarie: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. (öfvergångsstat 3,000 kr.). Registrator: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Till extra biträden: 1,000 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. E. o. vaktmästare: 750 kr.

Sekreterare.

Folin, C. A.

Notarie.

Söderling, A. G. M.

Registrator.

Östberg, H.

Vaktmästare.

Ekström, J. V. T.; **Pehrsson**, C. H. (e. o. vaktm.).

**Drättselnämndens (Stadens) ombuds-
mans expedition.**

*Stora Nygatan 2 B, 2 tr., St.; allm. 11 89;
expeditionstid: 1,30—3.*

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra Drättselnämndens (Stadens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt; att besörja förnyande af de inteckningar, som tillhöra de under Nämndens vård stående kassor och fonder, samt indrifvande af deras förfallna kapital- och räntefordringar, att deltaga i anbefallda inventeringar samt att jämväl i öfrigt iakttaga allt hvad för bevarande af Drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Aflöningar m. m. Stadens ombudsmän: 5,000 kr., däraf lön 3,500 kr., tjygr 1,500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. (öfvergångsstat 4,500 kr.). Amanuens: arfvode 2,000 kr. E. o. vaktmästare: 350 kr.

Stadens ombudsmän.

Schönmeyr, B. C., träffas säkrast 1,30—3.

Amanuens.

Koraen, C. A.

E. o. vaktmästare.

Karlsson, E. A.

Drättselnämndens kammarkontor.

*Stora Nygatan 2 A, n. b. och 1 tr., St.; riks.
7 88; allm. 29 00; expeditionstid: 10—3.*

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger hufvudsakligen: att uti behörig ordning och säkert förvar hålla Drättselnämndens räkenskaper och öfriga handlingar, som med räkenskaperna hafva sammanhang; att jämte de af Drättselnämnden utsedde kassainspektörer emottaga och i kassahalf förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under Drättselnämndens vård och förvaltning; att vaka öfver att Drättselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att till stadskassören aflämnna uppbördslängder för hyror, tomtören och hundskatt, vattenafgifter och designationslösen

med tillhörande, på förhand utskrifna kvitenser; att utlämna öfriga uppbördslängder; att föra bok öfver beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid Drätselnämndens afdelningars sammanträden afgifva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, hvilka böra af Stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från Stadens uppbörds-män och andra redovisningsskyldige tjänstemän inkommit och af stadsrevisorn granskats, låta upprätta och afsluta Drätselnämndens räkenskaper, hvilka senast den 30 april hvarje år böra till Nämnden ingifvas; att närvara vid Drätselnämndens och dess afdelningars sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och afgifva utlåtanden öfver till Kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande af de skyldigheter, som genom denna instruktion åligger stadskamreraren, äger han att påkalla biträde af kamreraren äfvensom af samtliga här nedan under Kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

Stadskassören förestår den afdelning, som vanligen benämnes Stadens kassakontor; stadsbokhållaren har att föra Drätselnämndens räkenskaper; angående hyreskontrollanten se nedan under »Förvaltningen af Stadens fastigheter» (Hyreskontoret).

Instruktion. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880.

Aflöningar m. m. Stadskamrerare: 7,500 kr., däraf lön 5,250 kr., tjygr 2,250 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Kamrerare: 5,500 kr., däraf lön 3,850 kr., tjygr 1,650 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Stadskassör: 6,950 kr., däraf lön 4,130 kr., tjygr 1,770 kr., misräkningspengar 600 kr., personligt tillägg för nuvarande innehafvaren 450 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Stadsbokhållare: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Hyreskontrollant: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. En bokhållare: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Bokhållare och biträdande kassör: 3,800 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., misräkningspengar 300 kr., dessutom två ålders-tillägg, hvardera å 500 kr. Fyra bokhållare: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Bokhållare tillika aktuarie: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Sex kontors-skrifvare: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjygr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Extra biträden (amanuenser): 27,000 kr., (arfviden varierande mellan 900—2,100 kr.). Förste vaktmästare: lön 1,400 kr., bostad

och ved, dessutom två ålderstillägg, hvardera å 200 kr. Andre vaktmästare: lön 1,300 kr., bostad, dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. E. o. vaktmästare: 800 kr.; tre e. o. vaktmästare: 750 kr.

Stadskamrerare.

Vakant; tjt. **Malm**, P. L., kamrerare, riks. 78 18; allm. 10 35.

Kamrerare.

Malm, P. L., tf. stadskamrerare; tjt. **Holmberg**, K. E., stadsbokhållare, riks. 78 13; allm. 26 17.

Stadskassör.

Dahlerus, E. G., riks. 20 89; allm. 20 02.

Stadsbokhållare.

Holmberg, K. E., tf. kamrerare; tjt. **Barkman**, E. V., revisor; allm. 20 08; riks. 137 24.

Hyreskontrollant.

Huss, J. A. (se Stadens fastigheter sid. 36).

Bokhållare.

Westin, H. J., riks. 68 99; allm. 25 11; **Vimmerstedt**, K. A. R. (bokhållare och biträdande kassör); **Jansson**, E. V.; **Starck**, P. O. (tillika aktuarie) riks. 78 18; allm. 10 35; **Robach**, E. C., riks. 137 22; allm. 25 95; **Lind**, J. T.; **Billing**, J. M. A.

Kontorsskrifvare.

Marcks von Württemberg, C. A. H. frih.; **Isacson**, G. M. I.; **Balm**, G. E.; **Svensson**, S. A.; **Törnblom**, R. R.; **Perg**, L. H.

Amanuenser.

Elmquist, H. S. O.; **Malmros**, N.; **Anderzon**, A. O. W.; **Bohman**, G. A.; **Arvidson**, H. A.; **Georgii**, N. H.; **Peterson**, M. P.; **Nilson**, J. S. T.; **Lilliehöök**, H. A.; **Hedenstierna**, C. A. O. H.; **Arhén**, G.; **Ramberg**, C. G.; **Wallenberg**, C. A.; **Wannberg**, A. L.; **Lilliesköld**, J. R. E. son; **Lind**, E.; **Gustafson**, K. B. E.

Vaktmästare.

Winberg, K. A. (förste vaktm.); **Hamrén**, E. (andre vaktm.); **Pettersson**, A. R.

E. o. vaktmästare.

Öberg, C. N.; **Ericsson**, C.; **Wisberg**, S. G.; **Kjellmodin**, B. O.

Stockholms stads revisionskontor.

Stora Nygatan 2 B, 3 tr., St.; allm. 11 99; expeditionstid: 10—3.

Revisionskontoret skall verkställa granskning af samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i afseende å hvilka ej

annorledes är förordnad; och skall vid granskningen tillses, att, i hvad däraf beror, Stadens rätt och bästa behörigen iakttages; ägande stadsrevisorerna att från vederbörande myndigheter infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga. Å revisionskontoret skola finnas anställda en stadsrevisor, som är chef för kontoret, två revisorer, fyra kontorsskrifvare samt nödigt antal extra biträden. Stadsrevisorerna, revisorererna och kontorsskrifvarna tillsättas och entledigas af Drätselnämnden, som jämväl på stadsrevisorernas förslag antager och afskedar öfriga biträden å revisionskontoret samt bestämmer de sistnämndas aflöning.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Aflöningar m. m. Stadsrevisor: 5,500 kr., däraf lön 3,850 kr., tjygr 1,650 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Två revisorer: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Fyra kontorsskrifvare: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjygr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Till extra biträden (amanuenser): 16,000 kr. (arfvodet varierande mellan 900 och 2,100 kr.). E. o. vaktmästare: 750 kr.

Dessutom åtnjuta: stadsrevisor anmärkningsarfvide 15 eller 25 %, revisorer, kontorsskrifvare och amanuenser anmärkningsarfvide 10 %.

Stadsrevisor.

Hesselgren, A. V.

Revisorer.

Dahlerus, J. E.; Barkman, E. V., tf. stadsbokhållare; tjt. Ålander, A. E., kontorsskrifvare.

Kontorsskrifvare.

Ålander, A. E., tf. revisor; tjt. Brodin, N. A., amanuens; Mathson, M. K. R. G.; Erikson, T. K. I.; Ruus, R. A.

Amanuenser.

Brodin, N. A., tf. kontorsskrifvare; Brinck, C. F.; Sylvan, C. O.; Erdmann, F. D.; Öström, G. F. H.; Runnqvist, Hj. F.; Strauss, G. B.

E. o. vaktmästare.

Pettersson, K. I.

Stadsingenjörskontoret.

Stora Nygatan 2 A, 2 tr., St.; allm. 25 60; expeditionstid: 11—3.

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställd instruktion verkställa uppmätning af tomter och utfärda tomtkartor, att utarbota styckningar och sammanläggningar af tomter, att

verkställa utstakning och kontrollutstakning af nybyggnader samt behöfliga gatoutstakningar, att å en i lämplig skala upprättad översiktskarta öfver Stockholm införa alla de förändringar, som äga rum i afseende å stadsplanen, tomters styckning samt tomt- och adressnumrering, att lämna kopior af i Kontoret befintliga kartor samt afskrifter af därstädes förvarade handlingar, att till Drätselnämnden, dess afdelningar och Stadsfullmäktiges beredningutskott afgifva infordrade yttranden i frågor om ändring af eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen af ofria tomter, köp och försäljning af mark för Stadens räkning samt af Byggnadsnämnden meddelade beslut om tomters styckning och sammanläggning, att tillhandagå Beredningsutskottet, Drätselnämnden och dess afdelningar äfvensom stadskamreren, Stadens byggnadschef och Stadens ombudsman med utfärdande af kopior af kartor, meddelande af upplysningar med mera dylikt, att jämväl i öfrigt till Byggnadsnämnden samt Drätselnämnden och dess afdelningar göra framställningar och afgifva infordrade yttranden i det till Kontorets tjänsteområde hörande ärenden; att till Öfverståthållareområdet afgifva yttranden i till Kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer vid gator och öfriga ärenden, som till Kontorets arbetsområde höra; att meddela rotemännen uppgift å de förändringar, som inträffat i afseende å tomters areal, nummer, styckning eller utläggning till torg, gata eller annan allmän plats eller farväg, m. m.

Å Stadsingenjörkontoret skola finnas fast anställda: stadsingenjören, som är chef för Kontoret, en vice stadsingenjör, sex ingenjörer, nämligen stadsplaneingenjören, två kontrollingenjörer, utstakningsingenjören och två planmätningeningenjörer samt en arkivarie och en kanslist. I öfrigt antages behöfligt antal extra biträden. Stadsingenjören, vice stadsingenjören och arkivarien tillsättas och entledigas af en valnämnd, så sammansatt, som i byggnadsordningen för Stockholms stad föreskrives (Byggnadsnämndens fem ledamöter samt lika många ledamöter från Drätselnämnden; ordföranden har utslagsröst). Stadsplaneingenjören tillsättes och entledigas af Drätselnämnden, kontrollingenjörerna, utstakningsingenjören, planmätningeningenjörerna och kanslisten af Byggnadsnämnden. Extra ingenjörer antagas på stadsingenjörrens förslag af Byggnadsnämnden eller af Drätselnämnden, allt efter som de i främsta rummet behövas för den ena eller andra Nämnden, samt entledigas i samma ordning. Stadsingenjören, vice stadsingenjören, de sex ingenjörerna och arkivarien skola hafva aflagt antingen landtmäterexamen eller fullständig afgångsexamen från Tekniska högskolan i fackskolan för väg- och vattenbyggnadskonst samt dessutom äga tillfredsställande vitsord om praktisk skicklighet i geodetisk mätning.

Instruktion m. m. Stadsfullmäktiges instruktion för Stadsingenjörskontoret den 1 dec.

1898 med däri den 14 febr. 1903 gjorda tillägg. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890.

Stat år 1909. Utgifter: 132,680 kr., inkomster: 20,000 kr.

Aflönningar m. m. Stadsingenjör: 10,500 kr., däraf lön 5,250 kr., tjogr 2,250 kr., för nuvarande innehafvaren: ersättning för mistade sportler 3,000 kr., (denna ersättning får ej komma i betraktande vid beräkning af pension), dessutom två ålderstillägg, hvarterda å 500 kr. Vice stadsingenjör: 5,500 kr., däraf lön 3,850 kr., tjogr 1,650 kr., dessutom två ålderstillägg, hvarterda å 500 kr. Stadsplane-, förstekontroll- och utstakningsingenjörer: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjogr 1,350 kr., dessutom två ålderstillägg, hvarterda å 500 kr. Andre kontroll- och planmätningingenjörer: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjogr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvarterda å 500 kr. Arkivarie: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjogr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvarterda å 500 kr. Kanslist: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjogr 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvarterda å 500 kr. Sex extra tjänstemän: 2,400—3,000 kr. Tolf rit- och skrifbiträden: 900—1,500 kr. Två vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvarterda å 100 kr.

Stadsingenjör.

Ygberg, H. O. A.

Vice stadsingenjör.

Palm, K. V. M.

Stadsplaneingenjör.

von Segebaden, E. G. H.

Kontrollingenjörer.

Svensson, A. L.; Kinnman, C. E. T.

Utsakningsingenjör.

Bentzer, J. A.

Planmätningingenjörer.

Ruckman, G. E. A.; Löfgren, A.

Arkivarie.

Ljungström, O.

Kanslist.

Wissler, A. F.

Extra tjänstemän.

Söderborg, B. E.; Dahllöf, K. A.; Eggert, G. E.; Hanzon, N.; Bergström, S. H. E.; Sterner, S.

Rit- och skrifbiträden.

Brodin, f. Arfwidson, Sigrid A.; Drakenberg, Anna A. F.; Österberg, Ebba C. O.; Andersson, Hulda M.; Widberg, Gerda H. E.; Holmstedt, I. W. (Mimi); Drakenberg, Sigrid E.; Lindqvist,

Ester H. S. K.; Lindahl, Signe I.; Westöö, A. Lisa F.; Elfving, f. Nylén, Ingrid G.; Noréus, Lisen M.

Vaktmästare.

Hamrén, G.; Käller, F. A.

Dessutom *handtlångare.*

Förvaltningen af Stadens fastigheter.
(Hyreskontoret).

Stora Nygatan 2 A n. b., St.; riks. 50 66; allm. 10 60; expeditionstid: 10—3.

Närmaste värden om Stadens fastigheter är anförtrodd åt hyreskontrollanten, som förstär en afdelning af Kammarkontoret, vanligen benämnd Hyreskontoret. Honom åligger hufvudsakligen att upprätta och till stads-kamreraren aflämnna förslag å hyresgäster och förslag till hyreskontrakt samt till honom afgifva skriftliga yttranden öfver hyresansökningar, framställningar om höjning eller nedsättning af hyror m. m. dylikt; att hafva närmaste värden öfver de af Drätselnämndens första afdelning ingångna hyreskontrakt; att, sedan hyresuppbörden kvartalsvis försiggått å Stadens kassa, 14 dagar efter hvarje kvartals ingång själf eller genom tillsyningsmännen (vice värdarna) skyndsamt verkställa indrifning af resterande hyresbelopp; samt att utföva förmanskapet öfver tillsyningsmännen. Värden om de under Slakthus- och saluhallsstyrelsens förvaltning stående saluhallarna åligger t. v. hyreskontrollanten. Hyreskontoret åligger att jämte Byggnadskontoret för hvarje år verkställa besiktning inom Stadens fastigheter.

Tillsyningsmännen (vice värdarna) åligger att minst en gång i veckan till kontrollanten aflämnna redovisning öfver uppburna hyresmedel.

Om bristfälligheter uppstå, hvilka kräfva så skyndsamt åtgärd, att Byggnadskontorets biträde ej hinner för deras afhjälpande anlitas, äga tillsyningsmännen att direkt påkalla de af Byggnadskontoret antagna entreprenörer, handverkare eller arbetare för skadans botande.

Instruktioner m. m. Drätselnämndens första afdelningens föreskrifter angående Stadens hyresangelägenheter den 14 juni 1892.

Aflönningar m. m. Tio tillsyningsmän: arfvode 150—600 kr., dessutom 1 % prov. å influtna hyror; två vice värdar; en: arfvode 2,000 kr., dessutom fri bostad; en: arfvode 200 kr., prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; en vice värd: 3 % prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; två vice värdar: prov. å influtna hyror, dessutom fri bostad; fyra vice värdar: 1 % å influtna hyror; en vice värd: fri bostad.

Hyreskontrollant.

Huss, J. A.; St. Nygatan 2 A, St.; riks. 50 66; allm. 10 60; träffas säkrast 1—3. Se f. ö. Kammarkontoret, sid. 33.

- Tillsyningsmän och vice värdar.*
- Storkyrkoförsamlingen.**
Elmqvist, H. S. O.; St. Nyg. 2, St., tisdagar, torsdagar, fredagar 9,30—10 f. m.
- Klara och Kungsholms församlingar.**
Jäderlund, E. R. G.; Ga Kungsholmsbrogatan 53, C.; måndagar, tisdagar, fredagar och lördagar 9—9,30 f. m.
- Adolf Fredriks församling.**
Halén, S. O.; Wallingatan 26 A, 2 tr., C.; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 10—11 f. m.; Brunkeb. 38 78.
- Gustaf Vasa och Matteus församlingar.**
Svinhufvud, K. O.; Rensgatan 26, Va.; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 8,30—9,30 f. m.; riks. 125 14.
- Egendomen nr 35 Dalagatan, bostadshus för yngre arbetande kvinnor.**
Peterson, E. M.; Dalagatan 35, 1, tr., ingång D., Va.; mottagningstid: hvardagar 4—5 e. m.; allm. 210 56.
- Jakobs och Johannes församlingar.**
Jansson, E. V.; Lästmakaregatan 20, C.; måndagar, tisdagar, fredagar och lördagar 9—9,30 f. m.
- Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.**
Åiander, A. E.; Nybrogatan 23, Ö.; tisdagar, torsdagar och lördagar 8—8,30 f. m.
- Hjorthagen.**
Lindhagen, Anna J. J. (tjänstledig till d. 1/10 09; vikarie: **Hellesten, Ester;** Kv. Litt. N, (huset n:o 4 i Hjorthagen, Värtan); måndagar och torsdagar 1—2,30 e. m.
- Värtahamnen.**
Andersson, H. R.; Kommunalhuset vid Värtahamnen, Värtan; mottagningstid: hvardagar 2,30—3,30 e. m.; riks. 80 24; allm. 94 60. Hamnkontoret vid Carl Johans torg, Sö.; mottagningstid: 9—10 f. m. och 4—5 e. m.; riks 15 67; allm. 38 87.
- Djurgården.**
Frostell, F. E.; Allmänna gränd 3 B, Dj.; mottagningstid: hvardagar till 1 e. m.; allm. Djurg. 2.
- Katarina församlings 1. (västra) vice värdsdistrikt** (området mellan Götgatan i väster samt Södermannagatan, Katarina kyrkbacke i öster).
Starck, P. O.; St. Glasbruksgatan 4, Sö.; tisdagar, torsdagar och lördagar 8—9 f. m.; allm. 134 77.
- Katarina församlings 2. (mellersta) vice värdsdistrikt** (området mellan Södermannagatan, Katarina kyrkbacke i väster samt Renstjärnagatan i öster och Bondegatan i norr).
Billing, J. M. A.; Katarina kyrkbacke 5, Sö.; tisdagar, torsdagar och lördagar 8—9 f. m.
- Katarina församlings 3. (östra) vice värdsdistrikt** (området öster om Renstjärnagatan och norr om Bondegatan).
Lindgren, J. O.; Götgatan 79, Sö.; mottagningstid: tisdagar och lördagar 8,30—9,30 f. m.; Maria 127.
- Egendomarna Skånegatan 94, Nytorget 35, Värmdögatan 47, 51 A, 55, 59 & 61.**
Andreasson, A.; Värmdögatan 55, Sö.; mottagningstid: söndagar 9—11 f. m. och onsdagar 6—7 e. m.
- Egendomarna St. Glasbruksgatan 40, L:a Glasbruksgatan 16, Katarina Kyrkbacke 7, Fjällgatan 6, 8 & 10.**
Danielsson, P. E.; L:a Glasbruksgatan 16, Sö.; mottagningstid: tisdagar 8—9 f. m., lördagar 7—8 e. m.; Maria 19 19.
- Katarina församling** (området väster om Götgatan).
Svensson, S. A.; Blekingegatan 32, Sö.; mottagningstid: tisdagar, fredagar och lördagar 8,30—9 f. m. Maria 27 17.
- Maria församling** (området söder om Mariagatan från Götgatan, Ragvaldsgatan och Hornsgatan till Timmermansgatan).
Palm, G. E.; Mariagatan 11 A, Sö.; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—9,30 f. m.
- Maria församling** (området norr om Mariagatan från Götgatan, Ragvaldsgatan, och Hornsgatan till Timmermansgatan).
Holmer, C. O.; Slusskontoret vid Karl Johans torg, Sö.; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10 f. m.; allm. 38 89.
- Maria församlings 1. (östra) vice värdsdistrikt** (området mellan Timmermansgatan och Ringvägen).
Ekebohm, N. K. K.; Prästgårdsgatan 39, Sö.; tisdagar, torsdagar och lördagar 8—8,45 f. m.; Maria 15 79.
- Maria församlings 2. (västra) vice värdsdistrikt** (området väster om Ringvägen).
Lind, J. T.; Brännkyrkagatan 102, Sö.; tisdagar, torsdagar och lördagar 8,30—9,30 f. m.; Maria 1874.
- Saluhallen å Köttorget och saluplatserna å Munkbron.**
Ekström, J. V. J.; St. Nygatan 2 B, St.; mottagningstid: hvardagar 10—3 e. m.
- Börshuset.**
Wendborg, J.; vaktmästare. Träffas i Börshuset, St.; allm. Stork. 49.
- Tillsyn af Stadens under Drätselnämndens förvaltning stående jordegendomar.**
Aflöningar m. m. Tillsyningsmän: 2,000 kr. och 800 kr.
Tillsyningsmän:
Tamm, C. O. S.; **Öhrström, C. A.**

Stadens personhiss i Stadsgården.

Vid Söderbergs trappor; hissen trafikeras söckendagar 7 f. m.—11 e. m. samt sönd och helgdagar 8 f. m.—11 e. m.

Hissen byggdes enligt Stadsfullmäktiges beslut den 31 dec. 1905 och öppnades för trafik den 22 dec. 1907. Afgiften utgör enligt Drätselnämndens första afdelnings beslut den 18 juni 1907 4 öre för uppfärd och 2 öre för nedfärd.

Reglemente är fastställt af Öfverståthållare-ämbetet den 18 dec. 1907.

Aflöningar m. m. Tillsyningsman: 600 kr. Maskinist: 2,100 kr. Fyra konduktörer: 1,200 kr. Tre polett försäljerskor: 900 kr.

Tillsyningsman.

Blom, P. J. B.

Maskinist.

Bärnsköld, J. E.

Dessutom fyra konduktörer samt tre polett försäljerskor.

Stockholms stads byggnadskontor.

Öfre Munkbron 1 A. St.; riks. 13 24; allm. 11 01, 13 21, 25 33, 25 34, 29 99; expeditionstid: 10—4. (Se för öfrigt underafdelningarna).

Omfattningen af Byggnadskontorets verksamhet framgår af nedanstående redogörelse för de åligganden, som påhvila Byggnadskontorets chef, byggnadschefen. Denne antages af Stadens drätselnämnd på viss ömsesidig uppsägningstid och är närmast ställd under Drätselnämnden och dess afdelningar. Byggnadschefen åligger att hafva inseende öfver alla de arbeten, som för Stadens räkning utföras, såsom husbyggnad, vattenbyggnad, ordnande af trafikleder, vattenledning och Stadens planteringar; att hos vederbörande Nämnd eller afdelning göra framställningar och väcka förslag i ämnen, som ligga inom hans verksamhetsområde; att med biträde af honom underlydande verkställa alla förberedande åtgärder för ifrågakommande arbeten, såsom uppgörandet af ritningar, kostnadsförslag och profiler m. m.; att på lämpligaste sätt ordna arbetena och själf öfver dem ägna tillsyn, så att de blifva väl och billigt utförda; samt att hålla hand därofver, att vederbörande arbetschefer och andra honom underlydande hvar i sin befattning fullgöra sina åligganden och de särskilda föreskrifter, som dem af byggnadschefen meddelas. Byggnadschefen antager och afskedar de tillsyningsmän och arbetsbiträden, som icke af Nämnden eller dess afdelningar antagas, samt bestämmer deras aflöning. Vid Drätselnämndens och dess afdelnin-

gars sammanträden bör byggnadschefen vara tillstädes och därvid efter förut verkställd utredning föredraga alla de ärenden, som ligga inom omfånget af hans verksamhet. I Hamnstyrelsens öfverläggningar af byggnadsfrågor äger byggnadschefen deltaga. Jämväl åligger det honom att vid påfordran tillhandagå kommunens öfriga nämnder och styrelser i allt, hvad till hans verksamhet hörer. Öfver Stadens samtliga arbeten åligger det byggnadschefen att för hvarje år uppgöra en fullständig berättelse. Byggnadschefen har att af Stadens alla under kommunalstyrelsen lydande tjänstemän erhålla de upplysningar, hvaraf han för fullgörande af sina åligganden kan vara i behof.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads byggnadschef den 15 dec. 1874.

Aflöningar m. m. Byggnadschef: arfvode 20,000 kr.

Byggnadschef.

Kinberg, A. G. H., tf.: riks. 69 65; allm. 11 01; mottagningstid 2—3 (utom onsdagar).

Byggnadskontorets expedition.

Öfre Munkbron 1 A. St.; telefoner och expeditionstid, se ofvan.

Aflöningar m. m. Tf. registrator: arfvode 4,000 kr. Två skrifbiträden: arfvode 1,500 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., fri bostad (200), dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Två e. o. vaktmästare: 850 kr.

Tf. Registrator.

Olbers, G. E.

Skrifbiträden.

Piehl, f. Carlström, Hilma M. Ch. T.; Dahlberg, f. Gustafsson, Vega E. B.

Vaktmästare.

Dahlberg, K. J.

E. o. vaktmästare.

Moberg, K. G. E.; Svensson, J. S.

Räkenskapsbyrån.

Öfre Munkbron 1 A. St.; riks 13 24; allm. 11 01 m. fl.; expeditionstid: 10—3,30.

Aflöningar m. m. Föreståndare och bokhållare: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 500 kr. Kontorsskrifvare: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjygr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 300 kr. Fem amanuenser: arfvode 900—2,100 kr. Två skrifbiträden: 1,680 kr. E. o. vaktmästare: 780 kr.

Föreståndare och bokhållare.

Jäderlund, E. R. G.

Kontorsskrifvare.

Svinhufvud, K. O.

Amanuenser.

af Donner, G. A. J.; Gellerstedt, E. H. A.;
Lindberg, A. E.; Idar, S. J. M. O:son; Gustaf-
son, J. A. Th.

Skrifbiträden.

Fröman, Hedvig Ch.; Nordenstrahl, Maj S. C. V.

E. o. vaktmästare.

Karlsson, A. K.

Husbyggnadsafdelningen.

*Öfre Munkbron 1A; St. tel. och expedi-
tionstid, se ofvan.*

Aflöningar m. m. Arkitekt och före-
ståndare: 7,500 kr., däraf lön 5,250 kr., tjpgr
2,250 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera
å 500 kr.

Arkitekt och föreståndare.

Améen, K. G.; riks. 104 50; allm. 27 08; mot-
tagningstid: 1—3.

Nybyggnadsbyrå.

Aflöningar m. m. Öfverkontrollant
och föreståndare: 6,000 kr., däraf lön 4,200
kr., tjpgr 1,800 kr., dessutom två ålderstillägg,
hvardera å 500 kr. Fyra kontrollanter:
3,600—3,900 kr. Förman: 2,700 kr.

Öfverkontrollant och föreståndare.

Bergström, A. W.; riks. 116 23; allm. 29 99; mot-
tagningstid: 1—3.

Kontrollanter; riks. 130 55.

Bandelin, S. O.; Persson, J.; Bobeck, P. E.;
Hederén, N. A. K.

Dessutom en förman.

Underhållsbyrå.

Aflöningar m. m. Byggmästare och
föreståndare: 5,000 kr., däraf lön 3,500 kr.,
tjpr 1,500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvart-
dera å 500 kr. Fyra kontrollanter: 3,000—
3,600 kr. Åtta mätare: 1,800—2,760 kr. Sex
förmän: 2,400—2,880 kr.

Byggmästare och föreståndare.

Linders, A.; riks. 116 24; allm. 25 33; mottag-
ningstid: 1—3.

Kontrollanter.

Andersson, F. G.; Westerlund, D.; Norgren, O.;
Scheja, J.

Dessutom åtta mätare och sex förmän.

Ritbyrån.

Riks. 102 00; allm. 27 36.

Aflöningar m. m. Föreståndare: arf-
vode 4,800 kr. Två arkitekter: 3,600—4,200
kr. Nio byggnadsritare: 2,400—4,200 kr.
Tre konstruktionsritare: 2,400—3,600 kr.
En beräkare: 3,300 kr. En ritare: 1,200 kr.

Tf. föreståndare.

Ringström, G. R.; riks. 102 00; allm. 27 36.

*Arkitekter, byggnadsritare, kon-
struktionsritare, beräknare och öfriga
ritare.*

Peterson, K. F.; Norborg, J.; Hjertén, P. G.; Ny-
gren, W.; Julin, H.; Selling, A. P.; Swensson,
F.; Tholff, C. L.; Hartwig, M.; Sundell, R.;
Svensson, S. P.; Vikert, E.; Ingwall, T.; An-
dersson, F. O. G.; Öhman, G. A.; Cronqvist, K. F.

**Hamn- och brobyggnadsafdel-
ningen.**

*Öfre Munkbron 1A, St.; riks. 13 24; allm.
11 01 m. fl.; expeditionstid: 10—4.*

Aflöningar m. m. Förste ingenjör och
föreståndare: 7,500 kr., däraf lön 5,250 kr.,
tjpr 2,250 kr., dessutom två ålderstillägg, hvart-
dera å 500 kr. En distriktsingenjör: 4,500
kr., däraf lön 3,150 kr., tjpr 1,350 kr., dess-
utom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. En
distriktsingenjör: arfvode 4,800 kr. Byråin-
genjör: arfvode 3,000 kr. Åtta ingenjörer:
arfvode 3,000—5,400 kr. Två posthafvande
ingenjörer: arfvode 4,200—5,500 kr. Tre
biträdande ingenjörer: arfvode 2,400—3,300
kr. Varfsföreståndare: arfvode 4,500 kr.
Fjorton arbetsförmän: 1,800—2,940 kr. Tre
ångbåtsbefälhafvare: 1,820—1,950 kr.
Dessutom åtnjuter varfsföreståndaren fri bostad.

Förste ingenjör och föreståndare.

Lundberg, K. A.; riks. 13 24; allm. 11 01 m. fl.;
mottagningstid: 1—4.

Distriktsingenjörer.

Peterson, G. A. E.; mottagningstid: 1—4; Algiers,
H.; mottagningstid: 1—4.

Byråingenjör.

Eriksson, E. E.

Dessutom sju arbetsförmän och två ång-
båtsbefälhafvare.

Konstruktionsbyrå.

*Vasag. 4, C.; riks. 86 45; allm. 98 91;
expeditionstid: 10—4.*

Ingenjörer och ritare.

Nilsson, E. J.; Kempe, T. E.; Svöyen, N. Th.;
Adler, B. F.; Ekelöf, G. S.; Svansson, J. G.;
Hedström, E. A.; Sembler, C.

Hamnbyggnaden i Stadsgården.

Allm. 306 88.

Posthafvande ingenjör.

Sjölin, J.

Biträdande ingenjör.

Lundvik, K. F.

Dessutom tre *arbetsförmän*.

Hamnbyggnaden vid Värtan.

Allm. Värtan 22.

Posthafvande ingenjör.

Sandberg, E. G.

Biträdande ingenjörer.

Widing, H.; Åhrberg, C. Hj. F.

Dessutom en *arbetsförmän*.

Mälvarvarfvet.

Allm. 36 16.

Varfsföreståndare.

Hultman, J. A.

Dessutom tre *arbetsförmän* och en *ångbåtsbefälhafvare*.

Gatuafdelningen.

Öfre Munkbron 1 A, St.; riks. 13 24; allm. 11 01. Ritkontoret: Peder Myndes backe 6, Sö.; allm. 38 02; expeditionstid: 10—4.

Aflöningar m. m. Förste ingenjör och föreståndare: 7,500 kr., däraf lön 5,250 kr., tjygr 2,250 kr., dessutom två *ålderstillägg*, hvardera å 500 kr. Tre *distriktsingenjörer*: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr., dessutom två *ålderstillägg*, hvardera å 500 kr. Åtta *biträdande ingenjörer*: arfvide 2,400—4,200 kr. Fem *ritbiträden*: arfvide 1,200—1,680 kr. Tjugutre *arbetsförmän*: 1,740—2,820 kr.

Förste ingenjör och föreståndare.

Gimberg, C. J.; allm. 29 99; mottagningstid: 1—3.

Distriktsingenjörer.

af *Klercker*, K.; (för Staden inom broarna, östra Norrmalm och Östermalm), mottagningstid: 2—3; *Holmgren*, F. F. W.; (för västra Norrmalm och Kungsholmen), mottagningstid: 2—3; *Hallberg*, C. O.; (för Södermalm), mottagningstid: 2—3.

Biträdande ingenjörer.

Bjurelius, W. E.; *Hedström*, E.; *Elliot*, H.; *Lindahl*, J. O. E.; *Larsson*, E. I.; *Sjödin*, J.; *Bergman*, C. G.; *Bergström*, A. A.

Ritbiträden.

Hjorth, Elsa; *Bjurelius*, Nanny M.; *Folin*, Hildgard S.; *Lundqvist*, Jenny M.; *Myrberg*, Johanna.

Dessutom tjugutre *arbetsförmän*.

Planteringsafdelningen.

Götgatan 111, Sö.; allm. 39 13; expeditionstid: 8—9 f. m. Ritkontor: Götgatan 92—94, Sö.; allm. 18 15.

Aflöningar m. m. Stadsträdgårdsmästare: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två *ålderstillägg*, hvardera å 500 kr. Fem *trädgårdsförmän*: 1,920—2,280 kr. Eldare: 1,200 kr. Dessutom åttnjuter stadsträdgårdsmästaren bostad, ved och planteringsland (400); tre *trädgårdsförmän* och eldare bostad.

Stadsträdgårdsmästare.

Hammarberg, L. M. F.; allm. 39 13; mottagningstid: 8—9 f. m.

Dessutom fem *trädgårdsförmän* och en *eldare*.

Materialförrådet.

Gamla Kungsholmsbrogatan 53; riks. 14 36; allm. 43 47; expeditionstid: 7—6.

Aflöningar m. m. Materialförvaltare: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., bostad (400), dessutom två *ålderstillägg*, hvardera å 500 kr. *Förrådsbokhållare*: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjygr 720 kr., dessutom två *ålderstillägg*, hvardera å 300 kr. Fyra *kontorsbiträden*: 1,040—1,950 kr. *Vaktmästare*: 1,200 kr. Fem *arbetsförmän*: 1,716—2,002 kr. *Förrådsvakt*: 1,860 kr. *Förrådsdräng*: 1,620 kr. *Portvakt*: 1,020 kr.

Materialförvaltare.

Gustafson, O. E.; mottagningstid: 10—12.

Förrådsbokhållare.

Warnecke, F. W. F.

Kontorsbiträden.

Anderberg, Emma Chr.; *Gustafson*, Maja; *Gustafson* A. E.; *Seilitz*, G. E.

Dessutom *vaktmästare*, fem *arbetsförmän*, en *förrådsvakt*, en *förrådsdräng* och en *portvakt*.

Stenhuggerierna.

Vid Stenhamra: riks. Sänga 27; allm. Tappström 1. Vid Vätöberg: riks. Vätö 2.

Aflöningar m. m. Ingenjör och föreståndare: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två *ålderstillägg*, hvardera

å 500 kr., samt provision å tillverkad sten efter närmare bestämelse af Drätselnämndens andra afd. Fem förmän: 1,500—2,400 kr. En ångbåtsbefälhafvare: 3,000 kr. En maskinist: 1,500 kr.

Ingenjör och föreståndare.

Ohlsson, J. E. B., träffas i regel vid Stenhamra första och vid Vätöberg tredje veckan i hvarje månad.

Dessutom fem *förmän*, en ångbåtsbefälhafvare och en maskinist.

Vattenledningsafdelningen.

Hufvudkontor: Öfre Munkbron 1 A, St.; riks. 35 24 m. fl.; allm. 11 01; expeditionstid: 10—3. Afdelningskontor för rörnät och mätare: Torsgatan 30, C.; riks. 11 10; allm. 69 89; expeditionstid: 9—4 (för telefonmeddelanden hela dygnet). Pumpverken vid Skanstull: Götgatan 96, Sö.; riks. 20 17; allm. 37 16. Pumpverken vid Norsborg: riks. Fittja 11; allm. Sturehof 10.

Den 6 dec. 1855 beslöt Stockholms sockenstämmonämnd anlägga en allmän ledning för filtrerat vatten. Denna anläggning, som togs i bruk år 1861, hämtade sitt vatten utslutande ur Årstaviken. Åren 1882—84 utvidgades detta verk med ett nytt, beläget intill det gamla å den härför inköpta egendomen Eriksdal. Den 19 dec. 1899 och 7 maj 1900 beslöt Stadsfullmäktige att vid Norsborg i Botkyrka socken, mellan Bornsjön och Mälaren anlägga ett nytt vattenledningsverk med tillhörande rörlledning till staden och reservoar å ett berg söder om sjön Trekanten utanför Hornstull. Denna anläggning invigdes den 4 okt. 1904.

Vattenledningsverket, som till en början sorterade under en af Sockenstämmonämnden utsedd »Direktion för vattenledningens anläggande och förvaltning», öfverflyttades 1864 till den detta år bildade Drätselnämnden.

Stat år 1909. Utgifter: 1,757,820 kr., däraf till ny- och ombyggnader 586,600 kr. Inkomster: 1,352,820 kr., däraf hyror och arrenden 44,500 kr., vattenafgifter 1,308,320 kr.

Aflönningar m. m. Förste ingenjör och föreståndare: 7,000 kr., däraf lön 4,900 kr., tjygr 2,100 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Ingenjör: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Ingenjör för rörnätet: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Ingenjör för Norsborgsverket: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Föreståndare för bakteriologiska och kemiska laboratoriet: 3,600 kr. Tre biträdande ingenjörer: 3,000—3,900 kr. Fyra ritare: 1,500—

2,700 kr. Bokhållare: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjygr 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Förrädsbokhållare: 2,300 kr., däraf lön 1,610 kr., tjygr 690 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Telefonist och bokhållare: 1,200 kr., däraf lön 840 kr., tjygr 360 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 150 kr. Fem kontorsbiträden: 900—1,800 kr. Förste verkmästare: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjygr 840 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Andre verkmästare: 2,300 kr., däraf lön 1,610 kr., tjygr 690 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Två ansvarsmaskinister: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjygr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Verkstadsföreståndare: 2,100 kr. Tio maskinister: 1,560—2,100 kr. Fem arbetsförmän: 1,740—2,000 kr. Elfta distriktsmän: 1,440 kr. Dessutom åtnjuta: förste ingenjör och föreståndare (1,000), ingenjör för rörnätet (500), två biträdande ingenjörer, förrädsbokhållare (400), bokhållare och telefonist (300), verkmästare och ansvarsmaskinister (400), bostad och bränsle, två ingenjörer bostad, bränsle och elektriskt ljus (500), nio maskinister, fem arbetsförmän och elfva distriktsmän bostad och bränsle.

Förste ingenjör och föreståndare.

Nordenstrahl, T. O. R.; riks. 35 24; allm. 28 39; mottagningstid: 1—3.

Ingenjörer.

Bergström, J. F.; mottagningstid: 2—3; **Öhrström, K. O. A.;** (för rörnätet), mottagningstid: 9—10; **Åberg, E. M.;** (för Norsborgsverket).

Föreståndare för laboratoriet.

Kuylenstierna, A. K. G.

Biträdande ingenjörer.

Alrutz, E. T.; mottagningstid: 9—10; **Dahlöf, G. A.;** **Fogelström, I. A.**

Ritare.

Lindholm, F.; **Isaksson, J. O.;** **Mortensson, E. T.;** **Forsman, A.**

Bokhållare.

Ekebohm, N. K. K.

Förrädsbokhållare.

Edwall, A.

Telefonist och bokhållare.

Enström, Augusta.

Kontorsbiträden.

Flagstad, C.; **Wallin, O.;** **Andersson, f. Beckman,** **Hanna;** **Hallin, Anna;** **Nyman, Lilly S.**

Verkmästare.

Österberg, G. A. T., (förste); Alm, O. A., (andre).

Ansvarsmaskinister.

Landmark, C. A.; Cederqvist, K. A.

Verkstadsföreståndare.

Lundin, J. H.

Dessutom tio maskinister, fem arbetsför-
män och elfva distriktsmän.*Vattenledningsentreprenörer.*För utförande och reparation af vatten- och
afloppsledningar har Drätselnämndens andra af-
delning till entreprenörer antagit vissa per-
soner och firmor, och äger icke någon annan
att befatta sig med dylika ledningar, afsedda
att förbindas med Stadens rörnät. (Firmainne-
hafvarna äro ej såsom sådana upptagna i kom-
munkalenderns personalafdelning.)**AB. Automatiskt Gasglödljus;** Västmannagatan 4,
C.; riks. 68 27; allm. 95 43.**AB. Clausens gas- och vattenledningsaffär;** Tunnel-
gatan 16, *C.*; riks. 25 98; allm. 72 88.**AB. Gas, Vatten och Värme;** Oxtorgsgatan 7, *C.*;
riks. 26 81; allm. 78 21.**AB. Installatör;** Smålandsgatan 18, *C.*; riks.
31 20; allm. 62 88.**AB. Karstorps gas- och vattenledningsaffär;** Lunt-
makaregatan 24 A, *C.*; riks. 49 04; allm. 44 47.**AB. Naumburg, P., & Co;** Norrlandsgatan 24,
C.; riks. 11 75; allm. 46 68.**AB. Wiborghs, A. Ingenjörshyrå & Maskinaffär,**
Davidbagaregata 3, *C.*; riks. 46 84; allm. 46 84.**Bennet & Co;** Bergsgatan 20, *K.*; riks. 50 53;
allm. 81 80.**Berggren, E. E.;** Sibylegatan 20, *Ö.*; riks. 20 74.
allm. 42 20.**Beskow & Co;** Högbergsgatan 30, *Sö.*; riks. 20 25;
allm. 37 77.**Billmans fabriks- och handels AB.;** Nybrogatan
15 B, *Ö.*; riks. 48 11; allm. 44 80.**Carlssons söner, C. A.;** Hornsgatan 35, *Sö.*; riks.
7 26; allm. 34 96.**Fahnehjelm & Co;** Klarabergsgatan 42, *C.*; Humle-
gårdsgatan 19, *Ö.*; riks. 2 38; allm. 25.**Ljungberg, C. L.;** Kindstugatan 18, *St.*; allm.
139 89.**Ljungberg, J. A., & Co;** Skärgårdsgatan 9, *St.*;
riks. 2 62; allm. 27 19.**Lundholm, J. M.;** Torkel-Knutsonsgatan 16 A,
Sö.; riks. 30 98; allm. 30 98.**Rundquist, A., & Co;** Regeringsgatan 39, *C.*;
riks. 3 03; allm. 46 09.**Sjögren, Axel, & Co;** Mästersamuelsgatan 34,
C.; riks. 29 33; allm. 73 44.**Sjögren, P. A.;** Mästersamuelsgatan 16, *C.*; riks.
5 26; allm. 85 49.**Svenska Rörledningsaktiebolaget;** Strandvägen 9,
C.; riks. 61 00; allm. 5 99, 78 13.**Sylvan, Herman, ingenjörfirma, Vasagatan 36,**
C.; riks. 33 91; allm. 95 26.**Sällström, E.;** Gamla Kungsholmsbrogatan 54,
C.; riks. 65 89; allm. 61 75.**Undin & Gustafsson;** Mästersamuelsgatan 27,
C.; riks. 26 76; allm. 42 18.**Wideberg, Sven;** Bryggaregatan 10, *C.*; riks.
50 46; allm. 74 06.**Värmeledningsaktiebolaget Örnen;** Brungsgatan 68,
C.; riks. 71 91; allm. 71 91.*Förteckning öfver läkare för Bygg-
nadskontorets arbetare.*(Då dessa läkare, med hvilka Staden uppgjort
visst akord icke i nedanstående egenskap äro
att betrakta som Stadens tjänstemän har deras
namn icke heller i berörda egenskap upptagits
i personalafdelningen.)På grund af öfverenskomna bestämmelser
skola Stadens arbetare erhålla kostnadsfri sjuk-
vård samt medicin, som af Stadens läkare före-
skrifves.Drätselnämndens andra afdelning har tills-
vidare antagit såsom läkare för Byggnadskon-
torets arbetare.*Vid husbyggnads-, hamm- och bro-
byggnads-, gatu- och planteringsaf-
delningen samt materialförrådet.***Ekelund, C. M.;** Tegnérsgatan 6, *Va.*; riks. 65;
allm. 212 51; mottagningstid: 8,30—9,30.**Olson, E.;** Götgatan 69, *Sö.*; allm. 308 00;
mottagningstid: 9—10.**Åkerström, K. D.;** Bellmansgatan 20, *Sö.*; riks.
30 13; allm. 307 99; mottagningstid: 9—10.**Ljungström, V.;** Handtverkaregatan 26, *K.*; riks.
85 80; allm. Kungsh. 9 69; mottagningstid:15 sept.—15 maj hvardagar 9—10; helgdagar
10—11; 16 maj—14 sept. alla dagar 9—10.**Sundberg, L. G. T.;** Greffuregatan 15, *Ö.*; riks.
29 85; allm. 60 18; mottagningstid: hvardagar
9—10; sön- och helgdagar 9,30—10,30.*Vid vattenledningsafdelningen.***Buhre, B.;** Regeringsgatan 26, *C.*; riks. 4 01;
allm. Brunkeb. 6 82; mottagningstid: hvar-
dagar 9—9,30, 3—4; helgdagar 10—11; un-
der sommaren 11—12.**Granström, K. A.;** Götgatan 30, *Sö.*; riks. 3 64;
allm. Maria 3 34; mottagningstid: hvardagar
1,30—3; helgdagar 9—10; juni—sept. alla
dagar 9—10.**Nyström, J. A.;** Tumba; riks. Tumba 21; allm.
Tumba 25; mottagningstid: 9—11,30 (för
Norsborg).* Arbetare vid öfriga stenhuggerier äga på
Stadens bekostnad anlita den läkare, de önska.

Stockholms stads renhållningsverk.

Afdelningen i Stockholm: Brännkyrkagatan 2 A, Sö.; riks. 27 73, 127 73; allm. 34 38, 38 66 & 39 44; kontorstid: 9—4. Afdelningen vid Löfsta, se nedan.

Afträdesrenhållningen besörjdes genom entreprenad ända till år 1859, då det nuvarande Renhållningsverket upprättades och Staden till väsentligaste del öfvertog sagda renhållning. Under nu gällande, den 31 mars 1892 utfärdade föreskrifter har ifrågasvarande renhållning i hög grad förbättrats.

Renhållningsverkets direktör är ansvarig för att Verkets hit hörande skyldigheter behörigen iakttagas. Beträffande lokaler för mottagande af budning, deras antal och adress, tiden, då de hållas öppna för allmänheten, samt andra därmed sammanhängande anordningar utfärdar Överståthållareämbetet på Drätselnämndens andra afdelnings framställning särskild kungörelse. För hämtning skall erläggas afgift enligt af Stadsfullmäktige beslutad och af Överståthållareämbetet fastställd taxa.

Efter långvariga förhandlingar beslöto Stadsfullmäktige i nov. 1895, att Kommunen skulle öfvertaga och såsom eget äliggande ombesörja den husägarna inom hufvudstaden äliggande renhållningen af gator och allmänna platser, inbegripet bortförande af is och snö m. m. Agare eller innehafvare af fastigheter skulle befrias från detta bestyr på sådant sätt, att för hvarje fastighet årligen erlades en till beloppet en gång för alla bestämd afgift, däraf 85 procent användes till bestridande af årskostnaden för gaturenållningen samt 15 procent afsattes till en fond för afösnung af husägarnes omförmälda gaturenållnings-skyldighet. Då denna uppgitt till sådant belopp, att räntan å densamma motsvarade det belopp, som beräknats som Stadens årskostnad för gaturenållningen vid den tid, Staden öfvertog befattningen därmed, skulle inbetalningen upphöra, och i hvarje fall skulle densamma ej äga rum längre än högst 50 år. Gaturenållningsafgiften bestämdes af uppskattningsnämnder, en för hvarje territoriell församling. Kommunen ombesörjer, där ägare eller innehafvare af fastighet sådant önskar, jämväl fastighetens gårdrenållning, hvari inbegripes bortförande af gödsel, sopor, skräp, snö m. m.

Renhållningsverket utför viss del af detsamma äliggande renhållning genom entreprenörer.

Den del af afträdes- samt sopaffallet, som kan användas som gödningsämne, försäljes till landtbrukare genom Verkets hufvudkontor.

Angående fördelningen af sopor, se under Afdelningen vid Löfsta sid. 46.

Kungörelser m. m. Överståthållareämbetes kungörelse ang. särskilda föreskrifter om renhållningen inom egendomarna i hufvudstaden den 31 mars 1892. Överståthållareämbetes

kungörelse med närmare föreskrifter rörande budningsdistrikt och soplaststationer den 7 maj 1892. Kungl. bref ang. kommunens öfvertagande af fastighetsägarnes bestyr med gaturenållningen den 22 jan. 1898. Överståthållareämbetes kungörelse den 22 april 1904, med ändrade bestämmelser med anledning af Kommunens öfvertagande af gaturenållningen. Överståthållareämbetes kungörelse angående sopstationerna den 20 juni 1904, angående transport af afträdesorenlighet den 5 april 1905 och angående fördelningen af soporna den 15 jan. 1907.

Instruktion. Någon särskild instruktion finnes ej.

Stat år 1909. Utgifter: afträdesrenhållning 528,850 kr.; gatu- och gårdsrenhållning 1,430,140 kr.; Afdelningen vid Löfsta 319,700 kr.; summa 2,278,690 kr. Inkomster: afträdesrenhållning 565,110 kr.; gatu- och gårdsrenhållning 805,000 kr.; summa 1,370,110 kr. För afträdesrenhållning beräknas sålunda ett överskott å 36,260 kr., hvaremot för gatu- och gårdsrenhållning beräknas en nettoutgift af 625,140 kr. och för Afdelningen vid Löfsta en nettoutgift af 319,700 kr. Nettoutgiften för Renhållningsverket i dess helhet blifver alltså 908,580 kr.

Renhållningsverkets afdelning i Stockholm.

Adress m. m., se ofvan.

Aflönungar m. m. Renhållningsdirektör: 7,500 kr., däraf lön 5,250 kr., tjpr 2,250 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Renhållningsinspektör: 5,000 kr., däraf lön 3,500 kr., tjpr 1,500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Direktör och inspektör åtnjuta bostad och bränsle, för hvardera uppskattade till 750 kr., hvilket belopp afräknas å lönen. Kamrerare: 5,000 kr., däraf lön 3,500 kr., tjpr 1,500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. En kontorskrifvare: 3,100 kr., däraf lön 1,820 kr., tjpr 780 kr., misräkningspengar 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr.: en kontorskrifvare: 2,600 kr., däraf lön 1,820 kr., tjpr 780 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. En amanuens: arfvode 2,100 kr. Nio skrifbiträden (å hufvudkontoret och renhållningsstationerna): arfvode 900—1,200 kr. Tre distriktsföreståndare: 2,000 kr., däraf lön 1,400 kr., tjpr 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 250 kr., samt bostad, ved och lyse (400). Fjorton budningsbokhållare: 1,200 kr., däraf lön 840 kr., tjpr 360 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 200 kr.

Renhållningsdirektör.

Tingsten, K. A.; riks. 27 73; allm. 34 38.

Renhållningsinspektör.

Carell, E. A. H.; riks. 27 73; allm. 39 44.

Kamrerare.

Nordwall, B. I. S.; riks. 127 73; allm. 34 38.

Kontorsskrifvare.

Björklund, H.; Reusner, J. A. H.

Amanuens.

Odhner, G. V.

Skrifbiträden.

Nordwall, Hild A. T.; Huldth, Elsa L.; Lundgren, Helga S. T. tf. budningsbokhållare (se 4:e distriktets budningskontor); Victorin, Annie; Blomquist, Sigrid A.; Olsson, Karin D.

Renhållningsstationen för Östermalm och Djurgården.

Valhallavägen (i närheten af Östra Järnvägsstationen), Va.; riks. 128 23; allm. 86 76 och 67 99; kontorstid: 9—4.

Distriktsföreståndare.

Björckebaum, O. W.

Skrifbiträde.

Valdén, G. F.

Renhållningsstationen för Norrmalm och Kungsholmen.

Norrbackagatan 17, Va.; riks. 128 22; allm. 82 01; kontorstid: 9—4.

Distriktsföreståndare.

Sandberg, A. M.

Skrifbiträde.

Widman, G.

Renhållningsstationen för Södermalm och Staden inom boarne.

Åsögatan 2, Sö.; riks. 128 24; allm. 15 43 och 38 19; kontorstid: 9—4.

Distriktsföreståndare.

Nilsson, J. O.

Skrifbiträde.

Frykman, Märta K.

1:a distriktets budningskontor

(för den del af Norrmalm, som ligger söder om Mästersamuelsgatan och i öster begränsas af Birgerjarlgatan), Norra Smedjegatan 5, C.; allm. 8 97; 9—3.

Bokhållare.

Zethräus, Ingeborg Ch. C.

2:a distriktets budningskontor

(för den del af Norrmalm, som ligger mellan Malmskillnads- och Tegnérsgatorna och som i öster begränsas af Mästersamuels- och Döbelnsgatorna), Jakobsbergsgatan 38, C.; allm. 9 08; 9—3.

Bokhållare.

Lindvall, Signhild A. M.

3:e distriktets budningskontor

(för den del af Öfre Norrmalm, som ligger norr om Tegnérsgatan och i väster begränsas af Dalagatan från Tegnérsgatan till Odengatan, denna gata österut till Upplandsgatan samt Upplandsgatan norr om Odengatan och i öster af Luntmakaregatan från Tegnérsgatan till Odengatan, denna gata västerut till Sveavägen samt Sveavägen norr om Odengatan), Observatoriegatan 21, Va.; allm. 9 12; 9—3.

Bokhållare.

Johansson, J.

4:e distriktets budningskontor

(för det område, som ligger öster om det tredje distriktet och i söder begränsas af Tegnérsgatan samt den del af Rådmansgatan, och dess tänkta förlängning, som ligger öster om Birgerjarlgatan), Surbrunnsgatan 27, Va.; allm. 9 32; 9—3.

Bokhållare.

Hallgren, Tora M., tjänstgör t. v. å Renhållningsverkets hufvudkontor, tfj Lundgren, Helga S. T.

5:e distriktets budningskontor

(för den del af staden, som ligger mellan första, andra och fjärde distrikten samt Sturegatan, Stureplan och Birgerjarlgatan till Mästersamuelsgatan), Humlegårdsgatan 31, Ö.; allm. 9 45; 9—3.

Bokhållare.

Eckerström, Bertha M.

6:e distriktets budningskontor

(för den del af Östermalm, som ligger mellan Sture- och Artilleriegatorna), Sibyllegatan 25, Ö.; allm. 9 33; 9—3.

Bokhållare.

Medin, Anna M.

7:e distriktets budningskontor

(för Kungsholmen, öster om Polhemsgatan), Bergsgatan 19, K.; allm. 9 69; 9—4.

Bokhållare.

de Flon, J. Wilhelmina.

8:e distriktets budningskontor

(för Staden inom broarna, hela Stadsgården samt i öfrigt den närmaste delen af Södermalm intill den gräns, som utgöres af Bellmansgatans norra del, S:t Pauls-, Göt- och Hökensgatorna samt Mosebacketorg, Östgöta-, Högbergs- och Nytorrgatorna norrut), Gamla Järnvägens kontorsbyggnad vid Västra Slussgatan, *Sö.*; allm. 32 21; 9—3.

Bokhållare.

Lundin, Agda A.

9:e distriktets budningskontor

(för den östliga delen af Katarina församling, som ligger söder om åttonde distriktet och i öfrigt begränsas af Östgötagatan till Bondegatan samt denna gata och Götgatan intill Hammarbygatan och dess förlängning västerut till Årstaviken), Kocksgatan 26, *Sö.*; allm. 32 39; 9—3.

Bokhållare.

Grewell, Alma A. L.

10:e distriktets budningskontor

(för det område, som gränsar till åttonde och nionde distriktet och i öfrigt begränsas af S:t Paulsgatans östra del till Björngårdsgatan samt denna gata jämte Wollmar Yxkulls-, Timmermans-, Fatburs- och Sköldgatorna till Årstaviken), Götgatan 40, *Sö.*; allm. 32 43; 9—3.

Bokhållare.

Hallongren, Hilma A. A.

11:e distriktets budningskontor

(för den återstående delen af Maria församling), S:t Paulsgatan 37, *Sö.*; allm. 32 47; 9—3.

Bokhållare.

Hallongren, Elin A.

12:e distriktets budningskontor

(för den del af Östermalm, som ligger öster om Artillerigatan, samt hela Djurgården), Styrmanngatan 28, *Ö.*; allm. 9 61; 9—3.

Bokhållare.

Boyesen, Ebba A.

13:e distriktets budningskontor

(för den del af Vasastaden, som ligger väster om tredje distriktet och i söder begränsas af Tegnérgatan och dess förlängning västerut samt i väster af Rörstrandsviken), Helsingegatan 1, *Va.*; allm. 86 92; 9—3.

Bokhållare.

Bierne, Hildegard M. A.

14:e distriktets budningskontor

(för Kungsholmen väster om Polhemsgatan), Kungsholmsgatan 64, *K.*; allm. 46 71; 9—3.

Bokhållare.

Thalén, Sigrid T.

Renhållningsverkets afdelning vid**Löfsta.**

Riks. Riddersvik 3; allm. Riddersvik 4; kontorstid: 9—4.

För att möjliggöra sopors och latrins snabba bortförande anlade staden under åren 1886—89 dels inom staden tre järnvägsstationer, hvilka genom Statens och Stockholm—Västerås—Bergslagens järnvägar stå i direkt förbindelse med Spånga station, dels och en 7 kilometer lång järnväg, som från sistnämnda station sträcker sig till den vid Mälaren belägna egendomen Löfsta, hvilken samtidigt inköptes och på hvilken anordnades en station för emottagande och utskIPPING af affallet samt för latrinkärlens rengöring. Under årens lopp hafva här utförts betydande utvidgningar för att enligt moderna metoder behandla och utnyttja de olika slagen af affall. Latrinet rensas först med maskinkraft, hvarefter det antingen försäljes såsom råvara eller fabriksmässigt uppländas med torf till torfmullspudrett. Soporna uppdelas (fr. o. m. 1 juli 1907) i staden i gödselsopor och skräpsopor och anlända dessa i skilda vagnar. Gödselsoporna utskippas under seglationstiden samma dag de emottagits, men läggas under vintern i upplag för att sedermera utskippas under seglationstiden. Latrin, torfmullspudrett och gödselsopor äro starkt efterfrågade gödningsämnen och försäljas till landtbrukare, hufvudsakligen i Mälaredalen och Stockholms skärgård. Ur skräpsoporna utplockas säljbara beståndsdelar, såsom papper, lump, järnskrot, glas m. m. och resten förbrännes i ugnar, hvarvid värmet tillgodogöres för verkets olika behof af drifkraft och elektriskt ljus. På detta sätt alstrad ånga och elektrisk kraft försäljes äfven till Hälsovårdsnämndens här belägna destruktionsanstalt (se sid. 73). Renhållningsverket använder för utskipping af latrin, pudrett och sopor 2 bogserbåtar samt 40 st. öppna och 11 st. däckade pråmar om tillsammans 3,320 registertons. För pråmarnas reparation äger Renhållningsverket härstädes ett mindre varf.

Afönningar m. m. Föreståndare: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjppgr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Kontorsskrifvare: 2,600 kr., däraf lön 1,820 kr., tjppgr 780 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Skrifbiträde: arfvode 840 kr. Angbåtsbefälhavare: arfvode 2,000 kr., dessutom 10 procent kaplake å influtna bogseringsafgifter.

Dessutom åtnjuta föreståndare och kontorskrifvare bostad, ved, lyse och planteringsland, uppskattade till 1,000 kr. för den förre och till 500 kr. för den senare.

Föreståndare.

Forsman, E. Hj.

Kontorsskrifvare.

Granlund, S. J. R. W.

Skrifbiträde.

Smedin, Hj. I.

Ångbåtsbefälhafvare.

Kilander, E. N.

Stockholms stads brandväsende.

Johannes brandstation: Malmskillnadsgatan 64, C., riks. 12 94; allm. 47 00. Katarina brandstation: Tjärhofsgatan 11, Sö., riks. 13 12; allm. 33 00. Maria brandstation: Krukmakaregatan 22, Sö. Rådhusets brandstation: Riddarhustorget, St. Kungsholmens brandstation: Fleminggatan 22, K. Östermalms brandstation: Skepparegatan 28, Ö. Djurgårdens brandstation: Allmänna gränd, Dj. Värtans brandstation: Värtahamnen.

De stationer, för hvilka här ofvan telefonnummer ej utsatts, äro försedda endast med Brandkårens egna telefoner.

Organisationen af hufvudstadens nuvarande brandväsen tog sin början på hösten 1875, efter att frågan härom stått på dagordningen alltsedan 1858. Den 13 okt. 1874 hade nämligen Beredningsutskottet afgifvit utlåtande angående brandväsendets ordnande, hvori hemställdes, att Stadsfullmäktige, dels under förutsättning af anslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor och Stockholms stads brandstodsbolag till försäkring af lösegendom och dels med beräkning af garnisonens och flottans biträde såsom reserv, bland annat måtte besluta, att 7 brandstationer, däraf två hufvudstationer, skulle upprättas, att högsta befälet vid eldsvådor skulle föras af en brandchef, att för elds dämpande under vanliga förhållanden och räddningsarbetets verkställande skulle bildas en särskild, under eget befäl ställd och för ändamålet öfvad kår, bestående af minst 100 man utom befäl, att för utryckning skulle begagnas hästar och en brandtelegraf anordnas, så att klämtning endast komme att äga rum vid utomordentliga tillfällen. Vidare hemställdes, att under alla förhållanden medel skulle beviljas till inköp af en ångspruta och 4 handkraftsprutor. Denna framställning godkändes af Stadsfullmäktige den 1 december s. å., dock med den ändring, att brandkåren skulle bestå, af, förutom brandchef, 2 löjtnanter, 4 underofficerare och 150 man. Af de båda hufvud-

stationerna bestämdes den norra skola förläggas till Stadens egendom nr 64 Malmskillnadsgatan och den södra till nr 11 Tjärhofsgatan. Den nya brandordningen för Stockholm utkom den 30 okt. 1875.

Brandkårens personal utgjordes vid början af år 1909, förutom brandchefen, af en brandkapten, en förste brandlöjtnant, 2 andre brandlöjtnanter, en verkmästare och förste maskinist, en verkmästare och telegraufföreståndare, en fanjunkare, 7 sergeanter, hvaraf 4 tillika äro maskinister, 32 förmän samt 150 brandkarlar; tillsammans 5 befälspersoner, 10 underbefäl och 182 tillhörande manskapklassen.

Drätselnämnden antager och konstituerar med viss tids ömsesidig uppsägningsrätt såväl brandchefen som öfrigt befäl vid Brandkåren, det senare efter brandchefens hörande. Underbefäl och manskap vid Brandkåren antagas af brandchefen medelst kontrakt.

Brandchefen är i första hand ansvarig därför, att Stadens brandväsende är i öfverensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnad. Han är därjämte skyldig att inkttaga hvad brandstadgan för Rikets städer rörande hans befattning innehåller. Brandchefen är Brandkårens befälhafvare och såsom sådan berättigad till ovillkorlig lydnad från öfriga befälets och manskapets sida.

Brandkåren hade vid början af år 1909 manskap fördeladt på 8 stationer, nämligen Johannes, Katarina, Maria, Rådhuset, Kungsholmen, Östermalm, Djurgården och Värtan. Hertil komma sjöångsprutorna St Erik och Phoenix. Genom beslut den 17 dec. 1906 ha Stadsfullmäktige anslagit 650,000 kr. till utvidgningar och förändringar inom Johannes hufvudbrandstation. Arbetet påbörjades våren 1907 och beräknas blifva afslutadt hösten 1910.

Ambulansväsendet utgör sedan i mars år 1902 en del af Brandkårens verksamhet. För verkställande af sjuktransporter finnas numera 3 ambulansvagnar, uppställda å Johannes, Katarina och Maria brandstationer. Det har visat sig, att dessa vagnar fyllt ett verkligt behof; deras användning har år från år ökat. För djurtransporter (sjuka och döda djur) äro tvenne, Svenska allmänna djurskyddsforeningen tillhöriga, vagnar sedan år 1905 uppställda på Johannes och Katarina stationer, efter det Brandkåren öfvertagit bestyret med dessa transporter, som förut sedan år 1901 ombesörjts af Stockholms renhållningsverk. (Se vidare under Hälsovårdsnämnden sid. 76).

Instruktioner m. m. Brandordning för Stockholm den 30 okt. 1875. K. brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874. Instruktion för manskapet vid Stockholms brandkår 1893.

Stat år 1909. Utgifter: 467,727 kr.; inkomster: 62,750 kr.

Aflöningar m. m. Brandchef: 6,000 kr., däraf lön 4,200 kr., tjpgr 1,800 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr.

Brandkapten: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Förste brandlöjtnant: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Två andre brandlöjtnanter: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjygr 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Verkmästare och maskinist: 2,900 kr., däraf lön 2,700 kr., beklädnadshjäl 200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 250 kr. Verkmästare och telegraufföreståndare: 2,900 kr., däraf lön 2,700 kr., beklädnadshjäl 200 kr. dessutom två ålderstillägg, hvardera å 250 kr. Fanjunkare: 2,600 kr., däraf lön 2,400 kr., beklädnadshjäl 200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 250 kr. Sju sergeanter: 2,100 kr., däraf lön 1,900 kr., beklädnadshjäl 200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 250 kr.

Brandmanskapet. Aflöningen utgår första året med 600 kr., det andra med 660 kr., det tredje med 720 kr. och det fjärde t. o. m. det sjätte året med 840 kr. Härtill komma dels fyra lönetillägg, hvardera å 60 kr., hvilka inträda vid början af kalenderår på det sätt, att efter sex fulla kalenderårs tjänstgöring åtnjutes ett, efter nio års två, efter tolf års tre och efter fulla femton års tjänstgöring fyra lönetillägg, dels hyresersättning åt gift brandkarl, som bor utom kasernen, efter 300 kr. om året, dels sjutton befälsarfvoden efter 120 kr. om året och femton efter 60 kr. om året.

Dessutom åtnjuta: brandchef, brandkapten, förste brandlöjtnant, andre brandlöjtnanter, verkmästare och maskinist, fanjunkare och sergeanter bostad och ved; brandmanskapet är dels kaserneradt och dels boende utom stationerna.

Brandchef.

Sabelström, E. E. F.

Brandkapten.

Svinhufvud, A. A. S.

Förste brandlöjtnant.

Borgenstierna, C. G. O. S.

Andre brandlöjtnanter.

Gyllenhammar, C. A. M.; Kylberg, F. V.

Verkmästare och förste maskinist.

Oterdahl, F. O.

Verkmästare och telegraufföreståndare.

Norell, C. G.

Fanjunkare.

Jonasson, A.

Sergeanter.

Gillsay, V. L. A.; Danielsson, C. M. D.; Magnusson, H. J. A.; Johansson, E. S.; Fryckberg, A.; Gedeberg, E. V.; En vakant.

Förmän.

Antal: 32.

Brandkarlar.

Antal: 150.

Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Birger Jarls torg 12, St.; riks. 53 99; tillgängligt för forskning tisdagar, torsdagar och lördagar 11—2,30.

Stockholms stads arkiv i inskränkare mening började år 1888 inrymmas i en del af den forna Pantlänleinrättingens lokaler å Riddarholmen (Birger Jarls torg 12), hvilka förenas af ett stort, rundt torn, en kvarleva af Riddarholmens forna befästningar. Där förvaras Stockholms stads räkenskaper med verifikationer allt ifrån 1593 (i oafbruten årsföljd från 1641), skottböcker från 1500- och 1600-talen (1582—1630), saköreslängder (från 1553—1637 spridda år), utskeppnings- och vågböcker (från 1572—1666 spridda år), handlingar angående Auktionsverket, Inkvarteringsverket, Bemedlingskommissionen, Brandvaktinstitutionen, börs-, bro- och hamnbyggnadsfonden, skräväsendet, tomtöreshandlingar (allt ifrån 1610), diverse planer och ritningar, tjänstemannamatriklar m. m. ingående i Drätselnämndens arkiv. Afvenså förvaras där i andra delar af nämnda lokaler handlingar rörande Poliskammaren (fr. o. m. 1776) och Uppbördsverket (mantalslängder och mantalsuppgifter). Likaledes har där uppställtts Borgerskapets 50 äldstes arkiv, afvensom — i tornet — kämnarsrätternas handlingar (tillhörande Rådhusarkivet).

En kommitté har framlagt förslag beträffande organisationen af Stadens arkiv- och biblioteks-förhållanden, som för närvarande äro provisoriska. Härigenom skulle eventuellt bl. a. Rådhusarkivets dyrbara samlingar införlivas i Stadsarkivet. Grundstommen till Stadsbiblioteket utgöres af den till Staden donerade Wernerska boksamlingen. Ett omfattande byggnadskomplex är ifrågasatt att uppföras å Kungsholmen (kv. Bergsfallet).

Aflöningar m. m. Föreståndare: 2,000 kr. Vaktmästare: 1,200 kr.

Tf. föreståndare för arkivet.

Flodmark, J. H. A.

Tf. arkivvaktmästare.

Jerling, K. J. A.

Stockholms stads auktionsverk.*Birger Jarls torg 12, St.**Direktörsexpeditionen: riks. 113 11; allm. 23 83; expeditionstid: 9,30—3.**Kassakontoret: riks. 113 06; allm. 25 23; expeditionstid: 9,30—5.**Expeditionen för inlämning af auktionsgods: riks. 113 46; allm. 28 10; godsinlämning tidagar och fredagar kl. 9—2.*

Sedan Beredningsutskottet efter af Stadsfullmäktige erhållet bemyndigande den 3 mars 1898 tillsatt en kommitté med uppdrag att utarbета förslag till omorganisation af Stadens auktionsverk, och denna kommitté den 8 februari 1904 afgifvet betänkande i ärendet, beslöto Stadsfullmäktige den 27 november 1907 antaga nytt reglemente samt ny tjänste- och aflöningsstat för Stockholms stads auktionsverk. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgadt, äger uteslutande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentligt utrop af all slags enskild egendom, sorterar enligt dessa bestämmelser under Drätselnämndens första afdelning, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utöfväs dock af dess chef, auktionsdirektören.

Reglementen och instruktioner: Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt af Öfverståthållareämbetet den 12 december 1907, af Dr. N:s 1:a afd. fastställt instruktion för tjänstemännen den 12 maj 1908.

Stat år 1909. Utgifter: 112,270 kr. Inkomster: 132,700 kr.

Aflöningar m. m. Direktör: 6,000 kr., däraf lön 4,200 kr., tjpgr 1,800 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Tre kommissarier: 5,300 kr., däraf lön 3,500 kr., tjpgr 1,500 kr., misräkningspenningar 300 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Kassör: aflöning för år 1909 5,050 kr., däraf arvode 4,450 kr., misräkningspenningar 600 kr. Fyra notarier: 2,500 kr., däraf lön 1,750 kr., tjpgr 750 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr., en notarie arvode för 1909 2,100 kr. Kassakontrollant: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjpgr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Kontorsskrifvare: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjpgr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Notariebiträde i Bokauktionskammaren: 1,600 kr. Förste vaktmästare: lön 1,300 kr., samt bostad och ved (300), två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. samt personligt lönetillägg åt nuv. innehafv. å 100 kr. Tre utropare: lön 1,500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Fjorton vaktmästare: lön 1,400 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. En kontorsvaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg hvardera å 100 kr.

Extra tjänstemän: 3,000 kr. Extra vaktbetjäning: 4,500 kr.

Direktör.

Tengroth, B. M.; riks. 113 11; allm. 23 83; 1—2.

Kommissarier.

Alexisson, F. P.; Lundholm, O. A.; Bauman, S. G.

Kassör.

Arborelius, G. F. G., tf.

Notarier.

Lundwall, J. A., tf.; Högner, E. F. R.; Strauss, G. B.; Andersson, C. R.; Fridholm, T.

Kassakontrollant.

Thalén, U. E.

Kontorsskrifvare.

Lundberg, J. A.

Notariebiträde i Bokauktionskammaren.

Kjellborg, G. R. O.

Amanuens.

Alfheim, B. R.

E. o. notarier.

Ruus, E. H.; Vestberg, E. T.; Eneroth, O. C. J. D.; Forsblom, B. A. L.

Förste vaktmästare.

Ehrenström, J. C.; riks. 113 46; allm. 28 10.

Utropare.

Ohlsson, P. E.; Bergvall, C. F.; Åhrman, J. L.

Vaktmästare.

Söderlund, A.; Eriksson, C. E.; Eriksson, E. A.; Gustafsson, C. J.; Johansson, A. A.; Gyllenberg, E.; Lundin, S. O.; Andersson, A.; Björnqvist, E. M.; Söderlund, K. E.; Lindberg, E.; Lundgren, O. Th.; Jansson, E. A.; Tideman, P. A.

Kontorsvaktmästare.

Werner, C. O.

Extra vaktmästare.

Jäger, J. F.; Lindström, A. W.; Bohlin, A. G., Öfverstén, K. A.; Winborg, C. A.; Gustafsson, A. G.; Ahlberg, G. L.; Westholm, C. J. A.; Andersson, C. A.; Klasson, S. A.; Rudbäck, G. Th.; Lundkvist, W.; Runborg, A. Th.; Ringh, C. P.; Palm, K. J. E.; Bergström, G. E.; Müller, E. H.; Fält, C. O.; Flodberg, C. F. A.; Ljung, F. E.; Asplund, J. A.; Dahlgren, A. M.; Rudelius, J. G.; Andersson, J. E.; Lundgren, G. A. W.

Belysning af gator och allmänna platser.

Drätselnämnden ersätter Gasverket för förbrukningen af den gas, som af verket levereras för stadens behof, bl. a. för belysning af gator och allmänna platser. För kontroll af gasens beskaffenhet har Nämnden anställt en särskild gaskontrollör, se f. ö. under Gasverket.

Instruktion m. m. Bestämmelser om gasens lyskraft, af Stadsfullmäktige beslutade den 22 dec. 1884, jämte närmare bestämmelser för lysgasens i Stockholm profning, antagna af Gasverksstyrelsen den 30 mars 1885 jämte ändringar, beslutade af Stadsfullmäktige den 16 dec. 1891 och senast den 19 dec. 1898.

Stat år 1909. Utgifter: 669,200 kr.; inkomster: 1,560 kr.

Aflöning. Gaskontrollör: arfvode 1,200 kr.

Gaskontrollör.

Peterson, K. Edv.

Inkvarteringar.

Kasernen Tjärhofsgatan 11, Sö.; riks. 130 73.

Staden har skyldighet att inkvartera trupper, som af en eller annan anledning, t. ex. för att befordras till lägerplats eller för att vara till hands vid befaradt upplopp, tillfälligtvis uppehålla sig i staden. Härför är reserverad en del af den byggnad, Tjärhofsgatan 11, i hvilken Katarina brandstation är inrymd. För öfrigt fullgör Staden större delen af sin inkvarterings-skyldighet genom aftal med garnisonsregementena, till hvilka utgå inkvarteringsersättningar.

Stat år 1909. Utgifter: 198,100 kr.; inkomster: 21,450 kr. (statsanslag).

Aflöning. Kasernmästare: arfvode 1,200 kr.

Kasernmästare.

Svinhufvud, A. A. S., brandkapten.

Friluftsmusik.

I anledning af väckt motion beslöt Stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i hvardera af parkerna Vanadislunden, Kronoberget, Hvita Berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till Drätsel-nämndens första afdelnings förfogande till anordnande af friluftsmusik i nämnda parker. Denna musik utföres af utaf Drätselnämnden engagerade musikkörer vissa dagar i veckan under den blidare årstiden efter program, som granskas af Kammarkoret. Paviljongernas skötsel ombesörjes af Byggnadskontoret.

Anslag för år 1909: kr. 13,000.

Stockholms stads hundstall.

Cedersdal, Sveavägen 118, Va.; allm. 208 48; expeditionstid 9—3.

I samband med kontrollen öfver hundskattens erläggande har ett hundstall upprättats för vilsekomna, af Polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Skötseln af detta hundstall har Drätselnämndens första afdelning genom kontrakt den 3 nov. 1908 uppdragit åt Svenska hundskyddsföreningen, som anställer och aflönar en af Drätselnämnden och Polismyndigheten godkänd vårdare, samt uppbär ersättning af ägaren till i stallet intagen hund med 1 krona per dygn eller del af dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, hvilken icke af ägare afhämtas inom fem dagar, erlägger Staden 1 krona per dygn för högst fem dygn, efter hvilken tid djuret aflifvas smärtfritt under kontroll af veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvän enligt vissa af Drätselnämnden fastställda villkor.

Stat år 1909. Utgifter för hundstallet jämte stämpling af skattmärken m. m.: 2,000 kr. (Hundskatteuppbörden beräknas för år 1909 till 50,500 kr.).

Aflöningar m. m. Vårdare: lön 1,200 kr. och fri bostad.

Vårdare.

Erikson, L. E.

Stockholms stads hälsöfördrnsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Hälsöfördrnsnämnden.

Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 7 41; allm. 52 61; sessionstid hvarannan eller hvar tredje fredag kl. 6.30.

En systematiskt ordnad allmän hälsöfördr först i förra århundradet. Det var kole-rans uppträdande i Europa år 1830, som ver-kade såsom en mäktig väckelse till organiseran-det af hälsöfördr i Hufvudstaden, liksom i hela Riket. Med hänsyn uteslutande till denna farsot påbjöd Kungl. kungörelsen den 9 juli 1831 till-sättandet af sundhetsnämnder i orterna. I Stock-holm kallades denna myndighet först Allmänna sundhetskommittén, men fick snart namnet Allmänna sundhetsnämnden. Vid kole-rans förnyade vandring till Europa på 1840-talet till-sattes i Stockholm ånyo samma nämnd, som till följd af kole-raperiodens långvarighet blef oaf-brutet verksam under mer än halftannat årtionde. I 1862 års kommunalfördrning upptogs bland verkställande myndigheter Sundhetsnämnden, som hade att handlägga alla frågor rörande all-männa hälsöfördrståndet och sjukvården. Sund-hetsnämnden fortfor med sin befattning till år 1878, då Hälsöfördrnsnämnden jämlikt hälsö-vårdsstadgan för Rikets städer den 25 sept. 1874, som då trädde i kraft äfven för Stockholm, öfver-tog dess bestyr med hälsöfördr och jämlikt K. Instruktionsen d. 4 mars 1864 för Stockholms stads sundhetsnämnd samt Stadsfullmäktiges be-slut den 1 dec. 1877 jämväl med den allmänna sjukvården och Stadens sjukhus.

Nämnden är öfverstyrelse och fördrnar sär-skilda understyrelser (för ett år i sänder) för Stadens permanenta sjukvårdsanstalter med undan-tag af dem, som äro afsedda för vård af epide-miska sjukdomar och sinnessjuka, hvilka an-stalter äro ställda under Nämndens omedelbara förvaltning, och utfärdar för dem stadgar. Nämnden handhafver ock Stadens polikliniker och anordningar för provisorisk sjukvård äfvenså förvaltningen af Stadens köttbesiktningbyråer, desinfektionsanstalter och några andra anstalter, som inrättats för befordrande af Nämndens verk-samhet i hälsöfördrns tjänst. Nämnden bestrider såväl de Staden åliggande utgifter för sinnes-sjukas vård på Statens hospital som ock kostna-derna för den Staden åliggande provisoriska vård af sådana sinnessjuka, som äro berättigade att intagas å dylik anstalt, med skyldighet för Näm-nnden att tillse, att plats så snart som möjligt beredes dem å statsanstalt.

Hälsöfördrnsnämnden består af sju ledamöter och fem suppleanter. Ledamöterna äro dels själf-

skrifna, dels valda. Själfskrifna äro polismästa-ren och förste stadsläkaren. De öfriga fem le-damöterna väljas för fyra år. Af dessa utse Stadsfullmäktige fyra, Magistraten en. Supple-anter väljas dels af Stadsfullmäktige (fyra), dels af Magistraten (en) för fyra år.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads hälsöfördrnsnämnd, antagen af Stadsfullmäktige den 1 febr. 1896, med ändring af den 5 maj 1902.

Stat år 1909. Utgifter: 4,583,560 kr.; inkomster: 325,550 kr.

Hälsöfördrnsnämndens ledamöter.

Ordförande.

*Medin, K. O., professor, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Vice ordförande.

*Norström, Cl. G., civilingenjör, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Öfriga ledamöter.

Tamm, V. A., polismästare (själfskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (själfskr.).

*Friedholm, J. A., rådman (vald af Magistraten).

*Wahlin, C. A., grosshandlare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

*Enell, H. G. O., apotekare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

Suppleanter.

*Strahl, A. A. F., rådman (vald af Magistraten).

*Dahl, F. G. A., professor (vald af Stadsfullm.).

*Svensson, J., professor (vald af Stadsfullm.).

*Buhre, C. B., läkare, stadsfullm. (vald af Stadsfullm.).

*Örtenblad, C. O. Th., civilingenjör (vald af Stadsfullm.).

Kassaförvaltare.

Norström, Cl. G.; Enell, H. G. O.

Hälsöfördrnsnämndens byrå och expedition.

Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 7 41; allm. 52 61; expeditionstid: 12—3.

Den dagliga ledningen af hälsö- och sjuk-vårdsförvaltningen, för så vidt den tillhör Hälsö-vårdsnämndens handläggning, tillkommer förste stadsläkaren (ang. tillsättning, instruktion m. m. se nedan sid. 53), som hvarje söckendag å af Nämnden bestämd tid är tillstädes å Nämndens

expedition, hvarest äfven sundhetsinspektören (se sid. 71), stadsveterinären (se sid. 71) och bostadsinspektören (se sid. 76) träffas dagligen å vissa tider (se nedan).

Erforderliga tjänstemän och betjante vid expeditionen tillsättas för öfrigt af Nämnden med delst förordnande tillsvidare eller på viss tid.

Stat år 1909. Utgifter 62,800kr.

Aflöningar m. m. Förste stadsläkare, sundhetsinspektör, stadsveterinär, bostadsinspektör (se ofvan anvisade ställen). Sekreterare: arfvode 3,000 kr., dessutom expeditionslösen. Ombudsman, gemensam för Hälsövards- och Fattigvardsnämnderna: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., hvaraf hälften här beräknas med 1,750 kr. Kamrerare: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Amanuens: arfvode 1,500 kr. Skrifbiträde: arfvode 600 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr.; biträdande vaktmästare: arfvode 1,000 kr.

Dessutom åtnjuter vaktmästaren bostad och ved (200).

Förste stadsläkare.

Andersson, L. I.; riks. 41 53; allm. 52 63; mottagningstid: 1—2.

Sundhetsinspektör.

Backlund, A. R.; riks. 7 41; allm. 46 40; mottagningstid: 1—2.

Stadsveterinär.

Nystedt, S. P.; riks. 7 51; allm. 52 61; mottagningstid: 1—2.

Bostadsinspektör.

Wirgin, G.; riks. 7 438; allm. 86 77; mottagningstid: 1—2.

Sekreterare.

Schönmeyr, B. C., mottagningstid: måndagar, onsdagar, fredagar 1—1,30.

Ombudsman.

Lagercrantz, C. G.

Kamrerare:

Lundberg, I.; Brunkeb. 22 63; mottagningstid: 10—3.

Amanuens.

Holmer, Elin Kerstin Ragnbild.

Skrifbiträde.

Linroth, Ulrika.

Förrådsförvaltare.

Johansson, A. G., (tillika syssloman vid Sabbatsbergs sjukhus).

Vaktmästare.

Åhrman, J. H.; **Åhrman, K. O.** (bitr.).

Hälsövardsnämndens upphandlingskommitté.

Sedan Stadens revisionskontor hos Hälsövardsnämnden framhållit, hurusom en del för sjukhusen gemensamma artiklar såsom ved, kol, tvål, såpa möjligen kunde erhållas till billigare pris i händelse gemensamma anbud kunde införas från de olika sjukhusen, beslöt Hälsövardsnämnden att under åren 1895 (delvis) och 1896 på försök genom en särskild upphandlingskommitté anordna gemensam upphandling för Stadens sjukhus å ofvannämnda artiklar äfvensom kött och mjölk. Då detta upphandlingssätt visade sig fördelaktigt, fattades år 1897 definitivt beslut om dess användande, och bestyret härmed uppdrogs åt en särskild *upphandlingskommitté*, för hvars verksamhet för närvarande följande föreskrifter äro gällande.

Ärligen före den 15 april utser Hälsövardsnämnden en för Kommunens alla sjukhus gemensam kommitté med uppgift att upphandla följande års behof af sådana förnödenheter, hvaraf större kvantiteter åtgå. Upphandlingskommittén består af fem ledamöter, utsedde, en bland Hälsövardsnämndens ledamöter såsom representant för Epidemisjukhuset och en bland hvarje sjukhusstyrelses ledamöter.

Föremål för upphandling äro företrädesvis: bränsle, tvål, såpa, kött, mjölk och väfnader, men äfven andra artiklar kunna, om Nämnden så pröfvat lämpligt, genom Kommitténs försorg upphandlas.

Kommittén sammanträder på kallelse af Hälsövardsnämndens ledamot, som tillika är Kommitténs ordförande, första gången i senare hälften af april och antager, helst bland sjukhusens sysslomän, åt sig ett biträde. Minst tre ledamöter måste vara närvarande, för att Kommittén skall kunna fatta beslut. Vid lika röster gäller ordförandens mening.

På kol, koks och ved infordras, pröfvas och afgöras anbud under slutet af våren eller början af sommaren, om ej särskilda omständigheter föranleda undantag; för öfriga artiklar sker det samma under hösten.

Vid infordrandet och pröfvandet af anbud förfar Kommittén på sätt, som den finner för Kommunen fördelaktigast. Med de antagna leverantörerna, hvilka, då Kommittén så fordrar, böra ställa säkerhet för leveransernas fullgörande, upprättar Kommittén kontrakt, särskildt för hvarje sjukhus. Kommittén är oförhindrad att för olika sjukhus antaga olika leverantörer, om så skulle med afseende på lokala eller andra förhållanden befinnas lämpligt.

De af Kommittén uppgjorda leveranskontrakten tillställas de respektive sjukhusstyrelserna, hvilka det tillkommer att öfvervaka leveransernas ordentliga och kontraktsenliga fullgörande samt att verkställa likviderna.

Kommitténs kostnader för biträde, annonser, renskrifning m. m. fördelas på de olika sjukhusen efter Kommitténs beprövande.

Sedan Kommittén år 1900 hos Hälsöförvaltningsnämnden framhållit, att genom det hittills följda förfarandet vid upphandling af stenkol möjligast billiga pris å denna vara icke synts Kommittén hafva ernåtts, och för den skull hemställt, hurvida icke från Hälsöförvaltningsnämnden framställning borde göras till något af Stadens öfriga verk och inrättningar angående gemensamt inköp af stenkol, har Hälsöförvaltningsnämnden med Drätselnämndens första afdelning träffat aftal om inköp genom dess försorg af erforderlig kvantitet stenkol för under Nämnden lydande inrättningars behof i sammanhang med den upphandling af denna artikel, som Drätselnämnden årligen verkställer för en del andra Stadens verk och inrättningar.

Reglemente. Hälsöförvaltningsnämndens stadgar för Stockholms stads sjukhus den 26 mars 1904.

Ledamöter.

Wahlin, C. A., grosshandl., stadsfullm., ordf.
 Petterson, C. G., disponent.
 Schöenthal, A. R., ingenjör, stadsfullm.
 Welander, E. W., öfverläkare.
 Wetterdal, H., öfverläkare.

Sekreterare.

Hellsten, F. W., syssloman.

Stads- och distriktsläkare m. fl.

(Ang. sjukhusläkarna se under de särskilda sjukhusen; ang. sundhetsinspektören, stadsveterinären, bostadsinspektören m. fl. se under Hälsöpolisens och Bostadsinspektionen.)

Förste stadsläkaren i Stockholm tillsättes af en valnämnd, bestående af öfverståthållaren, hvilken i Nämnden förer ordet, sex af och bland Stadsfullmäktige särskildt för hvarje gång utsedde ledamöter samt Hälsöförvaltningsnämndens ledamöter utom förste stadsläkaren eller den, som i hans ställe tjänstgör i Hälsöförvaltningsnämnden. Vederbörandes kompetens prövas dessförinnan af Medicinalstyrelsen; fullmakt för den utnämnde utfärdas af Öfverståthållareämbetet. Förste stadsläkaren åligger att ägna sorgfällig uppmärksamhet åt allt, som kan inverka på sundheten och allmänna hälsotillståndet i Hufvudstaden och särskildt i de fattiges bostäder samt i härstädes befintliga skolor, fabriker, verkstäder, välgörenhetsinrättningar och fängelser, och bör han för sådant ändamål själfmant eller på uppdrag af Hälsöförvaltningsnämnden vidtagna behöfliga undersökningar samt från distriktsläkarna förskaffa sig noggrann kännedom om hälsotillståndet i Stadens olika delar och med dem samråda i sådana viktigare hälsöförvaltningsfrågor, som ligga inom deras verksamhetsområde. Förste stadsläkaren är chef för personalen vid den hälsöpolis, som lyder under Hälsöförvaltningsnämnden och skall hafva

tillsyn öfver Stadens allmänna sjukvård och äger i följd häraf att hålla sammanträden med distriktsläkarna, besöka Stadens sjukvårdsinrättningar och öfvervara sammanträdena hos dessa inrättningars styrelser med rätt att deltaga i öfverläggningarna. Finnet han därvid brister, hvilka det icke ankommer på honom att afhjälpa, skall han hos Hälsöförvaltningsnämnden föreslå nödiga åtgärder. Han är förman för andre stadsläkaren och distriktsläkarna samt har inseeend öfver i Staden praktiserande fältskärer, tandläkare och barnmorskor. Förste stadsläkaren åligger att bereda och införa Hälsöförvaltningsnämnden föredraga alla ärenden, som angå Stadens allmänna hälsöförvald och sjukvård. Å tid, som Hälsöförvaltningsnämnden bestämmer, bör förste stadsläkaren i allmänhet hvarje söckendag vara tillstädes å Nämndens byrå för att tillhandagå med erforderliga upplysningar. Förste stadsläkaren må icke innehafva eller förestå annan tjänstbefattning.

Andre stadsläkaren tillsättes på enahanda sätt som förste stadsläkaren. Honom åligger bland annat, att på förordnande af Öfverståthållareämbetet eller Rådhusrätten verkställa inom Staden och dess område förekommande rättsmedicinska besiktningar och liköppningar i enlighet med gällande föreskrifter, att meddela erforderligt läkarebetyg för inträde å arbets- eller försörjningsinrättning, att på begäran af enskild person afgifva utlåtande eller betyg öfver beskaffenheten af sjukdom och kroppsskada, att besörja sjukvården inom Stadens fängelser, samt att hafva närmaste tillsynen öfver fältskärstugor i Staden. I öfrigt har andre stadsläkaren att ställa sig till efterrättelse Öfverståthållareämbetets särskilda föreskrifter i tjänsten samt att lämna det tjänstebiträde, som Hälsö- och Fattigförvaltningsnämnderna af honom äska till fullgörande af hvad honom enligt instruktion åligger. (Jfr sid. 13 och 71).

Distriktsläkarna tillsätts af Hälsöförvaltningsnämnden medelst förordnanden tills vidare. Distriktsläkarens hufvudsakliga åligganden äro: att utan särskild ersättning med läkarehjälptillhandagå alla i distriktet boende fattiga sjuka, hvilkas medelöshet blifvit behörigen styrkt, att utfärda betyg för sådana i distriktet boende sjuka, som söka fattigunderstöd eller skola intagas å fattighus, för person, som söker inträde å arbets- eller försörjningsinrättning och hvilkens tillstånd icke tillåter honom att inställa sig å andre stadsläkarens tjänsterum, samt för barn, som skola intagas å Allmänna barnhuset. Distriktsläkare bör hafva sin bostad inom det honom anvisade distriktet.

Instruktioner m. m. Kungl. bref till Öfverståthållareämbetet angående förändrade bestämmelser för tillsättning af stadsläkare i Stockholm den 17 juni 1881. Instruktion för förste stadsläkaren i Stockholm den 3 dec. 1881. Instruktion för andre stadsläkaren i Stockholm den 3 dec. 1881. Hälsöförvaltningsnämndens instruktion för distriktsläkarna i Stockholm den 26 nov. 1897.

Aföningar m. m. Förstestadsläkare: 10,000 kr., däraf lön 7,000 kr., tjygr 3,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaradera å 1,000 kr. Andre stadsläkare: 6,000 kr., däraf lön 4,200 kr., tjygr 1,800 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaradera å 500 kr. Fem distriktsläkare: 3,800 kr., däraf lön 2,660 kr., tjygr 1,140 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaradera å 300 kr.; sju distriktsläkare: 3,400 kr., däraf lön 2,380 kr., tjygr 1,020 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaradera å 300 kr.; två distriktsläkare: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjygr 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaradera å 300 kr.; en distriktsläkare: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjygr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaradera å 300 kr.

Förste stadsläkare.

Andersson, L. I., Hälsovårdsnämndens expedition, Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 41 53; allm. 52 63; mottagningstid: 1—2.

Andre stadsläkare.

Aspelin, J. M.; Myntgatan 5, *St.*; polisens växel, riks. och allm.; mottagningstid: 9,30—10,30.

Läkaredistriktet.

Nikolai läkaredistrikt

(omfattande Storkyrkoförsamlingen).

Distriktsläkare.

Scholander, C. Th.; Svartmangatan 21 & 23, *St.*; riks. 20 88; allm. 11 88 (privat); mottagningstid: 9—10.

Klara läkaredistrikt

(omfattande Klara församling samt den del af Adolf Fredriks församling, som ligger söder om Tegnérsgatan).

Distriktsläkare.

Erdmann, T. L.; Slöjdgatan 9, *C.*; riks. 68 80; allm. Brunkeb. 29 60; mottagningstid: 9—10, (juni—sept. 10—11).

Kungsholms östra läkaredistrikt

(omfattande Kungsholms församling öster om Polhemsgatan).

Distriktsläkare.

Ljungström, V.; Handverkaregatan 26, *K.*; riks. 85 80; allm. Kungsh. 9 69; mottagningstid: 15 sept—15 maj hvardagar 9—10, helgdager 10—11; 16 maj—14 sept. alla dagar 9—10.

Kungsholms västra läkaredistrikt

(omfattande Kungsholms församling väster om Polhemsgatan).

Distriktsläkare.

Spangenberg, K. G. V.; Fleminggatan 51 A, *K.*; riks. 87 16; allm. 183 00; mottagningstid: 9—10.

Adolf Fredriks västra läkaredistrikt

(omfattande Adolf Fredriks församling norr om Tegnérsgatan och väster om Drottninggatan samt Gustaf Vasa och Matteus församlingar väster om Drottning- och Norrtullsgatorna).

Distriktsläkare.

Lagergren, J. E.; Upplandsgatan 33, *Va.*; riks. 21 05; allm. 4 60; mottagningstid: 9—10.

Adolf Fredriks östra läkaredistrikt

(omfattande Adolf Fredriks församling norr om Tegnérsgatan och öster om Drottninggatan samt den del af Gustaf Vasa och Matteus församlingar, som ligger öster om Drottning- och Norrtullsgatorna).

Distriktsläkare.

Holmgren, S. G.; Odengatan 56, *Va.*; riks. 49 55; mottagningstid: 9—10.

Jakobs läkaredistrikt

(omfattande Jakobs församling samt den del af Johannes församling, som ligger söder om Kungsgatan).

Distriktsläkare.

Malmsten, K. A.; Blasieholmstorg 9, *C.*; riks. 29 44; allm. 5 28; mottagningstid: 9—11,30.

Johannes läkaredistrikt

(omfattande den del af Johannes församling, som ligger norr om Kungsgatan samt den del af Engelbrekts församling, som ligger norr om Odengatan och väster om Stockholm—Rimböjärnvägen).

Distriktsläkare.

Ekelund, C. M.; Tegnérsgatan 6, *Va.*; riks. 65; allm. 212 51; mottagningstid: 8,30—9,30.

Östermalms västra läkaredistrikt

(omfattande den del af Engelbrekts församling, som ligger öster om Birgerjarls- och Odengatorna samt den del af Hedvig Eleonora församling, som ligger väster om Sibylle-, Stor- och Jungfrugatorna).

Distriktsläkare.

Sundberg, L. G. T.; Greffuregatan 15, *Ö.*; riks. 29 85; allm. 60 18; mottagningstid: hvardagar 9—10, sön- och helgdagar 9,30—10,30.

Östermalms östra läkaredistrikt

(omfattande den del af Hedvig Eleonora församling, som ligger öster om Sibylle-, Stor- och Jungfrugatorna samt Oscars församling).

Distriktsläkare.

Karlsson, K. A.; Skepparegatan 41, *Ö.*; mottagningstid: hvardagar 9—10; sön- och helgdagar 10—11.

Katarina norra läkaredistrikt

(omfattande den del af Katarina församling, som begränsas af församlingsgränsen i väster samt dennas fortsättning i Götgatan till Folkungagatan, denna gata till Renstjärnasgatan, denna gata till Tjärhofsgatan, denna gata till Erstagatan samt denna gata till Stadsgården).

Distriktsläkare.

Klingberg, A. F.; Folkungagatan 83, *Sö.*; riks. 25 33; allm. 33 11; mottagningstid: 9—10.

Katarina östra läkaredistrikt

(omfattande den del af Katarina församling, som begränsas af Erstagatan från Stadsgården till Tjärhofsgatan, denna gata till Renstjärnasgatan, denna gata till Folkungagatan, denna gata till Nytorpgatan, denna gata till Nytorget samt Värmdögatan).

Distriktsläkare.

Gahn, H. R. C.; Renstjärnasgatan 15, *Sö.*; riks. 95 68; allm. 135 33; mottagningstid: 9—10.

Katarina västra läkaredistrikt

(omfattande den del af Katarina församling, som begränsas af Värmdögatan, Nytorget, Nytorpgatan till Folkungagatan, denna gata till Götgatan, denna gata till Högbergsgatan samt församlingsgränsen västerut).

Distriktsläkare.

Olson, E.; Götgatan 69, *Sö.*; riks. 114 30; allm. 308 00; mottagningstid: 9—10.

Maria östra läkaredistrikt

(omfattande den del af Maria församling, som ligger öster om Skinnarviksgatan och Torkel Knutssongatan och i öfrigt begränsas af församlingsgränsen).

Distriktsläkare.

Åkerström, K. D.; Bellmansgatan 20, *Sö.*; riks. 30 13; allm. 307 99; mottagningstid: 9—10.

Maria västra läkaredistrikt

(omfattande den del af Maria församling, som ligger väster om Skinnarviksgatan, Torkel Knutssongatan till Tavastgatan, denna gata till Timmermansgatan samt denna gata och församlingsgränsen söderut).

Distriktsläkare.

Ericsson, A. V.; Hornsgatan 54, *Sö.*; riks. 10 35; allm. 36 63; mottagningstid: 9—10.

Läkarebiträde åt obemedlade barnaföderskor.

Aflöningar m. m. Två läkare: arfvode 500 kr.; en läkare: arfvode 200 kr.

För Östermalm och Norrmalm.

Josephson, C. D.; Mästersamuelsgatan 4, *C.*; riks. 17 49; allm. 69 10; mottagningstid: hvardagar 1,30—3.

För Staden inom broarna och Södermalm.

Granström, K. A.; Götgatan 30, *Sö.*; riks. 3 64; allm. Maria 3 34; mottagningstid: hvardagar 1,30—3, helgdagar 9—10, juni—sept. alla dagar 9—10.

För Kungsholmen.

Amanuensen å Allm. barnbördshuset; Handtverkaregatan 19, *K.*; riks. 62 33; allm. 102 41.

Stockholms stads sjukhus.

(Adresser, telefoner, expeditionstider, se nedan).

Stadens under Hälsovårdsnämnden lydande egentliga sjukhus äro följande: Sabbatsbergs sjukhus, Sjukhuset St Göran, Provisoriska sjukhuset, Maria sjukhus, Södra barnbördshuset, Epidemisjukhuset, Vårdanstälterna för sinnessjuka.

Allmänna försörjningsinrättningens afdelningar för kroppsjuka och sinnessjuka lyda under Fattigvårdsnämnden (se sid. 88).

Hälsovårdsnämnden utser årligen i dec. månad för det kommande året särskilda styrelser till förvaltning af Hufvudstadens sjukhus med undantag af dem, som äro afsedda för vård af epidemiska sjukdomar och sinnessjuka, hvilka anstalter äro ställda under Nämndens omedelbara förvaltning. Hvarje sjukhusstyrelse består af fyra ledamöter jämte öfverläkaren eller, där-est flere öfverläkare finnas, den af dem, som af Nämnden blifvit förordnad till sjukhusdirektör. Styrelse väljer inom sig ordförande, vice ordförande och kassadirektör. Styrelse sammanträder så ofta göromålens gång så fordrar, dock minst en gång i månaden.

Förste stadsläkaren åligger att öfvervaka sjukhusens verksamhet och förvaltning, och är han berättigad att deltaga i öfverläggningarna vid styrelsernas sammanträden, till hvilka han alltid skall erhålla kallelse. Öfverläkaren eller vid sjukhus med flere än en öfverläkare den af dem, som Hälsovårdsnämnden vid det årliga styrelsevalet förordnar, är sjukhusets direktör och såsom sådan mellan styrelsens sammankomster sjukhusets inför styrelsen ansvarige styresman i den utsträckning och med den myndighet, som styrelsen bestämmer.

Öfverläkare tillsättes af Hälsovårdsnämnden medelst förordnande tills vidare. Öfverläkare är närmaste förman för å hans afdelning anställda underläkare och amanuenser.

Underläkare antages för högst tre år af Hälsovårdsnämnden efter hörande af vederbörande direktör eller öfverläkare. Amanuens antages för ett år af de särskilda sjukhusets styrelser efter inhämtande af yttrande från den öfverläkare, å

hvars afdelning han skall tjänstgöra. Underläkare och amanuens åligger att vara boende inom det sjukhus, där han är anställd.

För att å sjukhus intagas bör den sjuke själf eller genom ombud på den för hvarje sjukhus bestämda mottagningstiden anmäla sig å sjukhusets mottagningssal och därvid:

1:o) förete läkares intyg om sjukdomens beskaffenhet och om så påfordras prästbetyg;

2:o) aflämnna ansvarsförbindelse af vederhäftig person eller annan säkerhet för all sjukvårdskostnad äfvensom för begravningskostnad, ifall densamma skulle komma att af sjukhuset bestidas.

För erhållande af kostnadsfri sjukvård skall rotensans intyg förest ang. bostad, fattigdom och fattigvårdshemort.

Personer, träffade af olyckshändelse eller sjukdomsfall, som fordrar hastig hjälp, intagas alla tider på dygnet, och böra i sådant fall ofvan bestämda handlingar ofördröjligen anskaffas.

Stadgar. Hälsovårdsnämndens stadgar för Stockholms stads sjukhus den 26 mars 1904.

Sabbatsbergs sjukhus.

Dalagatan 9 & 11, Va.; riks 546; allm. 217 91.

Mottagningstider: för invärtes sjuka 11—12; för utvärtes sjuka 10—11; för kvinnosjukdomar 10,30—11.

Besökstider: allmänt rum 1—3 alla dagar; isolerings- och tuberkulospaviljongerna söndagar och onsdagar 1—2.

Mera än 15 års förhandlingar mellan de kommunala myndigheterna föregingo beslutet om detta sjukhus byggande. Dessa förhandlingar inleddes genom tillsättandet år 1858 af en kommitté och afslutades genom Stadsfullmäktiges godkännande den 2 dec. 1872 af de framställda förslagen. Den nya sjukhusanläggningen, hvilken i jan. 1879 med 340 sängar kunde öppnas för sjukas emottagande, har tid efter annan kompletterats genom åtskilliga nya byggnader och äfven genom andra viktiga förbättringar. Sjukhusets 368 sängar äro fördelade på fyra afdelningar: två medicinska med 218 sängar, en kirurgisk med 124 samt en gynekologisk med 26. På den sistnämnda meddelas klinisk undervisning, hvarför ord. professorer i gynekologi och obstetrik vid Karolinska institutet där uppehåller sjukvården, biträdd af en amanuens. På de medicinska afdelningarna äro anställda två öfverläkare, en underläkare och två amanuenser, på den kirurgiska en öfverläkare, en underläkare och två amanuenser.

Inom Sjukhuset finnes ett konvalescenthem (>Isidor Dannströms>), tillkommet genom en enskild donation, samt en upptagningsanstalt för hastigt insjuknade (se sid. 63).

Enligt Stadsfullmäktiges beslut år 1907 skall Sjukhuset väsentligt utvidgas.

Vid Sjukhuset hålles kirurgisk poliklinik 10—11, hvarvid kostnadsfritt behandlas personer, som styrka sig eller pröfvas vara medelösa. Mindre bemedlade betala en krona för hvarje besök.

Stat år 1909. Utgifter: 576,470 kr.; inkomster: 58,000 kr.

Aflönningar m. m. Direktör: arfvode 1,000 kr. Tre öfverläkare: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr. Två underläkare: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjygr 840 kr. Fyra amanuenser: arfvode 2,000 kr. Obducent: arfvode 1,800 kr. Operationssköterska: lön 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Femton sjuksköterskor: lön 500 kr. dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Aderton sjuksköterskebiträden: 250 kr. Till styrelsens disposition för gymnastik och massagebehandling för å Sjukhuset intagna patienter, högst 2,000 kr. Sysloman: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 300 kr., med skyldighet att jämväl ombesörja räkningsföringen vid upptagningsanstalten (se sid. 63). Predikant (tillika predikant vid Sabbatsbergs ålderdomshem, hvarifrån halva lönen beräknas): 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 500 kr. Organist och sångare: arfvode 200 kr. Protokollsförare: arfvode 400 kr. Skrifbiträde: 1,500 kr. Husmoder: 800 kr., däraf lön 560 kr., tjygr 240 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Maskinist: 1,800 kr., däraf lön 1,260 kr., tjygr 540 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Ena maskinistbiträdet: 1,200 kr.; andra maskinistbiträdet: 800 kr. Två eldare: 460 kr. Två vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Portvakt (med skyldighet att ansvara för trädgårdens skötsel): lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Nattvakt: 750 kr. Baderska: lön 300 kr., dessutom ett ålderstillägg å 60 kr. Köksförestånderska: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Tvättförestånderska: lön 500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Baderskebiträde och tvätterska: 180 kr. Fem drängar: 400 kr. En öfverkokerska: 360 kr. En underkokerska: 300 kr. Sex köksbiträden: 240 kr. En städerska: 300 kr. Tjygutvä städerskor: 216 kr. Nio tvätterskor: 720 kr.

Dessutom åtnjuta: underläkare och amanuenser bostad med möbler, eldning och städning; operationssköterska (300), sjuksköterskor (300), sjuksköterskebiträden, husmoder (300), ett maskinistbiträde, eldare, baderska (300), köksförestånderska (300), tvättförestånderska (300), baderskebiträdet, tvätterska, drängar, öfverkokerska, underkokerska, köksbiträden, städerskor bostad, ved och kost; sysloman (400), maskinist, (300), vaktmästare (200), portvakt (200) och nattvakt

bostad och ved. Om bostad och ved lämnas åt predikant, minskas lönen med 1,000 kr.; om kost ej lämnas åt ett maskinistbiträde och tvättförestånderska, höjes den kontanta aflöningen för maskinistbiträden med 300 kr., för tvättförestånderska med 200 kr.; om kost lämnas åt nattvakt, minskas hans kontanta aflöning med 400 kr.

Styrelsens ledamöter.

Kinander, C. E., vice häradshöfding, stadsfullm.;
Lundbergh, G. H., grosshandlare, stadsfullm.;
Nyström, C. L. H., med. och fil. dr., ordf.;
Wetterdal, H., öfverläkare, direktör; Örtenblad, C. O. Th., civilingenjör.

Protokollsförare.

Linroth, F. S.

Direktör och öfverläkare.

Wetterdal, H.

Öfverläkare.

Perman, E. S.; Bruhn-Fähræus, E. G. M., docent.

Underläkare.

Edholm, E. En vakant.

Amanuenser.

Hultgren, H. B.; Karlén, O. A.; Åberg, D. F.

Obducent.

Wallis, C., professor.

Operationssköterska.

Liander, A. E. M.

Sjuksköterskor.

Öhrvall, J. E.; Grandien, M. U.; Abramson, A. H.; Rist-Gad, A.; Jakobson, K.; Johansson, E. A.; Brunius, I. H. F.; Vogel, A. M.; Thålin, G.; Landelius, R. E. S.; Baumgardt, M. G.; Myrsten, A. K.; Nilsson, A.; Aspegren, U. A. H.; Berglund, A. H.

Dessutom aderton sjuksköterskebiträden.

Predikant.

Lundström, E. Hj. J.

Organist.

Eklund, Louise R.

Sysselman.

Johansson, A. G. Allm. 21791; mottagnings-tid 9—2.

Skrifbiträde.

Zettergren, Elvira E.

Husmoder.

Geijer, I. G.

Köksförestånderska.

Westerberg, M. J.

Tvättförestånderska.

Ljungberg, A.

Maskinist.

Nordström, C. L.

Vaktmästare.

Eriksson, A. W.; Söderberg, W. A.

Portvakt.

Johansson, J. A.

Dessutom två maskinistbiträden, två eldare, fem drängar, en nattvakt, en baderska, ett baderskebiträde, en öfverkokerska, en underkokerska, sex köksbiträden, tjugutre stüderskor, nio tvätterskor.

Sjukhuset S:t Görän.

Stadshagen, K.; riks. 2169; allm. 4716.

Mottagningstider. Veneriska och hudsjukdomar (äfven poliklinik) dessutom lupus och andra sjukdomar, som behöfva s. k. Finsenbehandling, hvardagar: kl. 12—2 e. m.; sön- och helgdagar: 9—10 f. m.

Tuberkulossjukdomar: hvardagar 10,30—11.

Besökstider. Å afd. för veneriska och hudsjukdomar: allmänt rum onsdagar 10—11; halfenskiöldt rum dessutom söndagar 11—1. Å tuberkulosafdelningen: söndagar, tisdagar och torsdagar 10—11,30; öfriga tider efter läkarens särskilda tillstånd.

Den första plats i Stockholm, hvarest veneriskt sjuka vårdades i afskild lägenhet, lär hafva varit Danviken. Där behandlades sedan början af 1700-talet de bland hjonen, som ledo af svårartad venerisk sjukdom, i en särskild sjukstuga, som sedermera började kallas kurhus. På 1730-talet började man öfversända dit veneriskt sjuka från staden. Sedan det nya sinnessjukhuset å Danviken blifvit färdigt år 1788, utvidgades afdelningen för veneriskt sjuka till 50 platser, men på grund af de sinnessjukas växande mängd måste efter 1812 detta utrymme inskränkas. Den 1 april 1814 stängdes Danviken för de veneriskt sjuka, sedan ett provisoriskt kurhus på 20 sängar för Stedens behof inrättats å Kungsholmen. År 1813 uppdrog öfverståhållaren åt särskilda kommitterade att undersöka beskaffenheten af redan befintliga sjukvårdsinrättningar och behofvet af förbättrade och utvidgade anstalter till veneriskt sjukets botande samt afgifva betänkande om därtill tjänliga medel och utvägar. I utlåtande den 24 febr. 1814 föreslögo dessa kommitterade, att ett kurhus å 100 sängar skulle inrättas samt att den å Kungsholmen befintliga kronobränneriegen- domen skulle för detta ändamål förvärfvas från Statsverket.

Sedan Rikets ständer i anledning af Kungl. proposition medgifvit, att denna egendom finne upplåtas till begagnande för den gemensamma kurhusinrättningen för Stockholms stad och län,

samt sedan nödiga reparationer och inredningsarbeten verkstälts, inflyttade såväl Stadens som Länets patienter i den nya anstalten i oktober 1816. Redan i slutet af 1820-talet började svårigheter att uppstå i fråga om utrymmet, hvarför tid efter annan provisoriska åtgärder måste vidtagas, och år 1844 beslöts en större tillbyggnad af Kurhuset. Dels på grund af det ytterst bristfälliga skick, hvaruti Kurhusets byggnader råkade, och dels emedan Sjukhuset snart visade sig allt mera otillräckligt, blef frågan om nya lokaler allt mera trängande. Flera förslag uppgjordes och härtill, det första redan år 1860, men föllo hufvudsakligen till följd af de betänkligheter, som Stadens myndigheter hyste mot nedläggande af större kostnader på Kurhusinrättningens tomt, så länge icke denna var med full äganderätt öfverlåten af Staten till Staden och Länet. Sedan flera framställningar härom blifvit af Riksdagen afslagna, gjorde sig den åsikten allt mera gällande, att ett nytt sjukhus för veneriska patienter borde uppbas för Kommunens räkning på annan plats. Till byggnadsplats föreslogos olika ställen, tills man slutligen enades om det nya sjukhusets förläggande till sydligare delen af Stadshagen på Kungsholmen, där byggnadsarbetet påbörjades år 1886 och fullbordades 1888. Sjukhuset, som benämndes S:t Göran, skulle visserligen i första rummet användas för vård af veneriskt sjuka och af patienter med hudsjukdomar, men vid dess inrättande hade man dock blicken fäst på en framtida användning äfven för andra sjukdomar. Vid tider af större sjuklighet i Stockholm hafva också på sjukhuset anordnats afdelningar för olika invärtes sjukdomar. I början af år 1902 öppnades vid sjukhuset i en nyuppförd paviljong en särskild afdelning med 108 sängar för sjuka med hemortsrätt i Stockholm lidande af lungtuberkulos i mera framskridet stadium, och år 1907 utökades denna afdelning med en andra sjukpaviljong. Sängantalet är 525, af hvilka 293 komma på afdelningen för veneriska och hudsjukdomar samt 232 (siffran kan något höjas) på afdelningen för tuberkulos.

Sjukhuset skall för medellösa och mindre bemedlade, lidande af veneriska eller hudsjukdomar, hålla kostnadsfri poliklinik, hvardagar 12—2 e. m.; sön- och helgdagar 9—10 f. m.

Stat år 1909. Utgifter: 397,890 kr., inkomster: 29,500 kr.

Aflöningar m. m. Direktör: arfvode 1,000 kr. En öfverläkare: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjygr 900 kr.; en öfverläkare: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr.; öfverläkare vid tuberkulosafdelningen: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr. Underläkare: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjygr 840 kr. Tre amanuenser: arfvode 2,000 kr.; två amanuenser för polikliniken: arfvode 1,800 kr.; amanuens för kliniken, aflönad af Karolinska institutet med 900 kr. Elfva sjuksköterskor: lön 500 kr., dessutom

två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Trettio sjuksköterskebiträden: 250 kr. (efter två års tjänstgöring kan aflöningen höjas med 200 kr.). Syssloman: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Predikant: arfvode 1,200 kr. Protokolls-förare: arfvode 300 kr. Skrifbiträde: 1,800 kr. Husmoder: 800 kr., däraf lön 560 kr., tjygr 240 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Maskinist: 1,800 kr., däraf lön 1,260 kr., tjygr 540 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Maskinistbiträde: 800 kr. Sex eldare: 460 kr. Ene vaktmästaren: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr.; andre vaktmästaren: lön 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Portvakt: lön 600 kr. Badare: lön 1,100 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Baderska: lön 300 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Köksförestånderska: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Tvättförestånderska: lön 500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Sex drängar: 400 kr. Latrintömmerska: 720 kr. Strykerska: 450 kr. Ett köksbiträde: 360 kr.; tre köksbiträden: 300 kr.; sju köksbiträden: 240 kr. Sexton stüderskor: 240 kr. Elfva tvätterskor: 720 kr. En snickare: 3,50 kr. pr dag. Tre sömmerskor: 1,50 kr. pr dag.

Dessutom åtnjuta: underläkare, tre amanuenser och amanuenser vid kliniken bostad med möbler, eldning och städning; syssloman (400), maskinist (300), vaktmästare (200) och portvakt bostad och ved (100); sjuksköterskor (300), sjuksköterskebiträden, husmoder (300), maskinistbiträde, eldare, baderska (300), köksförestånderska (300), tvättförestånderska (300), köksbiträden, stüderskor och drängar bostad, ved och kost; strykerska, snickare och sömmerskor kost.

Om kost lämnas åt portvakt och badare, minskas lönen med 300 kr.

Styrelsens ledamöter.

Busch, O. A., major, ordf.; **Dahlgren**, E. W., öfverbibliotekarie; **Enell**, H. G. O., apotekare, stadsfullm.; **von Rosen**, G. P. A., greve, hofrättsråd, stadsfullm.; **Welander**, E. W., professor, verkst. dir.

Protokolls-förare.

Gyllensvärd, G. W.

Direktör och öfverläkare.

Welander, E. W.

Öfverläkare.

Möller, L. M.; **Carlsson**, Sture C. (vid tuberkulosafdelningen).

Underläkare.

Wiman, A. T.

Amanuenser.

Lokrantz, G.; Schaumann, J. N.; Lichtenstein, A.; Schlasberg, H. I., (vid polikliniken); Sandman, P., (vid polikliniken); Liljenroth, G., (för kliniken).

Sjuksköterskor.

Börjesson, A. M.; Johannisdotter, K. K. E.; Fougstedt, A. O.; Andersson, J. K.; Svendsdotter, K.; Reuterström, A. V.; Askenstedt, G. E.; Petersson, S. E.; Olsson, G.; Poitzel, A. M.; Andersson, G. S.; Jehander, E. M. B.

Dessutom tjuguatta *sjuksköterskebiträden.*

Predikant.

Rosenius, P. J.

Syssloman.

Hellsten, F. W.; riks. 21 54; allm. 90 64; 11—3.

Skrifbiträde.

Svenson, S. A.

Husmoder.

Erngren, A. L. H.

Förestånderskor.

Albion, P. Ch. (för köket); Hällström, V. H. (för tvätten).

Maskinist.

Gustafsson, J. R.

Vaktmästare.

Wallin, E. J.; Johansson, J. A.

Portvakt.

Holmgren, Elsa M. G.

Dessutom ett *maskinistbiträde*, sex *eldare*, en *badare*, en *baderska*, sex *drängar*, en *latrintömmerska*, en *strykerska*, elva *köksbiträden*, sexton *städerskor*, elva *tvätter-skor*, en *snickare* och tre *sömmerskor*.

Provisoriska sjukhuset.

Åsögatan 97, Sö.; riks. 72 20; allm. 31 90; mottagningstid: 9—11; besökstid: 1—3.

Provisoriska sjukhuset upprättades såsom en ersättning för Katarina sjukhus, hvilket måst fullständigt tagas i anspråk för beredande af rum för det ständigt växande antalet sinnessjuke, som Nämnden måste lämna vård, intill dess plats å hospital kunde blifva ledig. För ändamålet förhyrdes nybyggda egendomen nr 9 i kvarteret Oron med adressnummer 97 vid Åsögatan (egendomen numera inköpt af Staden) och 32 vid Ny-torgsgatan. Den 13 febr. 1903 kunde det nya sjukhuset, hvars namn bestämts till Provisoriska sjukhuset, öppnas, sedan å Katarina sjukhus ännu kvarvarande sjuke, äfvensom där anställde läkare och öfrig personal med undantag

af en del ekonomibetjäning dit öfverflyttats. Sjukhuset rymmer 100 platser, fördelade på en mansafdelning, förlagd till våningarna en och två trappor upp med tillsammans 66 sjuksängar, och en kvinnoafdelning, förlagd till våningen tre trappor upp, innehållande 34 sängar.

Stat år 1909. Utgifter: 113,400 kr.; inkomster: 5,200 kr.

Aflönningar m. m. Öfverläkare: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjppr 1,350 kr. Underläkare: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjppr 840 kr. Obducent: arfode 500 kr. Fyra sjuksköterskor: lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Nio sjuksköterskebiträden: 250 kr., efter två års tjänstgöring 300 kr. Till Styrelsens disposition för gymnastik- och massagebehandling för å sjukhuset intagna patienter, högst 600 kr. Syssloman: 2,700 kr., däraf lön 1,890 kr., tjppr 810 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Predikant: arfode 800 kr. Organist och sångare: arfode 200 kr. Protokollsförare: arfode 300 kr. Skrifbiträde: 600 kr. Maskinist: lön 1,400 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Eldare: 760 kr. Vaktmästare: lön 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Portvakt: 200 kr. Baderska: lön 240 kr., dessutom ett ålderstillägg å 60 kr. Köksförestånderska: lön 600 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Tvättförestånderska: lön 600 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. En dräng: 600 kr., däraf lön 500 kr., beklädnadshjäl 100 kr.; tre drängar: 400 kr. Kokerska: 360 kr. Köksbiträde: 240 kr.; ett köksbiträde: 204 kr. Ena städerskan: 420 kr.; andra städerskan: 240 kr.

Dessutom åtnjuta: underläkare bostad med möbler, eldnig och städning; sjuksköterskor (300), sjuksköterskebiträden, portvakt (300), baderska (300), köksförestånderska (300), drängar, kokerska, köksbiträden och en städerska bostad, ved och kost; syssloman (400), vaktmästare (200) och tvättförestånderska (100) bostad och ved; eldaren och två städerskor kost.

Om bostad och ved lämnas maskinist och eldare, minskas lönen med 300 kr.; om kost ej lämnas åt dräng, höjes lönen med 260 kr.

Styrelsens ledamöter.

Jundell, I., öfverläkare, direktör; Lagergren, A. L., f. d. kamrerare; Larsson, G., byggmästare, stadsfullm.; Lundwall, S., advokat; Schöntal, A. R., ingenjör, stadsfullm., ordf.

Protokollsförare.

Walén, C. Hj. (se nedan).

Direktör och öfverläkare.

Jundell, I.

Underläkare.

Schildt, E. W.

Obducent.

Henschen, F.

Sjuksköterskor.

Bredberg, H. V.; Gedda, A. M.; Andersson, A. K.; Ericsson, A. M.

Dessutom nio sköterskebiträden.

Predikant.

Klefbeck, E. A., stadsfullm.

Organist och sångare.

Walin, C. H.

Syssloman.

Holmberg, G. A.

Skrifbiträde.

Holmberg, Olena.

Köksförestånderska.

Johansson, J.

Tvättförestånderska.

Andersson, L.

Maskinist.

Pettersson, J.

Vaktmästare.

Eriksson, C. A.

Portvakt.

Bark, Charlotta.

Dessutom en *eldare*, en *baderska*, fyra *drängar*, en *kokerska*, två *köksbiträden* och två *städerskor*.**Maria sjukhus.***Wollmar-Yxkullsgatan 25, Sö.; riks. 15 80; allm. 35 00; mottagningstid: 9—11; å polikliniken: måndagar, onsdagar, lördagar 10—11; besökstid: allmänt rum alla dagar 1—3.*

År 1874, då bristen på sjukhus i Stockholm var synnerligen stor, inköptes för Stadens räkning en med en större fabriksbyggnad och ett boningshus bebyggd, 123,555 kv.-fot mätande egendom mellan Wollmar-Yxkulls- och Gamla Prästgårdsgatorna för att användas till sjukhus. För ändamålet apterades fabriksbyggnaden, hvori med ingången af år 1876 ett sjukhus på 130 sängar öppnades, hvilket från och med 1878 benämndes Maria sjukhus. Genom tillbyggnader 1885 och 1896 hafva dels förbättrade bostadsförhållanden vunnits för tjänstepersonalen, dels lämplig lokal kunnat inredas för sjukhusets polikliniska verksamhet, som småningom blifvit ganska omfattande. Ny ekonomibyggnad uppfördes 1906, nytt grafkapell 1907. Sångantalet år 209. På sjukhusområdet ligger äfven en upptagnings-

anstalt (se sid. 63) för hastigt insjuknade, hufvudsakligen afsedd för personer, som nattetid omhändertagas af polis och hvilkas omedelbara inläggande på sjukhusen skulle verka störande för de öfriga sjukena.

Den med Sjukhuset förenade polikliniken, som är öppen måndagar, onsdagar och lördagar 10—11, hålles kostnadsfri för medellösa; mindre bemedlade betala 1 krona för hvarje besök.

Stat år 1909. Utgifter: 171,500 kr.; inkomster: 16,000 kr.

Aflöningar m. m. Direktör och öfverläkare: 5,000 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr., direktörsarfvode 500 kr. Biråde åt öfverläkaren: 4,500 kr. Underläkare: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjygr 840 kr. Amanuens: arfvode 2,000 kr. Extra amanuens: arfvode 2,000 kr. Obducent: arfvode 1,000 kr. Operationssköterska: lön 600 kr., dessutom två älderstillägg, hvardera å 100 kr. Nio sjuksköterskor: lön 500 kr., dessutom två älderstillägg, hvardera å 100 kr. Nio sjuksköterskebiträden: 250 kr. (efter två års tjänstgöring kan aflöningen höjas med 50 kr.). Massör: 900 kr. Syssloman: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två älderstillägg, hvardera å 300 kr., (platsen gemensam för Maria sjukhus och Södra barnbördshuset) med skyldighet att jämväl ombesörja räkningskapföringen vid Maria upptagningsanstalt för hastigt insjuknade. Predikant: arfvode 600 kr. Protokollsförare: arfvode 300 kr. Maskinist: 1,800 kr., däraf lön 1,260 kr., tjygr 540 kr., dessutom ett älderstillägg å 200 kr. Två *eldare*: 460 kr. *Ene vaktmästaren*: lön 1,000 kr., dessutom två älderstillägg, hvardera å 100 kr.; *andre vaktmästaren*: lön 900 kr., dessutom två älderstillägg, hvardera å 100 kr. *Portvakt*: lön 450 kr. *Baderska*: lön 300 kr., dessutom ett älderstillägg å 60 kr. *Köksförestånderska*: lön 800 kr., dessutom ett älderstillägg å 100 kr., (platsen gemensam för Maria sjukhus och Södra barnbördshuset). *Tvättförestånderska*: lön 600 kr., dessutom ett älderstillägg å 100 kr., (platsen gemensam för Maria sjukhus och Södra barnbördshuset). *Tre drängar*: lön 400 kr. *Sömmerska*: lön 660 kr. *Tre kokerskor*: lön 300—420 kr. *Sex köksbiträden*: lön 240 kr. *Åtta tvätterskor*: lön 720 kr. *Tretton städerskor*: lön 200 kr.

Underläkare och amanuenser, som turvis äro jourhavande vid Sjukhuset, uppbara därför tillsammans 100 kr. pr månad utöver den i staten upptagna lönen. Dessutom åttjutta: underläkare, amanuens och extra amanuens bostad med möbler, eldning och städning; operationssköterska (300), sjuksköterskor (300), sjuksköterskebiträden, *eldare*, *baderska* (300), *köksförestånderska* (300), *tvättförestånderska* (300), *drängar*, *kokerskor*, *köksbiträden* och *städerskor* bostad, ved och kost; *syssloman* (400), *maskinist* (300), *vaktmästare* (200) och *portvakt* bostad och ved (100).

Styrelsens ledamöter.

Petersson, E. R., fördelningsläkare, ordf.; **Petersson**, C. G., disponent; **Riben**, K. A., vice häradshöfding; **Rissler**, J. G., öfverläkare, d. r.; **Sondén**, C. M., professor, (ärenden ang. Barnbördshuset); **Winborg**, J. Th., fabrikör, v. ordf.

Protokollsöfverare.

Telander, A. R.

Direktör och öfverläkare.

Rissler, J. G.

Biträde åt öfverläkaren.

Josefson, A. R.

Underläkare.

Bellander, B. F. A.

Amanuens.

Wiman, O. A.

Extra amanuens.

Knaust, O. W.

Obducent.

Hedrén, G.

Operationsköterska.

Graham, E.

Sjuksköterskor.

Jansson, E. F.; **Theorin**, H. E. T.; **von Otter**, E. S.; **Norrb**in, E. I. N.; **Thomander**, G.; **Wallengren**, A. A.; **Leijonhielm**, A.; **Lidström**, A. E.; **Franzén**, Ch. H.

Dessutom nio sjuksköterskebiträden och en massör.

Predikant.

Hildebrand, B. A.

Syssloman.

Samuelson, N. T. H.; riks. 23 30; allm. 136 56; mottagningstid: 9—1.

Köksförestånderska.

Göranson, S. A. G.

Tvättförestånderska.

Wästberg, B. M.

Maskinist.

Rundblad, G. A. F.

Vaktmästare.

Öhman, J. E.; **Petersson**, P. A.

Portvakt.

Söderström, J. Ch.

Dessutom två *eldare*, en *baderska*, tre *drängar*, en *sömmerska*, tre *kokerskor*, sex *köksbiträden*, åtta *tvätterskor* och tretton *stüderskor*.

Södra barnbördshuset.

Wollmar-Yxkullsgatan 27, Sö.; riks. 6 44; allm. 132 77; besökstid: 1—3.

Detta barnbördshus, som är Stockholms kommuns förlossningsanstalt, har uppkommit ur de provisoriska barnbördsanstalter, hvilka Stadens myndigheter sett sig nödsakade att inrätta. År 1864 inrymdes en dylik provisorisk anstalt i huset n:r 22 Wollmar-Yxkullsgatan. Samma lokal togs följande året ånyo för samma ändamål i anspråk, och från denna tid blef det »Provisoriska barnbördshuset» bestående. Till 1871 var det inrymdt i nyssnämnda, för ändamålet förhörda lokal, men flyttades då till huset n:r 27 vid samma gata. Detta förvärfvades af Staden år 1874 på samma gång som Maria sjukhusområde. Huset om- och tillbyggdes 1882, hvarefter namnet Provisoriska barnbördshuset utbyttes mot Södra barnbörds-huset.

Den 14 januari 1898 uppdrog Hälsovårdsnämnden åt särskilda kommitterade att uppgöra förslag till de åtgärder, som vore att vidtaga för afhjulpande af behovet af ökad utrymme för Södra barnbördshuset. Sedan kommitterade i anledning häraf uppgjort förslag till nytt barnbördshus å omkring 100 sängar, förlagdt till det af Stadsfullmäktige för sjukhusändamål reserverade kvarteret Grimman, beslöto Stadsfullmäktige med godkännande af det sålunda uppgjorda förslaget för arbetets utförande att anslå ett belopp af 625,000 kr. för ändamålet. Stadsfullmäktige hafva och förklarar sig villiga att låta uppföra och utrusta till bostäder och innehåll för barnmorskeleverna äfvensom för undervisningen erforderliga lokaler, samt bekosta underhåll af desamma och deras inventarier jämte ljus och bränsle mot ett årligt bidrag från Statsverkets sida af 5,000 kr., dock under villkor att barnmorskeleverna förpliktigas att vara boende inom anstalten äfvensom att själfva bestrida kostnaderna för sin utspisning. Erbjudandet har af Staten mottagits.

De nya lokalerna togos i anspråk den 19 febr. 1907.

Stat år 1909. Utgifter: 129,540 kr.; inkomster: 25,000 kr.

Aflöningar m. m. Direktör: arfvode 500 kr. Öfverläkare: 1,500 kr., däraf lön 1,050 kr., tjygr 450 kr., åtnjuter såsom barnmorskelärare lön af Statsverket. Biträdande läkare: 1,500 kr., däraf lön 1,050 kr., tjygr 450 kr., åtnjuter såsom barnmorskelärare lön af Statsverket. Amanuens: arfvode 2,000 kr. Obducent: arfvode 500 kr. Fyra barnmorskor (bland dessa har en såsom instruktionsbarnmorska äfven lön af Statsverket): lön 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaridera å 100 kr. Fyra sköterskor: lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvaridera å 100 kr. Två skrifbiträden: 1,200 kr.; anslaget gemensamt för Södra barnbördshuset och Maria sjukhus. Prästerligt bi-

tråde: arfvode 1,000 kr. Husmoder: 800 kr., däraf lön 560 kr., tjygr 240 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Maskinistbiträde: 800 kr. Eldare: 460 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. För bestridande af portvaktsgöromål: 800 kr. Dräng: 400 kr. Sömmerska: 660 kr. Sju städerskor: 240 kr.

Dessutom åtnjuta: amanuens bostad med eldning och städning; barnmorskor (300), sköterskor (300), husmoder (300), maskinistbiträde, eldare, dräng och städerskor bostad, ved och kost; vaktmästare (200) bostad och ved.

Om kost ej lämnas till maskinistbiträdet, höjes lönen med 400 kr.

Styrelse.

Styrelsen är densamma som för Maria sjukhus (se sid. 60), dock äger direktörer för Barnbördshuset i frågor rörande detta att deltaga i styrelsens öfverläggningar och beslut.

Direktör och öfverläkare.

Sondén, C. M.

Biträdande läkare.

Alin, E. F. E.

Amanuens.

Heijl, K. Fr.

Obducent.

(Se Maria sjukhus).

Barnmorskor.

Sebardt, A. K. E. (instruktionsbarnmorska); Mattsson, H. O.; Stjernström, A. M.; Gustafsson, J.

Sköterskor.

Lundgren, E. M.; Granlund, A. E.; Forsman, E. E.; Bergström, H.

Prästerligt biträde.

(Se Maria sjukhus).

Syssloman.

(Se Maria sjukhus).

Skrifbiträden.

Olsson, E. V.; Högström, A. S.

Husmoder.

Wickström, A. W.

Maskinistbiträde.

Johanson, J. P.

Vaktmästare och portvakt.

Wallin, N. G.

Dessutom en eldare, en dräng, en sömmerska och sju städerskor.

Epidemisjukhuset.

Valhallavägen, nära Roslagsgatan, uppfartsväg från Ingarvargatan, Va.; riks. 12 89, 13 99 och 60 89, portvaktens växelstation; besöks-tid: 12,30—1. (Se f. ö. nedan).

En af Kungl. Maj:t tillsatt kommitté med uppgift att afgifva förslag till sjukvårdens förbättrande i hufvudstaden hemställde i ett 1827 afgifvet betänkande bland annat, att ett provisoriskt sjukhus skulle inrättas för att vid inträffande epidemier eller mera utbredd sjuklighet mottaga sådana sjuka, som icke kunde eller borde på andra sjukvårdsanstalter vinna inträde. Detta blef också Kungl. Maj:ts beslut, och för ändamålet uppläts Katarina f. d. kronobränneriegendom vid Nya Sandbergsgatan på Södermalm. Verkställigheten för öfrigt öfverläts åt Stadens myndigheter, hvilka sedan alltjämt bestridt utgifterna för och förvaltadt anstalten, som togs i bruk den 22 juli 1831. Detta provisoriska sjukhus, såsom det ända till år 1878 kallades, var således Stockholms första epidemisjukhus.

Den ifrågakvarande anstalten omorganiserades vid denna tidpunkt till ett vanligt sjukhus under namn af Katarina sjukhus, ehuru vården af smittosamma sjukdomar fortfarande blef en af dess viktigaste uppgifter.

Genom 1874 års hälsovårdslagstiftning (gälande för Stockholm fr. o. m. 1878) ställdes på kommunerna fordran på särskilda sjukhus för vård af smittosamma sjukdomar.

Uppförandet af ett sådant sjukhus blef i Stockholm länge uppskjutet på grund af svårigheten att finna en tjänlig byggnadsplats. I afvaktan härpå användes egendomen nr: 82 vid Hornsgatan jämte en del af Katarina sjukhus såsom epidemisjukhus. Sedan Staden i slutet af år 1888 förvärfvat äganderätten till en vidsträckt, obebyggd bergplåtå i den nordligaste, intill Djurgårdsområdet gränsande delen af Staden, reserverades däraf omkring 60,000 kv.-meter till plats för ett nytt epidemisjukhus, och i början af 1890 anslogo Stadsfullmäktige 680,000 kr. för ett sjukhus på 170 sängar. Det nya sjukhuset kunde tagas i användning den 18 sept. 1893. Åtskilliga utvidgningar ha sedan dess ägt rum, så att Sjukhuset för närvarande har utrymme för 375 patienter. Utvidgningar pågå.

Enligt beslut år 1905 ha vid Epidemisjukhuset uppförts tre kolerabaracker (100 pl.). De sjukdomar, som å Epidemisjukhuset särskildt behandlas, äro förnämligast scharlakansfeber, difteri, fläcktyfus, smittkoppor, rödsot och asiatisk kolera.

För anhöriga finnes tillfälle att efter erhållit tillstånd i besöksrummen kl. 12,30 e. m. samtala med de patienter, hvilkas tillstånd det medgifver. Upplysningar om patienternas tillstånd meddelas till anhöriga hvarje dag kl. 12,30 e. m. af sjukhusets öfverläkare å mottagningssalen. Telefoniska upplysningar angående patienterna lämnas 9—10 och 6—7 (rikstelefon).

Stat år 1909. Utgifter: 326,000 kr.; inkomster: 30,400 kr.

Aflönningar m. m. Direktör och öfverläkare: 6,500 kr., däraf lön 3,850 kr., tjygr 1,650 kr., direktörsarfvode 1,000 kr. Underläkare: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjygr 840 kr. Amanuens; arfvode 2,000 kr. Öronläkare: 1,500 kr. Åtta sjuksköterskor: lön 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Tolf sjuksköterskebiträden: 300 kr. (efter två års tjänstgöring kan aflöningen höjas med 50 kr.). Nitton (antalet växlande) extra sjuksköterskebiträden: 240 kr. Syssloman: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. samt 50 kr. årligen för tillsyn af Nämndens sjuktransportvagnar. Predikant: arfvode 900 kr. Skrifbiträde: 1,500 kr. Husmoder: 800 kr., däraf lön 560 kr., tjygr 240 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Maskinist: 1,800 kr., däraf lön 1,260 kr., tjygr 540 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Maskinistbiträde: 460 kr. Fem eldare: 600 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Portvakt: lön 550 kr. Nattevakt: 900 kr. Köksförestånderska: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Tvättförestånderska: lön 500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Förste dräng: 500 kr.; en dräng 400 kr., däraf beklädnadshjäl 100 kr.; tre drängar: 400 kr. Kokerska: lön 360 kr. Tre köksbiträden: 240 kr.; två köksbiträden: 216 kr. En tvätterska: 264 kr.; tre tvätterskor: 240 kr.; en tvätterska: 216 kr. Två städerskor: 240 kr.

Underläkare och amanuens, som turvis äro jourhafvande vid Sjukhuset, uppbära därför tillsammans 100 kr. pr månad utöfver den i staten upptagna lönen. Dessutom åtnjuta: underläkare och amanuens bostad med möbler, eldning och städning; sjuksköterskor (300), sjuksköterskebiträden, extra sjuksköterskebiträden, husmoder (300), maskinistbiträde, eldare, köksförestånderska (300), tvättförestånderska (300), drängar, kokerska, köksbiträden, tvätterskor och städerskor bostad, ved och kost; syssloman (400), maskinist (300), vaktmästare (200), portvakt (100) och nattevakt bostad och ved.

Styrelse.

Hälsovårdsnämnden.

Direktör och öfverläkare.

Hellström, T. G.

Underläkare.

Edberg, E. Th.

Amanuens.

Bäckström, N.

Öronläkare.

Holmgren, N. G. F:son.

Sjuksköterskor.

Karlson, H. J.; Carlman, H. M.; Skogberg, E. S.; Pettersson, M. K.; Sprinchorn, G. L.; Andersson, A. M.; Glazer, E.; Leverin, E. A. E.

Dessutom tolf *sjuksköterskebiträden* och nitton (antalet växlande) *extra sjuksköterskebiträden*.

Predikant.

Mörner, A. K.

Syssloman.

Åhlin, J. A.; riks-, sjukhusets växel; allm. 48 01; mottagningstid: 9—1.

Skrifbiträde.

Åhlin, A. Hj. D.

Husmoder.

Kaijser, W.

Köksförestånderska.

Almgren, C. W.

Tvättförestånderska.

Jonson, A. Ch.

Maskinist.

Halling, J. L.

Vaktmästare.

Löfqvist, C. A.

Portvakt.

Tidblom, Julia Karolina.

Nattevakt.

Andersson, P. A.

Dessutom ett *maskinistbiträde*, fyra *eldare*, fyra *drängar*, en *kokerska*, fem *köksbiträden*, fem *tvätterskor* och två *städerskor*.

Stockholms stads upptagningsanstalter för hastigt insjuknade.

Upptagningsanstalterna äro afsedda för tillfällig vård af sjuka personer, som af en eller annan orsak äro i behof af att snarast möjligt intagas å sjukvårdsanstalt men på grund af de i stadgar för Stockholms stads sjukhus gällande bestämmelser eller till äfventyrs af brist på plats icke kunna till vård af dessa sjukhus omedelbart emottagas. Sjuk, som är försedd med remiss till försörjningsinrättning eller af läkare utfärdadt intyg och behof af vård å dylik inrättning, må dock icke å anstalterna emottagas, så framt icke sjukdom tillstött, som kräfver ofördrojligen vård. För att å upptagningsanstalterna intagas skall den sjuka vara dit införd af polisman eller dit remitterad af förste stadsläka-

ren eller fattigvårdsinspektören; och skall dylik sjuk emottagas alla tider på dygnet. Styrelsen för det sjukhus, hvarvid upptagningsanstalten är belägen, äger att förordna en af sjukhusets assistentläkare att under inseende af vederbörande öfverläkare bestrida läkarevården vid anstalten. Upptagningsanstalterna äro för närvarande förlagda, en vid Sabbatsbergs sjukhus och en vid Maria sjukhus.

Reglemente. Hälsovårdsnämndens reglemente för upptagningsanstalterna för hastigt insjuknade den 28 sept. 1901.

Stat år 1909. Utgifter: 14,800 kr.

Maria upptagningsanstalt för hastigt insjuknade.

Prästgårdsgatan 32, Sö.; riks. 70 06.

En upptagningsanstalt vid Maria sjukhus — eller som den förr kallades sjukasyl — öppnades den 1 juli 1880 för mottagande af hastigt insjuknade personer. För detta ändamål uppfördes 1902 å Maria sjukhustomt en särskild byggnad, som inrymmer 10 sängplatser, 6 för män och 4 för kvinnor samt 4 isoleringsrum.

Aflöningar m. m. Sjuksköterska: lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Två sköterskebiträden: 240 kr.

Dessutom åtnjuta sjuksköterska (300) och sköterskebiträden bostad, ved och kost.

Styrelse.

Samma som för Maria sjukhus, se ofvan.

Läkare.

Se Maria sjukhus.

Sjuksköterska.

Byström, H.

Dessutom två sköterskebiträden.

Rükenskapsförare.

Se Maria sjukhus' syssloman.

Sabbatsbergs upptagningsanstalt för hastigt insjuknade.

Dalagatan 9 & 11, Va.; riks. 56 22.

Anstalten öppnades för mottagande af sjuka den 14 okt. 1901. Byggnaden, som är uppförd till en vånings höjd, innehåller ett större sjukrum för män med 8 platser, ett mindre sjukrum för kvinnor med 4 platser, 3 isoleringsrum för oroliga patienter, jämte badrum, tekök, sköterskerum m. m.

Aflöningar m. m. Sjuksköterska: 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr.

Dessutom åtnjuta sjuksköterska bostad, ved och kost (300).

Styrelse.

Samma som för Sabbatsbergs sjukhus, se ofvan.

Läkare.

Se Sabbatsbergs sjukhus.

Sjuksköterska.

Blomqvist, S. W.

Dessutom en *städerska.*

Syssloman.

Se Sabbatsbergs sjukhus.

Stockholms stads vårdanstalter för sinnessjuka.

För vård af sinnessjuka, som voro i trängande behof af vård å hospital, men af brist på plats icke kunde drästdes omedelbart emottagas, inrättades 1882 en särskild afdelning med 4 platser vid Maria sjukasyl (jfr ofvan Maria upptagningsanstalt). Då detta utrymme snart visade sig för knappt, anordnades 1886 i Stadens egendom Jakobsberg vid Hornstull en provisorisk vårdanstalt för sinnessjuka med 26 platser.

Den 20 juni 1893 beslöto Stadsfullmäktige att utvidga Försörjningsinrättningens afdelning för obotligt sinnessjuka och bestämde i sammanhang därmed, att å denna anstalt äfven skulle få intagas under någon kortare tid Kommunen tillhörande sinnessjuka, hvilka voro i trängande behof af vård å hospital men ej genast kunde där blifva intagna. Denna byggnad skulle äfven inrymma den sjukstuga för provisorisk vård af patienter, som afvaktade att blifva på hospitalet intagna, hvilken Hälsovårdsnämnden låtit inrätta vid Jakobsberg. Då emellertid utrymmet äfven i det nya sjukhuset å Försörjningsinrättningen visade sig otillräckligt, inreddes 1898 lokaler för c:a 30 sinnessjuka i egendomen n:r 71 vid Brännkyrkagatan (nu 82 Hornsgatan), och då äfven denna sjukafdelning blef fullt belagd, uppläts den 1 okt. 1902 en del af Katarina sjukhus och i maj 1903 (i samband med inrättandet af Provisoriska sjukhuset) hela sagda anstalt till vård af sådana sinnessjuka, hvarigenom bereddades plats för 106 patienter. Efter vidtagande af denna åtgärd utrymdes Hälsovårdsnämndens afdelning för sinnessjuka vid Försörjningsinrättningen.

För att fylla det behof af ytterligare ökad utrymme för sinnessjukvården, som i slutet af år 1904 åter började göra sig gällande, gick Hälsovårdsnämnden i författning om inredande till sjuklokaler af ytterligare tvenne byggnader inom egendomen n:r 13 vid Södermannagatan. Denna afdelning, som inrymmer plats för 50 sjuka, togs i bruk den 27 jan. 1905.

Då inom kort trängsel ånyo uppstod, förhyrdes egendomen n:r 34 vid Bondegatan, och efter nödiga inrednings- och reparationsarbeten öppnades här den 21 dec. 1905 en ny provisorisk

afdelning för sinnessjuka å tillsammans 50 platser, hvilka dock sedan kunnat något ökas.

För vård af sinnessjuka finnas för närvarande icke mindre än fyra provisoriska sinnessjukhus, alla tillkomna under de senaste sju åren med tillsammans 266 sjukplatser.

Efter långvariga förhandlingar har frågan om anordnande af ett särskildt sjukhus för den Staden älggande provisoriska sinnessjukvården slutgiltigt blifvit afgjord, i det Stadsfullmäktige för tillgodoseende af denna sjukvård den 15 juni 1905 fattat beslut om uppförande af en vårdanstalt för detta ändamål, inrymmande 460 platser och förlagd till lägenheten Långbro inom Brännkyrka socken, samt härför anvisat ett belopp af 1,710,000 kr. Den 19 juni 1907 anvisade Stadsfullmäktige ytterligare 573,500 kr. till utvidgning (för mottagande af å Allmänna försörjningsinrättningen vårdade sinnessjuka) och d. 13 april 1908 45,000 kr. utöfver förut anvisade medel.

Rörande Försörjningsinrättningens afdelning för sinnessjuka se Fattigvårdsnämnden, sid. 88. Sinnessjukhuset vid Långbro beräknas vara färdigt den 1 oktober, vid hvilken tid verksamheten vid de provisoriska sinnessjukhusen i så fall upphör.

Stat år 1909. (I denna stat ingår hospitalsafgifter 57,000 kr. och sjukvårdersättningar till främmande kommuner 2,000 kr.) Utgifter: 1,215,360 kr.; inkomster: 36,700 kr.

Sinnessjukhuset vid Långbro.

Långbro, Elfsjö; riks. Elfsjö 26; allm. Långbro.

Stat år 1909. Utgifter: 868,260 kr.

Aflöningar m. m. Öfverläkare och direktör: 7,500 kr., däraf lön 5,250 kr., tjygr 2,250 kr. Biträdande öfverläkare:⁵⁾ 5,000 kr., däraf lön 3,500 kr., tjygr 1,500 kr. Två biträdande läkare:^{5) 6)} 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr. (i fall befattningshafvaren icke aflagt medicine licentiatexamen, utgår aflöningen med 2,500 kr.). Underläkare:⁵⁾ 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjygr 900 kr. Två föreståndarinnor:^{3) 5)} lön 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Tolf afdelningsföreståndarinnor:⁵⁾ lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Syssloman: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Bokhållare:¹⁾ 1,600 kr., däraf lön 1,120 kr., tjygr 480 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Predikant:⁵⁾ arfvode 800 kr. Organist:⁵⁾ arfvode 200 kr. Maskinist: 1,800 kr., däraf lön 1,260 kr., tjygr 540 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Maskinistbiträde:²⁾ 800 kr. Uppsyningsman:³⁾ lön 1,400 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr.

Vaktmästare:⁴⁾ lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. En portvakt²⁾ (med skyldighet att sköta telefonväxeln): lön 600 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr.; en portvakt:⁴⁾ lön 500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Nattvakt⁴⁾ (med skyldighet att äfven utföra annat arbete): lön 600 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Två drängar:²⁾ 400 kr.; en dräng:⁴⁾ 400 kr. Kusk:²⁾ 540 kr., dessutom beklädnadshjälp 100 kr. Köksförestånderska:²⁾ lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Tvåttförestånderska:³⁾ 500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Till aflöning å skötare och sköterskor: 9,000 kr., åt eldare: 800 kr. samt åt handverkare: 1,125 kr.

Dessutom åtnjuta: öfverläkare, biträdande öfverläkare, syssloman, maskinist, uppsyningsman, vaktmästare och portvakter bostad och ved; biträdande läkare, underläkare och bokhållare bostad med möbler, eldning, städning och kost; föreståndarinnor, afdelningsförestånderskor, maskinistbiträde, nattvakt, drängar, köksförestånderska, tvåttförestånderska, kusk och eldare bostad, ved och kost.

Åt skötare, sköterskor samt handverkare har Nämnden rätt att bevilja bostad, ved och kost.

Öfverläkare.

Kinberg, O. W.

Syssloman.

Mild, C. A.

Maskinist.

Bohman, G. A.

Katarina sjukhus.

Sandbergsgatan 1, Sö.; riks. 26 00, 33 20.

Anstalten kan rymma 118 platser.

Aflöningar m. m. Öfverläkare: 5,300 kr. Underläkare: 2,500 kr. Fem sjukskötare: 600 kr. jämte en del klädspersedlar, dessutom fyra ålderstillägg å 10 % af lönen. Tjugntre sjuksköterskebiträden: 336 kr. jämte en del klädspersedlar, dessutom fyra ålderstillägg å 10 % af lönen. Dessutom tillkommer extra lönetillägg af 50 kr. för sju ansvariga sjuksköterskebiträden, samt för å de två oroligaste afdelningarna tjänstgörande fem sjuksköterskebiträden. Tre sjuksköterskelever: 216 kr. jämte en del klädspersedlar. Syssloman: 1,000 kr. Förestånderska: 900 kr. Portvakt: 500 kr. Eldare: 210 kr. En städerska: 216 kr.

Dessutom åtnjuta: underläkare bostad med möbler, eldning och städning; förestånderska,

¹⁾ Tillträder sin befattning d. 1 april 1909.

²⁾ Tillträder sin befattning d. 1 juli 1909.

³⁾ Tillträder sin befattning d. 1 aug. 1909.

⁴⁾ Tillträder sin befattning d. 1 sept. 1909.

⁵⁾ Tillträder sin befattning d. 1 okt. 1909.

⁶⁾ Tillträder sin befattning d. 1 dec. 1909.

sjukskötare, sjuksköterskebiträden, städerska och
eldare bostad, ved och kost; portvakt bostad och
ved; sjukskötare och sjuksköterskebiträden erhålla i
gratifikation efter ett års tjänstgöring 25 kr. årligen.

Styrelse.

Hälsovårdsnämnden.

Öfverläkare.

Olander, K. O. (tillika öfverläkare vid sennes-
sjukhusen Södermannagatan 13, Bondegatan
34 och Hornsgatan 82).

Underläkare.

Nyström, E. J.

Dessutom fem *sjukskötare*, tjugutre *sjuk-
sköterskebiträden*, tre *sjuksköterskelever*.

Syssloman.

Se Provisoriska sjukhuset.

Förestånderska.

Johanson, S.

Portvakt.

Gazelius, Elin.

Dessutom en *eldare* och en *städerska*.

**Provisoriska sinessjukhuset
Hornsgatan 82, Sö.**

Riks. 104 15; allm. 30 15.

Anstalten rymmer 32 platser.

Aflöningar m. m. Underläkare: 2,500
kr. Redogörare: 400 kr. Öfversköterska:
900 kr. Tio sjuksköterskebiträden: 336 kr.
jämte en del klädespersedlar, dessutom fyra ålders-
tillägg å 10 % af lönen. Portvakt: 720 kr.
Kokerska: 336 kr. Köksbiträde: 240 kr.
Städerska: 240 kr.

Dessutom åtnjuta: underläkare bostad med
möbler, eldning och städning; öfversköterska,
sjuksköterskebiträden, kokerska, köksbiträde, stä-
derska bostad, ved och kost; portvakt bostad
och ved; sjuksköterskebiträden erhålla i gratifi-
kation efter ett års tjänstgöring 25 kr. årligen.

Styrelse.

Hälsovårdsnämnden.

Öfverläkare.

Se Katarina sjukhus.

Underläkare.

Hildebrand, E. E. H.

Syssloman.

Se Maria sjukhus.

Öfversköterska.

Fridström, G. O.

Portvakt.

Sjöberg, E. V.

Dessutom tio *sjuksköterskebiträden*, en
kokerska, ett *köksbiträde* och en *städerska*.

**Provisoriska sinessjukhuset
Södermannagatan 13, Sö.**

Riks. 94 09.

Anstalten rymmer 50 platser.

Aflöningar m. m. Öfversköterska: 700
kr. Sex sjuksköterskebiträden: 336 kr.,
jämte en del klädespersedlar, dessutom fyra ålders-
tillägg å 10 % af lönen. Baderska: 240 kr.
Kokerska: 240 kr.

Dessutom åtnjuta samtliga bostad och kost;
sjuksköterskebiträden erhålla i gratifikation efter
ett års tjänstgöring 25 kr. årligen.

Styrelse.

Hälsovårdsnämnden.

Öfverläkare.

Se Katarina sjukhus.

Underläkare.

Se Provisoriska sinessjukhuset Hornsgatan 82.

Syssloman.

Se Provisoriska sjukhuset.

Öfversköterska.

Olander, A. M. E.

Dessutom sex *sjuksköterskebiträden*, en
baderska och en *kokerska*.

**Provisoriska sinessjukhuset Bon-
degatan 34, Sö.**

Riks. 97 77.

Anstalten rymmer 66 platser.

Aflöningar m. m. Öfversköterska: 800
kr. Elfva sjuksköterskebiträden: 336 kr.,
jämte en del klädespersedlar, dessutom fyra ålders-
tillägg, hvardera å 10 % af lönen. Kokerska:
336 kr. Ett köksbiträde: 240 kr.; ett köks-
biträde: 204 kr.

Dessutom åtnjuta samtliga bostad och kost;
sjuksköterskebiträden erhålla i gratifikation efter
ett års tjänstgöring 25 kr. årligen.

Styrelse.

Hälsovårdsnämnden.

Öfverläkare.

Se Katarina sjukhus.

Underläkare.

Se Provisoriska sinessjukhuset Hornsgatan 82.

Syssloman.

Se Provisoriska sjukhuset.

Öfversköterska.

Person, E.

Desutom elfva *sjuksköterskebiträden*, en *kokerska*, två *köksbiträden*.

Polikliniker.

För vård af fattiga sjuka underhåller Staden en poliklinik å Södermalm samt lämnar bidrag till underhållskostnaderna till tvenne fristående polikliniker, en å Östermalm och en å Norrmalm.

För dessa trenne, som afgifva berättelser till Hälsovårdsnämnden, redogöres här nedan. Staden lämnar äfven bidrag till andra polikliniker, såsom Serafimerlasarettets, Diakonissjukhusets, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalts, Karolinska institutets poliklinik (vid Kungsgatan) samt Tandläkareinstitutets. Dessutom har Staden egna polikliniker i förening med vissa sjukhus, nämligen Maria, Sabbatsberg och sjukhuset St Göran. — Å dessa polikliniker lämna specialister i ögon-, öron-, kvinno- och barnsjukdomar etc. kostnadsfri behandling åt personer, hvilkas medellöshet blifvit styrkt.

Stat år 1909. Utgifter: 41,700 kr. (siffran ej uttömmande).

Polikliniken å Östermalm.

Riddaregatan 3, Ö.; Österm. 15 85.

Aflöningar m. m. Två läkare: arfvode 1,000 kr.

Föreståndare.

Lundberg, K. A. R. (se nedan afd. för barnsjukdomar och reumatiska åkommor).

Afdelningen för barnsjukdomar.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 11—12.

Läkare.

Lundberg, K. A. R.

Afdelningen för ögonsjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 4—5.

Läkare.

Uddgren, Gerda S.

Afdelningen för hudsjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar och lördagar 11—12.

Läkare.

Marcus, K. J.

Afdelningen för kvinnosjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Läkare.

Netzler, F. A. G.

Afdelningen för mag- och tarm-sjukdomar.

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 5—6 e. m.

Läkare.

Rosengren, J. A.

Afdelningen för öron-, näs- och hals-sjukdomar.

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och lördagar 9—10.

Läkare.

Klingspor, S. W.

Afdelningen för urinvägarnas och könsorganens sjukdomar.

Mottagningstid: se nedan.

Läkare.

Almkvist, J., (mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 6,30—7,30 e. m.); Sundquist, Alma M. K. (mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 6,30—7,30 e. m.).

Afdelningen för reumatiska åkommor.

»Tallermans frinstitut».

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 11—12.

Läkare.

Lundberg, K. A. R.

Afdelningen för lungsjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar och fredagar 1—2.

Läkare.

Odqvist, K. A.

Polikliniken å Norrmalm.

St. Badstugatan 78, Va.; Brunkeb. 1 25.

Aflöningar m. m. Staden bidrar med 1,000 kr.

Föreståndare.

Reuter, L. M. (se nedan afd. för barnsjukdomar).

Afdelningen för barnsjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar och fredagar 9,30—10,30, söndagar 10—11.

Läkare.

Reuter, L. M.

Afdelningen för öron-, näs- och hals-sjukdomar.

Mottagningstid: se nedan.

Läkare.

Arnoldson, N. J., (mottagningstid: tisdagar och fredagar 1,30—2,30);

Holmgren, N. G. Fritiofsson, (mottagningstid: måndagar och torsdagar 10—11).

Afdelningen för mag- och tarm-sjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 11—12.

Läkare.

Karlström, K. A. Hj.

Afdelningen för könssjukdomar.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 11—12.

Läkare.

Krikortz, S. E.

Afdelningen för kvinnosjukdomar.

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 7—8 e. m.

Läkare.

Rinman, K. K.

Afdelningen för lungsjukdomar.

Mottagningstid: onsdagar och lördagar 10—10,30.

Läkare.

von Rosen, A. D. B.

Polikliniken å Södermalm.

Folkungagatan 69, Sö.; Maria 10 23.

Aflöningar m. m. Tre läkare; arfvode 1,000 kr.; en läkare; arfvode 800 kr.; fyra läkare; arfvode 600 kr.

Föreståndare.

Vakant.

Afdelningen för ögonsjukdomar.

Mottagningstid: onsdagar och lördagar 2—3.

Läkare.

Vakant.

Afdelningen för barnsjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 12—1.

Läkare.

von Matérn, H.

Afdelningen för hals-, näs- och öron-sjukdomar.

Mottagningstid: onsdagar och lördagar 11—11,30.

Läkare.

Larsson, A.

Afdelningen för hudsjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10.

Läkare.

Moberg, W. L.

Afdelningen för lungsjukdomar.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 1,30—2,30.

Läkare.

Widstrand, C. A.

Afdelningen för urinvägarnas och könsorganens sjukdomar (manliga patienter).

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 7—8 e. m.

Läkare.

Marcus, K. J.

Afdelningen för urinvägarnas och könsorganens sjukdomar hos kvinnor samt kvinnosjukdomar.

Mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 7—8 e. m.

Läkare.

Sundquist, Alma M. K.

Afdelningen för tandsjukdomar.

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 8,30—9,30.

Tandläkare.

Wessler, J. A.

Stockholms stads upplysnings- och understödsbyråer för tuberkulossjuka.

Byråerna hafva till uppgift att åt lungots-sjuka meddela råd och upplysningar till sjukdomens bekämpande och förekommande af smittas spridande och att, om den sjuke är medellös eller mindre bemedlad, lämna nödigt understöd. Byråerna stå under Hälsovårdsnämndens förvaltning och öfverinseende, och utöfvar förste stadsläkaren närmaste tillsynen öfver dess verksamhet. Hvardera byrån står under ledning af en föreståndare, som skall vara en legitimerad och i tuberkulossjukdomens diagnos, behandling och profylaxi kunnig läkare. Föreståndare äfvensom assistentläkare, därest sådana komma att anställas, antagas af Hälsovårdsnämnden; öfrig personal antages af förste stadsläkaren på förslag af föreståndaren till det antal, Hälsovårdsnämnden bestämmer.

Understöd åt sjuka, som anlita byråernas hjälp, bestämmas af ett förtroenderåd, bestående af byråns

föreståndare och två personer, af hvilka Hälsovårdsnämnden utser en och Fattigvårdsnämnden en, med iakttagande, att upplysning inhämtas från Fattigvårdsnämnden, innan understöd utdelas, och att annälän göres, då utdelning af understöd ägt rum. Ej må understöd lämnas åt sjuk, som icke äger hemortsrätt i Stockholm.

Reglemente. Hälsovårdsnämndens reglemente för Stockholms stads upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulossjuka den 7 sept. 1906.

Förtroenderådets ledamöter.

Lindblom, F. G. A., fattigvårdsinspektör, (utsedd af Fattigvårdsnämnden); **Netzel**, Laura, fröken, (utsedd af Hälsovårdsnämnden); **Sundell**, C. (se nedan).

Suppleanter.

Boström, Clara G., fröken (utsedd af Fattigvårdsnämnden); **Heurlin**, E. G., grosshandlare, (utsedd af Hälsovårdsnämnden); **Josefson**, A. R., prakt. läkare, (utsedd af Hälsovårdsnämnden); **Rosenberg**, Signe, fröken, (utsedd af Fattigvårdsnämnden).

Södra byrån.

Svartensgatan 14, Sö.; riks. 7554; allm. 309 29; expeditionstid: helgfria tisdagar och fredagar 9—10 samt måndagar och torsdagar 6—7. Understöd utdelas tisdagar 11,30.

Stat år 1909. Utgifter: 25,000 kr.

Aflöningar m. m. Föreståndare: lön 4,000 kr. Sköterskor: lön 2,900 kr. Bokförare: lön 900 kr.

Föreståndare.

Sundell, C.

Sköterskor.

Kinberg, E. H. W.; **Göranson**, Anna (bitr.).

Bokförare.

Raphael, Ida M.

Norra byrån.

Handverkaregatan 23 K: expeditionstid helgfria tisdagar och fredagar 9—10 samt måndagar och torsdagar 6—7. Understöd utdelas tisdagar 11,30.

Stat år 1909. Utgifter 17,000 kr.

Föreståndare.

Lindhagen, F. E.

Stockholms stads tuberkulossjukhus.

(Under byggnad vid Söderby).

Söderby, Salems socken, Stockholms län.

Genom beslut den 17 maj 1906 anslog Stadsfullmäktige 1,966,000 kr. till uppförande af en

anstalt för tillgodoseende af tuberkulossjukvården i Stockholm å Stadens egendom Söderby i Salems socken. Sjukhuset är afsedt att mottaga medellösa med hemortsrätt i Stockholm men äfven, om sådant utan men för Sjukhusets egentliga uppgift låter sig göra, mindre bemedlade lungsoitjsjuka i alla stadier å 400 platser i allmänt rum samt 30—40 företrädesvis för mera ömtåliga patienter beräknade platser i enskilda och halfenskilda rum.

Förarbeten för Sjukhusets uppförande började år 1906, då 200,000 kr. ansloges till ändamålet.

Stat år 1909. Till nybyggnader m. m.: 601,900 kr.; inkomster: 1,050 kr.

Albert och Hulda Pålsons konvalescenthem.

Vällinge i Salems socken af Stockholms län; adr. Vällinge, Stockholm II.

Allm. Sturehof 12.

Hemmet har till ändamål att bereda underhåll och vård åt personer, som efter genomgången sjukdom häraf äro i behof och icke kunna i eget hem eller hos anhöriga på tillfredsställande sätt vårdas. Hemmet har tillkommit genom en af godsägaren Albert Pålson och hans hustru Hulda Pålson, född Hjertröm, till Stockholms stad öfverlämnad donation å 200,000 kr. Årliga afkastningen af donationens kapital, som förvaltas af Stockholms stads hälsovårdsnämnd och icke får till sitt belopp förminsas, skall enligt donationsbrevets bestämmelser användas till bestridande af utgifter för å Hemmet intagna personers underhåll och vård. I sammanhang med mottagande af denna donation hafva Stadsfullmäktige genom beslut den 24 jan. 1905 åtagit sig att tillhandahålla lokal för Hemmet, bekosta dess inredning och uppsättning samt bestrida de ytterligare utgifter för detsamma, som ej betäckas af denna donation och möjligen tillkommande donationers afkastning. Enligt donationsbrevet hafva Norra Kalmar läns lasarettsläkare rättighet att ständigt få vid hemmet disponera öfver två platser.

Hemmet förvaltas af en styrelse, bestående af förste stadsläkaren, fattigvårdsinspektören och två ledamöter, utsedda en af Fattigvårdsnämnden och en af Hälsovårdsnämnden, samt godsägaren Albert Pålson, så länge han själf är därtill villig. De valda ledamöterna utses hvarje år i dec. månad för det kommande året. Stadgar för Hemmets verksamhet fastställas af Hälsovårdsnämnden på förslag af Styrelsen. Styrelsen förvaltar under Hälsovårdsnämnden såsom öfverstyrelse Hemmets angelägenheter. Vistelsen å Hemmet är kostnadsfri och får i regel ej öfverskrida fyra veckor. Remiss till intagning sker genom Stockholms fattigvårdsinspektör.

Reglemente. Hälsovårdsnämndens stadgar för Albert och Hulda Pålsons konvalescenthem den 24 aug. 1906.

Stat år 1909. (Af Stadens medel): utgifter 7,200 kr.

Aflöningar m. m. Föreståndarinnan: 450 kr. Kokerska 300 kr. Tjänarinnan: 216 kr. Gårdsdräng: 720 kr. Föreståndarinnan, kokerska och tjänarinna åtnjuta dessutom bostad, kost, lyse, bränsle och tvätt; gårdsdräng vedbrand och vissa andra naturaförmåner.

Styrelsens ledamöter.

Andersson, L. I., förste stadsläkare (själfskr.).
Lindblom, P. G. A., fattigvårdsinspektör (själfskr.).
Bohman, Kerstin M. E., f. Ruffel, justitierådinna, (vald af Hälsovårdsnämnden); ordf.
Stedt, Louise J. Ch., f. af Edholm, öfverstinna, (vald af Fattigvårdsnämnden).
Pålson, S. A., godsägare, (donator).

Föreståndarinnan.

Wallengren, Gerda N.

Dessutom en kokerska, två tjänarinnor och en gårdsdräng.

Barnsjukhuset Simon och Mathilda Sachs' minne.

(Under förberedelse.)

Genem gåfvobref af den 12 febr. 1907 donerade sterbhusdelägarne efter framlidne generalkonsuln Simon Sachs och hans maka Mathilda Sachs en summa af 400,000 kronor att användas till grundande af ett sjukhus för barn i första lefnadsåret. Vid donationen voro fästade vissa villkor, bl. a. att donatorerna under sin lifstid ägde att utse tre af styrelsens sju ledamöter och att kommunen upplåte tomt åt Sjukhuset. Stadsfullmäktige förklarade sig den 20 jan. 1908 med tacksamhet mottaga donationen och ämna framdeles upplåta en tomt af omkr. 3,000 kvm. areal i Årstalunden efter Drätselnämndens 1. afdelningens förslag.

Styrelse.

Almström, O. H., ingenjör (vald af Hälsovårdsnämnden); **Ernberg**, J. H., prakt. läkare (vald af donatorerna); **Kinnander**, O. P., v. härads-höfding, sekr.; **Medin**, K. O., prof., stadsfullm., ordf.; **Möller**, C. O., öfverintendent, vice ordf. (valda af Hälsovårdsnämnden); **Sachs**, J. E., direktör, kassadirektör; **Thiel**, A., grosshandlare (valda af donatorerna).

Stockholms stads vaccinationsväsende.

Grundvalen för Stadens vaccinationsväsende bildar Kungl. Maj:ts förnyade nädiga reglemente för skyddskoppypningen i riket af 1853,

som stadgar, att hvarje barn skall vaccineras, innan det uppnått två års ålder. Kontrollen öfver föreskrifternas efterlefnad handhafves numera i Stockholm så, att Stadens rotmä'n årligen lämna Hälsovårdsnämnden uppgift på barn, hvilka, ehuru de öfverskridit vaccinationsåldern, icke anmålts såsom ympade. Dessa barns påsmän kallas nu genom Hälso-polisen vid stadgad påföljd af böter att låta inställa barnen hos vaccinatörerna. Staden aflönar fyra vaccinatörer, alla läkare, hvilka under den bidare årstiden (i regeln numera maj, juni, september samt möjligen oktober) en gång i veckan på offentliga vaccinationslokaler i de skilda stadsdelarna gå allmänheten till handa med kostnadsfri skyddskoppysmning. På samma ställe vaccineras de barn, som i rätt tid inställas. Angående privat vaccinerade barn skola anmälningar göras till Hälsovårdsnämnden. Efter vaccinationens slut hvarje höst insändas listor öfver samtliga vaccinerade till Hälsovårdsnämnden, som inom januari månads utgång öfverlämnar listorna till rotmännen för anteckning i mantalsböckerna.

Vaccinatörer förordnas af Hälsovårdsnämnden.

Instruktion. K. bref den 16 nov. 1854 till Sundhetskollegium angående skyddskoppysmningen i Stockholm. Öfverståthållareämbetets kungörelse den 23 jan. 1855. Åtskilliga förändringar i vaccinationsväsendets handhafvande infördes i början af 1880-talet på grundval af förhandlingar mellan Öfverståthållareämbetet och Hälsovårdsnämnden.

Aflöningar m. m. Fyra vaccinatörer: arfvode 500 kr. Till Nämndens disposition för ökad arbete vid vaccinationen: 800 kr. (högst).

1. Vaccinationsdistriktet

(omfattande Storkyrkoförsamlingen och Kungsholmen).

Svartmangatan 21 & 23, St.; mottagning: onsdagar 10 f. m. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn; mottagnings-tid: torsdagar 1,30 e. m.

Vaccinatör.

Scholander, C. Th.

2. Vaccinationsdistriktet

(omfattande Klara och Adolf Fredriks församlingar).

Kungsgatan 30, C.; mottagningstid: onsdagar och fredagar 4 e. m.

Vaccinatör.

Erdmann, T. L.

3. Vaccinationsdistriktet

(omfattande Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonoras och Oscars församlingar).

Riddaregatan 3, Ö.; mottagningstid: tisdagar och torsdagar 5 e. m.

Vaccinator.

Nordlund, J. B.

4. Vaccinationsdistriktet

(omfattande Maria och Katarina församlingar).

Timmermansgatan 28 (Folkskolehuset), Sö.; mottagningstid: torsdag 3,30 e. m. Folkungagatan 69; mottagningstid: fredag 12,30 e. m.

Vaccinator.

Olson, E.

Stockholms stads besiktningbyrå för prostituerade kvinnor.

Trädgårdsgatan 3, St.; Polisens växelstation, riks. och allm.

Byrån leder sitt ursprung från år 1859, då en dylik byrå upprättades och ställdes under kurhusöverläkarens inseeende.

Reglementen m. m.: Öfverståthållareämbetets d. 2 juni 1875 meddelade »Föreskrifter rörande uppsikten öfver prostituerade kvinnor i hufvudstaden».

Stat år 1909. Utgifter: 11,300 kr.

Aflöningar m. m. Tre läkare, hvar en föreståndare: 2,000 kr. Bakteriolog: 2,000 kr. Till Nämndens disposition för öfriga aflöningsbehof: högst 2,200 kr., däraf 800 kr. till föreståndaren för Polisens prostitutionsafdelning.

Föreståndare.

Aspelin, J. M., andre stadsläkare.

Läkare.

Scholander, C. Th.; Almkvist, J. R.

Bakteriolog.

Müllern-Aspegren, G. J. U.

Kommissarie.

Hagström, C. A., föreståndare för Polisens prostitutionsafdelning.

Allmän hälsovård.

Under rubriken Allmän hälsovård i kommunens stat ingå: Hälsopolisen, Hälsovårdsnämndens laboratorier, Vaccinationsväsendet, Bostadsinspektionen, Upplysnings- och understödsbyråer för tuberkulossjuka, Desinfektionsanstalten, Isoleringens anstalten, Karantänsanstalten å Skottland, Stadens karantänsstallar, desinfektionen i bostäder, utrotande af råttor, tjänsteresor och diverse utgifter.

Stat år 1909. Utgifter: 200,300 kr.; inkomster: 4,600 kr.

Stockholms stads hälsopolis.

Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 7 41; allm. 52 61; expeditionstid: 9—7.

Hälsopolisinrättningen afser att bereda Hälsovårdsnämnden biträde vid tillsynen öfver ordningen i staden, hvad hälsovården angår. Hälsopolisens chef närmast förste stadsläkaren är sundhetsinspektören, som antages af Hälsovårdsnämnden och skall vara en i allmän hälsovård kunnig läkare. Till hälsopolisen räknas också stadsveterinären och biträdande stadsveterinären, hvilka hafva sin hufvudsakliga verksamhet vid köttkontrollen (se sid. 72).

Sundhetsinspektören åligger hufvudsakligen: att åt Hälsopolisens personal lämna den öfriga personalen nödig undervisning i allmän hälsovårdslära och annat, som till dess yrke hör, att själf eller genom den öfriga personalen såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar undersöka de sanitära förhållandena, att särskildt ägna sin uppmärksamhet åt infektionssjukdomarnes förhållanden i staden, att hvarje helgfri dag på bestämd tid infinna sig å Hälsovårdsnämndens byrå och påkallelse inställa sig vid Nämndens sammankomster, till hvilka han äfven därför utan må äga tillträde. Vid förfall för förste stadsläkaren skall sundhetsinspektören vara skyldig att hans tjänsteåligganden bestrida, såvida han därtill förordnas.

Stadsveterinären tillhör Stadens hälsopolis och antages af Hälsovårdsnämnden. Stadsveterinären må ej idka enskild praktik inom veterinäryrket ej heller utan Nämndens tillåtelse åtaga sig annan tjänst. Denne veterinärs hufvudsakligaste åligganden äro: att i enlighet med gällande författningar öfvervaka smittosamma sjukdomar och farsoter bland husdjuren, att ägna sorgfällig uppmärksamhet åt sådana förhållanden inom staden, som kunna menligt inverka på husdjurens sundhet, att hålla tillsyn öfver slakterierna i staden, att öfvervaka slakten, slaktdjurens beskaffenhet samt köttets behandling och förvaring, att, där så behöfves, undervisa slaktarne i fråga om lämpliga metoder vid slakten, att hafva uppsikt öfver kött och fläsk samt däraf beredda födoämnen, som hållas till salu i bodar, å torg eller andra försäljningsplatser m. m. Stadsveterinären har närmaste uppsikt öfver Köttbesiktningbyråerna samt skall tills vidare vara föreståndare vid en af dessa (se Södra köttbesiktningbyrån, sid. 69).

Biträdande stadsveterinären har, förutom skyldighet såsom föreståndare för den ena af Köttbesiktningbyråerna (se Norra köttbesiktningbyrån, sid. 72), till åliggande, att utan särskild ersättning biträda stadsveterinären uti de göromål, som ålīga denne enligt den af Hälsovårdsnämnden (den 13 mars 1880) utfärdade instruktion, att vid laga förfall för stadsveterinären utan särskild ersättning bestrida hans tjänsteåligganden.

I öfrigt utgöres Hälsopolisen af en kommissarie och 24 tillsyningsmän.

Kommissarijen utöfvar det närmaste förmanskapet öfver tillsyningsmännen och vägleder dessa vid deras arbete, öfvervakar att Hälsovårdsnämndens uppmaningar angående afhjälpan af sanitära olägenheter efterkommas samt är efter förordnande åklagare i sundhetsmål.

Tillsyningsmännen åligger hufvudsakligen att vaksamt efterspana befintliga sanitära olägenheter samt att äfven hafva uppmärksamheten fäst på efterlefnaden af de föreskrifter rörande sundheten och snyggheten i staden, hvilka öfvervakande författningsenligt tillhör allmänna polisen samt, om de finna något i detta afseende att anmärka, därom till kommissarijen lämna rapport.

Instruktioner. Hälsovårdsnämndens instruktion för Stockholms hälsopolis den 8 okt. 1880. Hälsovårdsnämndens provisoriska instruktion för Stockholms stads hälsovårdsnämnds veterinär den 13 mars 1880. Hälsovårdsnämndens instruktion för Hälsovårdsnämndens biträdande veterinär den 13 nov. 1885.

Aflöningar m. m. Sundhetsinspektör: 6,000 kr., däraf lön 4,200 kr., tjgr 1,800 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Stadsveterinär: 3,000 kr. Kommissarie: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjgr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr., samt bostad och ved (400). Fyra förste tillsyningsmän: 2,300 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 200 kr. Tjugu tillsyningsmän: lön 1,900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 200 kronor.

Sundhetsinspektör.

Backlund, A. R.; Hälsovårdsnämndens expedition; riks. 7 41; allm. 46 40; mottagningstid: 1—2.

Stadsveterinär.

Nystedt, S. P.; Hälsovårdsnämndens exp.; riks. 751; allm. 52 61; mottagningstid: 1—2; (se f. ö. Södra köttbesiktningebyrån.)

Biträdande stadsveterinär.

Åfeldt, N. O. E., (se Norra köttbesiktningebyrån.)

Kommissarie.

Österberg, B. A.

Förste tillsyningsmän.

Östergren, P. A.; **Magnusson, R. E.,** tj., tf. **Johannesson, C. J.;** **Regné, C. O. F.;** **Lagerman, A. F.**

Tillsyningsmän.

Fryklund, E.; **Boström, E. G.;** **Johannesson, C. J.** E. tj. (se ofvan); **tf. Larsson, J. H.;** **Norgren, C.;** **Engman, H. A.;** **Dahl, G. E.;** **Wähl, J. A.;** **Rune, F.;** **Ternell, E. E.;** **Wedin, E. W.;** **Ekbergh, C. G.;** **Lillenberg, J. G.;** **Rosén, G. A.;** **Widstrand, O. M. V.;** **Molin, A. E.;** **Anders-**

son, A.; **Wiik, A.,** tf.; **Lindén, A. G.,** tf.; **Eklund, P. T.,** tf.; **Karlbom, B. O.,** tf.

Dessutom *extra tillsyningsmän* i mån af behof.

Stockholms stads anstalter för köttbesiktning och sterilisering.

Sedan hälsovårdsstadgan börjat tillämpas i Stockholm och i sammanhang därmed hälsopolis- uppsikt införts öfver här till salu utbudna födoämnen, blefvo (1880) de förra trikinbyråerna centralpunkter för den offentliga köttbesiktningen i gemen. Föreståndareskapet, som förut varit anförtrudt åt läkare, öfverlämnades, sedan dessa afgått, åt Hälsovårdsnämndens veterinärer.

Köttbesiktningebyråerna, som de numera kallas, hafva enligt senaste föreskrifter till uppgift att dels betjäna allmänheten med besiktning i sanitärt afseende af inlämnade fläsk- och andra köttvaror dels verkställa undersökning af sådana matvaror, som af Stadens hälsopolis anhållits, och i förekommande fall oskadliggöra dessa. Svin kött, som vid undersökning befunnits trikinhaltigt, inlöses af byråerna enligt viss taxa. Närmaste tillsynen öfver byråerna utöfvas af stadsveterinären. Byråerna benämnas den norra och den södra och hafva, för att vara lätt tillgängliga för allmänheten och hälsopolisen, placerats i närheten af de betydande salutorgen Hötorget och Kornhamnstorg, nämligen i egendomarna n:r 4 Olofsgatan och Söder Mälarstrand 4. Den södra byrån har för mottagande af fläsk för trikinbesiktning dessutom en filial i n:r 9 Munkbrogatan.

Vid hvarje byrå skola vara anställda en föreståndare, som bör vara legitimerad veterinär, en bokförare, en kassör, tillika journalförare och vägare, erforderligt antal mikroskopister, en förman samt behöfligt antal betjäning. Föreståndare, bokförare (numera Hälsovårdsnämndens kamrerare) och kassörer antagas af Hälsovårdsnämnden, öfrig ordinarie personal af förste stads-läkaren och extra personal af föreståndaren.

Stockholms stads steriliseringsanstalt har till uppgift att tillvarata de friska delarna af det kött, som på Köttbesiktningebyråerna funnits vara angripet, genom sterilisering göra det tjänligt till människoföda samt sedan försälja det till billigt pris. Anstalten är inrymd i samma lokal som Norra Köttbesiktningebyrån och skötes af dess personal.

Stadgar. Hälsovårdsnämndens stadgar för Köttbesiktningebyråerna i Stockholm den 26 febr. 1904. **Stat år 1909.** Utgifter: 91,500 kr.; inkomster: 100,000 kr.

Södra köttbesiktningebyrån.

Söder Mälarstrand 4, Sö., med filial Munkbrogatan 9, St.; riks. 755; allm. 36 29; filialen: allm. 11 32; expeditionstid: 8—3.

Aflöningar m. m. Föreståndare: arfvode 5,000 kr. (dessutom 3,000 kr. såsom stads-

veterinär). Biträdande föreståndare: arfvode 5,000 kr. Kassör: arfvode 2,200 kr. Sex mikroskopister: arfvode 1,200—1,400 kr. Förman: arfvode 1,900 kr. Vaktmästare: arfvode 1,300—1,600 kr. Skrifbiträde och profbärare: arfvode 1,100 kr.

Föreståndare.

Nystedt, S. P., stadsveterinär; (se Hälsovårdsnämndens expedition, sid. 50.)

Biträdande föreståndare.

Jansson, J. E.

Kassör.

Lundholm, A. U.

Mikroskopister.

Tjäder, Amelie Gustava; Nyman, Tyra Teresia; Ahlström, Sofia Elisabeth; Fagerberg, Elsa Elisabeth Olivia; Högdahl, Anna Charlotta Kristina; Hallgren, Nanna Ragnhild Maria.

Förman.

Eriksson, K. J. (filialen).

Vaktmästare.

Jonsson, K. E. (förste vaktm.); Pettersson, C. Hj.; Hjertstrand, S. M. (filialen); Svanström, K. Th. (filialen).

Skrifbiträde och profbärare.

Andersson, S. V.

Desutom tre extra mikroskopister, fyra extra stämplare och arbetsbiträden (hvaraf en vid filialen), hvilka inkallas i mån af behof.

Norra köttbesiktningsbyrån.

Olofsgatan 4, C.; riks. 754; allm. 67 00; expeditionstid: 8—3.

Aflöningar m. m. Föreståndare: arfvode 6,000 kr. Biträdande föreståndare: arfvode 5,000 kr. Kassör och vägare: arfvode 2,200 kr. Sju mikroskopister: arfvode 1,200—1,400 kr. Förman: arfvode 1,900 kr. Vaktmästare: arfvode 1,300—1,500 kr. Stämplare: arfvode 1,200 kr.

Föreståndare.

Åfeldt, N. O. E., bitr. stadsveterinär.

Biträdande föreståndare.

Petreljus, K. A. O.

Kassör och vägare.

Stoltz, J. O.

Mikroskopister.

Hanngren, Maria Helena; Palin, Anna Maria; Stoltz, Berta Eugenia; Svedelius, Anna Matilda; Malmberg, Maria Ingeborg Bernhardina; Ringström, Ingeborg Fredrika; Almcrantz, Elin Sigrid.

Förman.

Odin, K. A.

Vaktmästare.

Edman, E.; Johansson, J. T.; Ekström, K. J. V.; Lindström, J. H.

Desutom tio extra mikroskopister, en stämplare och sex extra arbetsbiträden, hvilka inkallas i mån af behof.

Stockholms stads steriliseringsanstalt.

Olofsgatan 4, C.; riks. 7 54; allm. 67 00; expeditionstid: onsdagar och lördagar 4—6.

Personal: se ofvan Norra köttbesiktningsbyrån.

Stockholms stads destruktionsanstalt.

Löfsta, postadress och järnvägsstation: Riddersvik; riks. Riddersvik 3; allm.

Riddersvik 4; kontorstid: 9—4.

Anstalten har till ändamål att oskadliggöra djurkadaver eller delar däraf och kasserade, till föda otjänliga födoämnen af animaliskt ursprung, samt att bearbeta dem till säljbara produkter, såsom talg och fett, köttmjöl och bengryn, hvaraf fettämnen försäljas som råvara till stearinljus-, tvål- och såpfabrikation samt mjöl och gryn såsom kraftfoder för svin, fjäderfän, hundar och fiskyngel.

Af dessa produkter försäljes fettet till tekniskt bruk — köttmjölet såsom tillsatsfoder för svin och höns.

Den för destruktionsprocessen erforderliga ångan erhålles från den intill liggande sopförbränningsanstalten, från hvilken äfven lämnas för driften behöflig elektrisk kraft.

Stat år 1909. Utgifter: 16,500 kr.; inkomster: 20,000 kr.

Aflöningar m. m. Veterinär: 500 kr. Redogörare: 500 kr. Förman: 1,500 kr. samt bostad. Maskinist: 1,620 kr. (tillika maskinist vid Renhållningsverkets afd. vid Löfsta, hvarifrån halfva lönen utgår).

Veterinär.

Åfeldt, N. O. E., bitr. stadsveterinär.

Redogörare.

Forssman, E. Hj., föreståndare för Renhållningsverkets afdelning vid Löfsta.

Förman.

Ljungqvist, E. J. O.

Maskinist.

Carlsson, A. J. O.

Hälsovårdsnämndens fysikalisk-kemiska laboratorium.

Hötorget 14, C.; riks. 15 38; allm. 87 72; expeditionstid: 1—3.

Hälsovårdsnämndens fysikalisk-kemiska laboratorium började sin verksamhet år 1883. An-

stalten förestås af Hälsövrårdsnämndens ingenjör. Af ingenjören utföras tekniskt-hygieniska undersökningar i samband med Nämndens verksamhet såsom beträffande vattenaflopp, bostäder och samlingslokaler, fabriker och näringar m. m., kemiska undersökningar angående till salu hållna födoämnen, dryckesvaror och njutningsmedel samt i öfrigt analyser och tekniska undersökningar, som påkallas särskildt genom Hälsöpolisens verksamhet.

Instruktion. Hälsövrårdsnämndens instruktion för Hälsövrårdsnämndens ingenjör den 16 febr. 1894.

Stat år 1909. Utgifter: 14,000 kr.

Aflöningar m. m. Ingenjör: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjgr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Mikroskopiker: arfvode 1,800 kr.

Ingenjör.

Sondén, K. G. A.

Mikroskopiker.

Huss, H. A.

Dessutom *tillfälliga biträden* i mån af behof.

Hälsövrårdsnämndens bakteriologiska laboratorium.

Hötorget 14, C.; riks. 15 02; allm. 52 62; laboratoriet öppet: 9—3, 5—7.

Hälsövrårdsnämndens bakteriologiska laboratorium började sin verksamhet 1901. Å Laboratoriet utföras bakteriologiska undersökningar rörande till Nämndens verksamhet hörande frågor äfvensom utredningar i hälsövrårdsärenden, för hvilkas bedömande bakteriologisk sakkunskap erfordras, samt undersökningar i diagnostiskt syfte (för medellösa i Stockholm kostnadsfritt, eljest enligt taxa) af de prof, som för dylikt ändamål från de praktiserande läkarna i staden eller landsorten till Laboratoriet insändas.

Instruktion. Hälsövrårdsnämndens instruktion för föreståndaren vid Nämndens bakteriologiska laboratorium den 12 april 1901.

Stat år 1909. Se under det fysikalisk-kemiska laboratoriet.

Aflöningar m. m. Föreståndare: arfvode 4,000 kr.

Föreståndare.

Pettersson, A.

Stockholms stads desinfektionsanstalt.

Östgötagatan 44, Sö.; riks. 7 56; expeditionstid: 8—7.

Desinfektionsanstalten grundades år 1882 och inrymdes i lokal vid Hornsgatan 82. Den hade till en början allenast en desinfektionsugn och 4 rum för härbärgerande af friska personer, hvil-

kas bostäder med anledning af där inträffade fall af smittosamma sjukdomar undergingo desinfektion. På sommaren 1906 flyttades Desinfektionsanstalten till sin nuvarande lokal, där tvenne ugnar finnas uppsatta. (Jfr Isoleringsanstalten, se nedan.)

Stat år 1909. Utgifter: 12,000 kr.

Aflöningar m. m. Redögörare: 150 kr. (Desinfektionsanstalten och Isoleringsanstalten). Desinfektör: 1,200 kr. Vaktmästare: 1,200 kr.

Dessutom åtnjuta desinfektör och vaktmästare bostad.

Redögörare.

Holmberg, G. A.

Desinfektör

Strömberg, S. A.

Vaktmästare.

Pettersson, K. A. E.

Desinfektion i bostäder.

Stockholms hälsöpolis, Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 7 41; allm. 52 61; expeditionstid: 9—7.

Desinfektion i bostäder verkställes af Hälsöpolisens jämlikt K. förordningen den 19 mars 1875 ang. åtgärder mot införande och utbredning af smittosamma sjukdomar bland Rikets invånare samt lagen den 13 maj 1904 angående vissa åtgärder mot utbredning af lungdot, äfvensom i andra fall på begäran af enskilda eller där särskilda omständigheter anses påkalla en dylikt åtgärd.

Reglemente m. m. Se ofvan.

Stat år 1909. Utgifter: 2,500 kr.

Aflöningar m. m. Hälsöpolisens tillsyningsmän användas.

Desinfektörer.

Hälsöpolisens tillsyningsmän.

Stockholms stads isoleringsanstalt.

Brännkyrkagatan 62, Sö.; riks. 97 79. Expeditionstid: hela dygnet.

Isoleringsanstaltens ändamål är att härbärgera och ställa under observation personer från smittade hem. Den inrymdes till en början (1882) i samma lokal som Desinfektionsanstalten, Hornsgatan 82, såsom en särskild isoleringsafdelning. Den nuvarande Isoleringsanstalten är (sedan år 1905) inrymd i egendomen nr 62 vid Brännkyrkagatan. Anstalten rymmer i nedre våningen, förutom kök och bostad för förestånderskan, expeditionsrum samt tvenne badafdelningar, en för män och en för kvinnor. En trappa upp finnas

fyra rum med olika ingångar samt inom särskild tambur en afdelning på tre sofrum och matrum, afsedd att vid utrymmande af någon större lägenhet bereda tillflykt äfven åt en större familj. Två trappor upp äro inredda sju isoleringsrum, flertalet med skilda ingångar, samt förrådsrum. Å hela Anstalten kan samtidigt intagas ett fyrtiotal personer.

Tillsynen öfver hela Anstalten utöfvas af sundhetsinspektören.

Stat år 1909. Utgifter: 6,000 kr.

Aflöningar m. m. Redogörare: 150 kr. (Isoleringsanstalten och Desinfektionsanstalten). Förestånderska: 600 kr.

Dessutom åtnjuter förestånderska bostad.

Redogörare.

Holmberg, G. A.

Förestånderska.

Strömberg, Ch.

Stockholms stads karantänsanstalt.

Skottland, Norra Fjäderholmen; riks. 15 65.

En karantänsanstalt ingick redan i den 1884 uppgjorda planen för ordnandet af hufvudstadens epidemisjukvård, men den anlades först 1892 under trycket af då hotande kolerafara. Till plats därför valdes den till Fjäderholmgruppen hörande lilla ön Skottland. Anstalten har till ändamål att betjäna fartyg, ombord å hvilka sjukdomsfall i kolera eller pest förekommit och som därför måste undergå desinfektion. Anstalten är ordnad efter samma principer som Desinfektionsanstalten i staden ehuru i mindre skala. Hufvudbyggnaden innehåller dels en mindre sjukafdelning på sex å åtta sängar, dels en därifrån fullständigt skild desinfektions- och tvättafdelning. Härförutom finnas en mindre logementsbyggnad för fartygsbesättning, bostadshus för Anstaltens egen personal samt skjul och andra nödiga uthus. Anstalten har blott få gånger behöft tagas i bruk, men då gjort god nytta.

Stat år 1909. Utgifter: 1,200 kr.

Aflöningar m. m. Tillsyningsman: arfvode 600 kr. Öfriga personal anställes vid behof.

Tillsyningsman.

Karlsson, C. A.

Stockholms stads karantänsstallar.

F. d. Järnvägen å K. Djurgården, Dj.

Sedan K. kungörelsen den 1 maj 1885 föreskrifvit, att införsel sjöledes af nötboskap och andra kreatur icke finge ske annorstädes än i de städer, som för djuren inrättade karantänslokaler, gick Öfverståthållareämbetet i författning om anord-

nande af dylik lokal. Denna ersattes på våren 1893 med ett på Stadens bekostnad efter rationella principer inrättadt mindre karantänstall, som fick sin plats inom f. d. Järnvägen på Djurgården. Stallet har plats för tolf större djur. Sedan genom K. kungörelsen den 18 maj 1894 skärpta karantänsbestämmelser införts, uppfordres på Hälsovårdsnämndens initiativ ännu ett dylikt stall under våren 1896, beläget icke långt från det förra. Hufvudstadens karantänsanstalter för kreatur stå enligt Stadsfullmäktiges beslut den 16 sept. 1898 under Hälsovårdsnämndens öfverinseende och förvaltning. Närmaste inseeendet öfver dessa anstalter tillkommer den af Medicinalstyrelsen förordnade besiktningss- (karantäns-) veterinären eller vid förfall för honom en besiktningssveterinärssuppleant. Vid Anstalten finnas dessutom särskilda skötare.

Reglemente m. m. Hälsovårdsnämndens ordningsregler för karantänsanstalter för sjöledes från utrikes ort införda djur, den 9 jan. 1899.

Aflöningar m. m. Djurimportörerna betala efter taxa.

Besiktningss- (karantäns-) veterinär.

Nystedt, S. P., stadsveterinär.

Besiktningss- (karantäns-) veterinärssuppleanter.

Åfeldt, N. O. E., bitr. stadsveterinär; Jansson, J. E., bitr. förest. vid Södra köttbesiktningssbyrån.

Dessutom skötare.

Stockholms stads fosterbarnsinspektion.

Hälsovårdsnämndens expedition, Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 741; allm. 5261; expeditionstid: 1—3.

Enligt lagen den 6 juni 1902 om fosterbarns vård åligger det hälsovårdsnämnd eller, där sådan ej finnes, kommunalnämnd att hvar inom sitt verksamhetsområde, ägna särskild omsorg åt fosterbarn till skydd för deras hälsa, att för detta ändamål dels tillse att icke fosterbarns vård utöfvas af personer eller på ställen, som äro olämpliga därför, dels ock öfvervaka fosterbarnens behandling. Åt sundhetsinspektören lämnades 1903 i uppdrag att i de fall, då Nämndens eget ingripande fordrades, tillsviðare under året fullgöra de enligt lagen Nämnden åliggande skyldigheter i afseende å denna vård med åliggande för honom att mottaga anmälningar från barnuppfostrare och fullgöra den undersökning, sådan anmälan förutsätter, att öfvervaka och handleda de biträden, som kunde blifva ytterligare anställda för tillsynen af barnen. För utöfvande af sagda tillsyn äro numera anställda fyra inspektriser. Distrikten äro nu: 1. Maria förs., 2. Katarina och Nikolai förs., 3. Kungsholmen och de delar af Gustaf Vasa och Matteus förs., som

ligga norr om Odengatan och väster om Norrtullsgatan från Odengatan norrut räknadt, 4. Återstoden af Norrmalm samt Östermalm. Inspekrisen för 1. distr. sköter dessutom expeditionen.

Stat år 1909. Utgifter: 11,000 kr.

Aflöningar m. m. Fosterbarnsinspektör: 1,200 kr. En fosterbarnsinspektris: 1,800 kr., dessutom två ålderstilläg, hvardera å 150 kr.; tre fosterbarnsinspektriser: 1,500 kr.

Fosterbarnsinspektör.

Backlund, A. R., sundhetsinspektör.

Fosterbarnsinspektriser.

Harling, E. L. M. (1. distr.); Ellstam, f. Harling, E. R. (2. distr.); von Koch, M. M. (3. distr.); de la Croix, A. K. (4. distr.).

Stockholms stads bostadsinspektion.

Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 7438; allm. 86 77; expeditionstid: 1—2.

År 1906 beslöt Stadsfullmäktige att en bostadsinspektion skulle under Hälsovårdsnämndens inseende inrättas i hufvudstaden med uppdrag att ur sundhetssynpunkt afsyna nyuppförda byggnader, att upptaga och företaga utredning öfver klagomål i fråga om dåliga lägenheter samt genom inspektion tillse, att bostäder icke till följd af olämpligt byggnadsätt, bristande underhåll eller öfverbefolkning äro hälsofarliga, och att efter den plan och i den utsträckning, som af Hälsovårdsnämnden bestämmes, företaga undersökning af bostädernas allmänna beskaflenhet.

Instruktion. Ej fastställd.

Stat år 1909. Utgifter: 15,500 kr.

Aflöningar m. m. Bostadsinspektör: 6,500 kr., däraf lön 4,550 kr., tjogr 1,950 kr. dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Manlig assistent: 2,300 kr. Öfriga assistenter: 1,800 kr.

Bostadsinspektör.

Wirgin, G.

Assistenter.

Thedin, C. A.; Julin, Kjerstin; Lilliesköld, f. Annerup, L. M. (Vica); Hökerberg, Amanda.

Stockholms stads ambulansväsende.

Det offentliga ambulansväsendet i Stockholm har utvecklat sig särskildt på senare åren, delvis under medverkan af enskilde. En del af den här nedan omnämnda ambulansattiraljen tillhör ej Hälsovårdsnämnden och står t. o. m. i ett fall (djurtransportvagnarna) ej under dess inseende; för öfersiktighetens skull har emellertid här sammanförts samtliga hithörande uppgifter. För närvarande finnas i hufvudstaden följande fortskaffningsmedel för sjuka personer eller för sjuka eller döda djur:

1) *Ambulansvagnar*, afsedda för transport af sjuka och skadade personer, som blifvit af polispersonalen omhändertagna för att beredas vård och hjälp. Af sådana vagnar finnas för närvarande tre, hvilka finnas uppställda en å hvardera af Brandkårens stationer i husen n:r 64 Malmskillnadsgratan (Johannes station, riks. 12 94, allm. 47 00) och n:r 11 Tjärhofsgatan (Katarina station, riks. 13 12, allm. 33 00) samt Krukmakaregatan 22 (Maria station, reservvagn) samt kunna af polisman rekvireras alla tider af dygnet. Transporten verkställles kostnadsfritt med manskap och hästar tillhörande Brandkåren. Inställelse sker inom ungefärligen samma tidsutdräkt, som åtgår för Kårens utryckningar till eldsåda.

Det är läkare medgifvet att personligen från brandstationerna rekvirera ambulansvagnarna för transport till sjukhus af personer, som på grund af häftig blödning, till följd af olyckshändelse eller af annan orsak äro i *synnerligt* behof af *skyndsamt* behandling å sjukhus, så att sjukvagnens inställande icke kan afvakts, eller behöfvat uppstått å sådan tid af dygnet, då denna vagn icke är tillgänglig, samt den sjukes transporterande i vanligt åkdon prövas skola medföra skada eller väsentligt ökad lidande.

Härvid skall läkaren uppgifva: a) sitt eget namn; b) den sjukes namn; c) d:o bostad; och d) d:o sjukdom; samt e) lägenheten, hvarifrån den sjuke skall afhämtas.

Afser rekvisionen plats å de norra stadsdelarna eller staden inom broarna, bör den ställas till Johannes brandstation, för öfriga delar af hufvudstaden till Katarina brandstation.

2) *Sjukvagnar*, afsedda för transport af sjuka, som vårdas i sina hem eller annorstädes och icke kunna forslas i vanliga åkdon utan att tillskyndas skada eller väsentligt ökad lidande. Dessa vagnar äro för närvarande två och finnas uppställda hos hyrverksaktiebolaget Frey, Grefuregatan 11, som förbundit sig att med hästar och 2 bärare framföra vagnarna till begärd plats.

Den ena vagnen tillhör Drottning Sophias förening till understöd af härens och flottans sjukvård och kan af en hvar mot erläggande af 8 kronor för hvarje transport rekvireras genom bud eller telefon, riks. 45 64, allm. 30, och hålles tillgänglig mellan kl. 7 f. m. och kl. 9 e. m.

Den andra vagnen tillhör Hälsovårdsnämnden och är afsedd att efter förordnande af läkare användas under ofvan angifna förhållanden för transport af medellösa eller mindre bemedlade sjuka. Vagnen tillhandahålles utan afgift mellan kl. 7 f. m. och kl. 9 e. m. och kan rekvireras antingen genom bud eller medelst telefon å samma nummer, som för närmast ofvan omförmälda vagn angifvits.

Vid begyndandet af denna vagn skall följande iakttagas:

Det ankommer på vederbörande läkare att afgöra, huruvida den sjukes ekonomiska förhållanden äro sådana, att transporten bör verkställas

kostnadsfritt, i följd hvaraf läkaren förutom vanlig sjukhusremiss, då sådan är erforderlig, skall utfärda särskildt intyg, som jämte sjukdomens beskaffenhet uttryckligen angifver, att transporten skall ske med sjukvagn *kostnadsfritt*, hvilket intyg skall lämnas till kusken vid den sjukens afhämtande.

Vid rekvisitionen skall uppgifvas: *a)* den sjukens namn; *b)* lägenheten, hvarifrån den sjuke skall afhämtas; *c)* det sjukhus eller annat ställe, till hvilket transporten skall ske; samt *d)* tydligt tillkännagifvas att rekvisitionen afser *Hälsovårdsnämndens* vagn.

3) *Epidemivagnar*, afsedda att användas för transport af sjuke, som lida af eller misstänkas lida af kolera, smittkoppor, fläckfeber, scharlakansfeber, difteri (och croup) samt mässling, då sjukdomen är med difteri (croup) komplicerad. — Endast om sistnämnda förhållande är å sjukhusremissen angifvet, utlämnas vagn för mässlingssjukas transporterande.

Epidemivagn kan rekvireras alla tider på dygnet antingen genom närmaste polisstation, om tydligt skriven sjukhusremiss där företes, innehållande uppgift på den sjukens namn och sjukdom (svensk benämning), eller af läkare personligen genom telefonbud till Epidemisjukhuset (endast rikstelefon 12 89 — vaktmästaren).

I senare fallet skall läkaren uppgifva: *a)* sitt eget namn; *b)* den sjukens namn; *c)* d:o bostad; och *d)* d:o sjukdom.

Sjukhusremissen åtföljer i hvarje fall den sjuke till sjukhuset. Transporten är kostnadsfri för fattiga, som äro försedda med eller kunna anskaffa rotemans medellöshetsintyg; andra betala därför 2 kronor.

4) *Djurtransportvagnar*. På framställning af Svenska allmänna djurskyddsföreningen medgif Drätselnämnden i januari 1901, att tvenne af den nämnda Föreningen till allmänt begagnande upplåtta vagnar, särskildt konstruerade för transport af döda eller sjuka hästar och andra större djur, skulle få uppställas i Stockholms renhållningsverks kaserner samt kunna genom bud eller telefon rekvireras enligt närmare fastställda föreskrifter. Då det emellertid visade sig, att vagnarna vid flera tillfällen icke kunnat inställas med önskvärd snabbhet samt att vid telefonisk rekvisition icke alltid vakt kunde finnas tillstådes å Renhållningsverkets kaserner för att mottaga densamma, öfverflyttades, efter framställning från Öfverståthållareämbetet till Drätselnämnden, uppdraget i fråga fr. o. m. år 1905 till Brandkåren, som förfogar öfver ständig vaktpersonal och lämpliga hästar. Vagnarna uppställdes den ena å Johannes (riks. 12 94, allm. 47 00), den andra å Katarina station (riks. 13 12, allm. 33 00).

Kungörelse härom utfärdades af Öfverståthållareämbetet den 31 dec. 1904 med i huvud-

sak samma föreskrifter som förut lämnats, nämligen följande.

Vagnarna få användas:

1:o) för transport af hästar eller andra större djur, som nedfallit döda å allmän plats eller på grund af sjukdom eller af annan anledning icke kunna från sådan plats bortledas, därvid rekvisition härom göres af polisman och transporten verkställas till Kungl. Veterinärinstitutet eller, på begäran af djurets ägare eller innehafvare, till enskildt stall eller förvaringsrum, därest det samma är beläget inom hufvudstadens tullar;

2:o) för transport af *sjuka* hästar eller andra större djur från och till enskild plats, som är belägen inom hufvudstadens tullar eller i dess närmaste omgifningar, därvid rekvisition kan ske omedelbart till någon af nyssnämnda brandstationer eller ock genom polisstation eller patrullerande poliskonstapel, samt

3:o) för transport af *sjuka* hästar eller andra större djur i andra fall än ofvan nämnda, då öfverenskommelse därom träffas för hvarje särskildt fall med brandchefen i Stockholm.

Det åligger ägare eller innehafvare af djur, som, på sätt i det föregående nämnts, blifvit transporterade, att härför utgifva ersättning:

a) För det i mom. 1 omförmälda fall med 4 kr., därvid betalning uppbäres af polispersonalen;

b) För det i mom. 2 omförmälda fall:

1:o) då transporten sker mellan kl. 6 förmiddagen och kl. 10 eftermiddagen med 6 kr.;

2:o) då transporten sker under öfriga delen af dygnet med 9 kr., i hvilka fall betalning erlägges i förskott å den brandstation, hvarifrån vagnen utlämnas;

c) För de i mom. 3 afsedda fall efter öfverenskommelse.

Reglementen m. m. Hälsovårdsnämndens tillkännagifvande angående transport af sjuka inom hufvudstaden den 26 aug. 1904. Öfverståthållareämbetets kungörelse (angående djurtransporter) den 31 dec. 1904.

Utrotandet af råttor.

Hälsopolisen, Kungsträdgårdsgatan 2 C, C.; riks. 741; allm. 25 61; expeditionstid: 9—7.

Anslaget för hånför — 10,000 kronor — användes för inköp af »Ratin», hvilket genom Hälsovårdsnämndens tillsyningsmän utlägges i egendomar inom Staden kvartersvis, så att hela Staden efter hand genomgås. Allmänheten äger ock att vända sig till sundhetsinspektören med begäran om utläggande af Ratin inom egendomar, som äro i högre grad hemsökta af råttor.

Stockholms stads fattigvårdsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fattigvårdsnämnden.

Klara Västra Kyrkogata 3 A, C.; riks. 1096; allm. 80 16; sessionstid: i allmänhet andra tisdagen i månaden, vanligen kl. 6,30 e. m.

Det är egentligen först i början af förra århundradet och särskildt genom 1813 års fattigvårdsordning, som sträfva denna från myndigheters sida att organisera Stockholms fattigvårdsväsen taga en bestämdare gestalt. Genom nämnda förordning sökte man finna en medelväg mellan de båda principerna: centralisation och de territoriella församlingarnas själfstyrelse. I denna fattigvårdslagstiftning gjordes en väsentlig förbättring genom utfärdandet af stadgan angående fattigvården i Stockholms stad af den 1 april 1843, hvarmed ett stort steg togs i riktning mot centralisation i förvaltningen. Den bättre ordning, som härigenom infördes, visade snart sin frukt, bland annat i upprättandet af förbättrade fattigvårdsanstalter. Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning 1862, infördes i fråga om fattigvården fullständig centralisation i fattigvårdsförvaltningen. Sedan dess är fattigvården en Stadens gemensamma angelägenhet. Fattigvårdsstyrelser inom de särskilda församlingarna finnas ännu, men dessa lyda under den för hela Staden gemensamma Fattigvårdsnämnden, som är öfverstyrelse för Stockholms stads hela offentliga fattigvård. Fattigvårdsnämnden, som fick sin instruktion fastställd den 4 mars 1864, har att på tjänligaste sätt ordna och besörja den allmänna fattigvården jämte den därmed förenade tillsyn öfver sedlighet och ordning. Nämnden består numera af tolf ledamöter och åtta suppleanter, som väljas af Stadsfullmäktige för två år i sänder. Polismästaren är i kraft af sitt ämbete berättigad att öfvervara Nämndens sammanträden och att deltaga i öfverläggningarna, men icke i besluten. Nämnden utser inom sig ordförande för ett år i sänder. Öfverståthållaren förer ordet i Nämnden, då han är tillstädes, med rätt att deltaga i öfverläggningarna, men ej i besluten. Nämnden sammanträder minst en gång i månaden.

Nämnden äger åt särskilda delegerade öfverlämna att i fråga om fattigvårds beviljande, intagning å Stadens fattigvårdsanstalter m. m. (se nedan) med Nämndens rätt besluta i enlighet med de föreskrifter, som af Nämnden meddelas.

Hos Nämnden är anställd en fattigvårdsinspektör. Honom åligger att ägna sorgfälligt uppmärksamhet åt allt, som rör den allmänna fattigvården i hufvudstaden, verka för dess följdriktiga handhavande och sunda utveckling, hos Fattigvårdsnämnden och de under densamma lydande styrelser göra de framställningar, hvilka till vinnande häraf påkallas, samt bringa Nämndens beslut till verkställighet, där ej detta tillkommer annan. Fattigvårdsinspektören skall också på begäran tillhandagå hufvudstadens enskilda barmhärtighetsinrättningar med erforderliga upplysningar och råd. Vid Nämndens och underlydande styrelser sammanträden må inspektören närvara med rätt att deltaga i öfverläggningarna, men ej i besluten. Frågor, rörande fattigvårds beviljande, som tillhöra Nämndens eller delegerades handläggning, skola beredas och föredragas af inspektören, hvilken det också åligger att på Nämndens anmodan afgifva utlåtanden i öfriga frågor, som anses böra till honom hänskjutas. I fråga om utföndet af kontroll och ledning af den primära undersökningen rörande hjälpsökandes behof och personliga förhållanden, hvilken angelägenhet fortfarande tillhör rote-männen, äger inspektören öfverinseende likasom och öfver användningen af det årsanslag, som fr. o. m. 1899 ställts till Fattigvårdsnämndens förfogande till ersättning åt särskildt anställda biträden vid undersökningen af ifrågasatta understöd. Fattigvårdsinspektören skall också ombesörja, att öfver Stadens samtliga understödtagare register föres, så inrättadt, att därpå med lätthet kan vinnas upplysning om den fattigvård, som hvarje understödtagare beviljats.

Instruktion. K. instruktionen för Stockholms stads fattigvårdsnämnd den 4 mars 1864. I instruktionen ha gjorts ändringar genom K. kungörelserna den 13 nov. 1874 och 14 dec. 1883; enligt den sistnämnda fick Nämnden rätt att själf utse sin ordförande (föret endast vice ordförande, då öfverståthållaren var själfskrifven som ordinarie ordförande). En ytterligare ändring skedde genom K. kungörelsen den 22 dec. 1898, då antalet af Nämndens ledamöter med bibehållande af 8 suppleanter nedsattes från 16 till 12 och fattigvårdsinspektören tillkom.

Stat år 1909. Utgifter: 3,289,050 kr.; inkomster: 507,000 kr.

Fattigvårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

***Bohman**, H. E. M., justitieråd, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

- Alexanderson**, C. A., bruksägare, stadsfullm.
Carlsson, Sture C., överläkare.
Eklund, K. A., kyrkoherde.
 ***Hirsch**, S. O., ingenjör.
 ***af Klintberg**, Gertrud M. K., fröken.
 ***Lagergren**, C. H., grosshandlare, stadsfullm.
Lundahl, Fr., apotekare.
Marcus, J. A. A., intendent.
 ***Petterson**, C. A. Hj., f. d. handlande.
Sundberg, G. E., justitieråd.
 ***Wassberg**, A., folkskolelärare, stadsfullm.

Suppleanter.

- Brundin**, F. A., handlande.
Levin, H. L., direktör.
 ***Linders**, J., revisionssekreterare.
 ***Lindqvist**, F. L., snickare.
 ***Nilson**, A. G., direktör.
Pauli, Ebba H., fröken.
 ***Rystedt**, C. G., civilingenjör, stadsfullm.
Wretman, W., kapten.

Kassaförvaltare.

Alexanderson, C. A.; **Lundahl**, Fr.

Suppleanter.

Hirsch, S. O.; **Wassberg**, A.

Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård.

Klara Västra Kyrkogata 3 A, C.; riks. 10 96; allm. 80 16; sessionstid: vanligen onsdagar kl. 1,15.

Fattigvårdsnämnden har åt särskilda delegerade överlämnat att i fråga om fattigvårds beviljande med Nämndens rätt besluta i enlighet med de föreskrifter, som af Nämnden meddelas. Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård, hvilka utses för ett år i sänder, utgöras af ordförande, vice ordförande och en tredje ledamot samt tre suppleanter. Efter öppning af de hjälpsökandes behof och af öfrigt förekommande omständigheter äga Delegerade:

att i Kommunens ålderdomshem till vård och åtnjutande af det underhåll, hvarom Fattigvårdsnämnden särskildt förordnar, intaga sådana fattiga, som i följd af ålder, bräcklighet eller annan fortfarande anledning äro i behof af ständigt hjälp. I följd af denna bestämmelse har förordnandet om intagning i ålderdomshem blifvit för vinnande af större likformighet öfverflyttadt från fattigvårdsstyrelserna och antalet platser i dessa anstalter sålunda numera gemensamt för hela Staden;

att till intagning å försörjningsinrättning. Stadens asyl för husvilla och Stadens anstalter för barn hänvisa sådana fattiga, som i följd af särskilda olycksfall, ihållande sjuklighet eller andra dylika omständigheter äro i behof af hjälp och icke böra å sjukvårdsinrättning eller ålderdomshem intagas, eller ock bevilja sådana behövande penningeunderstöd;

att till intagning å Allmänna barnhuset remittera barn under 6 års ålder; att till intagning i Stadens barnhem och uppfostringsanstalter meddela remisser, till Nämndens utackorderingsbyrå remittera sådana minderåriga, som anses böra för fattigvårdens räkning utackorderas, ävensom förordna om vårddande genom vederbörande fattigvårdsstyrelses försorg och mot den uppfostringshjälp, som delegerade i hvarje fall bestämna, af de barn, för hvilka annan utväg anses icke kunna eller böra beredas; samt

att jämväl i öfriga understödsärenden, hvilka Fattigvårdsnämnden ej särskildt förbehållit sig, meddela beslut.

Fattigvårdsinspektören verkställer Delegerades beslut samt äger, under tiden mellan Delegerades sammanträden, å Delegerades vägnar vidtaga åtgärder i ärenden, som ej tåla uppskof.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens instruktion för Delegerade för beviljande af fattigvård den 7 mars 1904.

Ledamöter.

Lagergren, C. H., ordförande; **Marcus**, J. A. A.; **Petterson**, C. A. Hj., vice ordförande.

Suppleanter.

Brundin, F. A.; **Hirsch**, S. O.; **af Klintberg**, Gertrud M. K.

Protokollsförare.

Registratorn hos Fattigvårdsnämnden.

Fattigvårdsnämndens upphandlingskommission.

I likhet med Hälsovårdsnämnden har Fattigvårdsnämnden tillsatt en upphandlingskommission, hvilken äger att inforra gemensamt anbud å vissa förnödenheter till Ålderdomshemmen, Arbetsinrättningen och Allmänna försörjningsinrättningen m. fl.

Kommissionen består af fem ledamöter och fem suppleanter, valda bland Fattigvårdsnämndens och ofvan uppräknade anstalters styrelser ledamöter. Fattigvårdsnämndens ledamot är ordförande. Kommissionen antager biträde och protokollsförare.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens reglemente för Kommissionen den 17 juni 1907.

Ledamöter.

Petterson, C. A. Hj. (för Fattigvårdsnämnden), ordf.; **Gustafson**, G. Th. (för Arbetsinr.); **Magnusson**, G. G. (för Rosenlunds ålderdoms-

hem); af **Klintberg**, Gertrud M. K. (för Försörjningsinr.); **Ohlsson**, J. E. (för Sabbatsbergs ålderdomshem).

Suppleanter.

Ahlberg, J. P. (för Rosenlunds ålderdomshem); **Hirsch**, S. O. (för Fattigvårdsnämnden); **Lindqvist**, G. V. (för Sabbatsbergs ålderdomshem); **Nilson**, A. G. (för Arbetsinr.); **Sundström**, P. A. (för Försörjningsinr.).

Fattigvårdsnämndens expedition.

Klara Västra Kyrkogata 3 A, C.; riks. 10 96; allm. 80 16; expeditionstid: 10—3.

Stat år 1909. Utgifter: 118,800 kr.

Aflöningar m. m. Fattigvårdsinspektör: 6,500 kr., däraf lön 4,550 kr., tjpgr 1,950 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Fattigvårdsinspektörsassistent: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjpgr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Sekreterare: arfvode 2,500 kr. Ombudsman, gemensam för Hälsovårds- och Fattigvårdsnämnderna: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjpgr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., (hvaraf hälften här beräknas med 1,750 kr.). Registrator: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjpgr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Redogörare: arfvode 3,000 kr. Förste kontorsskrifvare: 2,400 kr., däraf lön 1,680 kr., tjpgr 720 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Andre kontorsskrifvare: 2,100 kr., däraf lön 1,470 kr., tjpgr 630 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr. Till biträde vid Nämndens ombudsmansexpedition: 1,500 kr. Till biträde för varning af bettlare: 800 kr. En vaktmästare: lön 1,000 kr., bostad och ved (200) samt dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. En vaktmästare 1,000 kr., hyresbidrag 200 samt dessutom 2 ålderstillägg å 100 kr. hvardera. Till aflöning åt tillfälligt biträde hos Nämnden samt underlydande fattigvårdsstyrelser och inrättningar: 1,200 kr. Till ersättning åt biträden vid undersökning med anledning af ifrågasatta fattigunderstöd: 16,000 kr. (utgår till s. k. tillsyningsmän med 1,200 kr. årligen för hvar samt 60 kr. årligen för hvar till spårvagns-penningar). Till ersättning för verkställande af inventering vid Nämnden underlydande större inrättningar 1,000 kr.

Fattigvårdsinspektör.

Lindblom, F. G. A.; riks. 40 20; allm. 79 02; mottagningstid: 12—2.

Fattigvårdsinspektörsassistent.

Nordfeldt, A. G.; riks. 139 51; allm. 195 31.

Sekreterare.

Wallerstedt, P. G. E.; allm. 195 33.

Ombudsman.

Lagercrantz, C. G.; riks. 66 61; allm. 195 34.

Ombudsmannens biträde.

Lindstedt, G.

Registrator.

Moureaux, N. C.; riks. 72 57; allm. 195 32; lämnar ur pensionsregistret bevis angående pensioner.

Redogörare.

Kellin, N. A.; riks. 71 58; allm. 243 80; expeditionstid: 9—10,30.

Förste kontorsskrifvare.

Blomquist, K. A.

Andre kontorsskrifvare.

Nilson, A.

E. o. tjänstemän.

Molin, A.; **Ahlgren**, R. L.; **Öström**, J. N. H.; **Kjellberg**, R. O. M.; **Olsson**, B. F.; **Hagelthorn**, T. G. A.; **Lagergren**, R. J.; **Stavenow**, H. H. D.

Inventeringsman.

Hæggröm, F. F.

Biträde för varning af bettlare.

Beckman, C. L. H.

Vaktmästare.

Nyström, K. E.; **Holmström**, C. Hj.; **Hansson**, K. J. (extra).

Tillsyningsmansexpeditionen.

Klara Västra Kyrkogata 3 A n. b. t. h. i porten; riks. 139 50; allm. 243 90; expeditionstid: 9—3 samt 6—7.

Tillsyningsmän.

Ahlgren, R. L.; **Björkman**, C. A.; **Edmark**, J. V.; **Hagberg**, C. E.; **Janson**, J.; **Johansson**, A. G.; **Larsson**, A.; **Lindberg**, K.; **Lindstedt**, S.; **Olsson**, B. F.; **Peterson**, G. F.; **Zilén**, E.

Fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå.

Fleminggatan 22, K.; riks. 40 10; allm. 54 24; expeditionstid: 9—3.

Sedan år 1889 inom Fattigvårdsnämnden väckts förslag om vidtagande af bättre åtgärder för kontrollen å de utackorderades vård än de dittills anlitade och frågan härom hänskjutits till utredning af några af Nämndens ledamöter, inkommo dessa med ett omfattande förslag rörande organisationen af utackorderingsväsendet. I öfverensstämmelse med detta förslag inrättades

år 1891 den nuvarande Utackorderingsbyrån. Denna har till ändamål att i lämpliga fosterhem, företrädesvis i landsorten, bereda god vård och uppfostran åt minderåriga, som af Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård till Byrån remitteras. Fr. o. m. år 1907 tar Byrån äfven befattning med utackordering af äldre sinnesslöa och orkeslösa personer. Byrån skall äfven utföra tillsyn å de utackorderades vård. I förening med byrån finnes ett barnhem (Fleminggatan 22) för inhysande af barnen, tills plats hinner åt dem anskaffas. Byråns angelägenheter handhafvas af en styrelse af fem personer, årligen utsedda af Fattigvårdsnämnden. Af Styrelsen tillsätts för Utackorderingsbyrån en föreståndare (som tillika är protokollsförare och redogörare) samt två barnavårdsinspektörer, den ena för besök af fosterhem i landsorten och den andra för besök af dylika hem i Stockholm samt för barnhemmet en föreståndarinna. Dessutom antages annan nödig personal, hvaribland för hvarje utackorderingsområde i landsorten lokalombud, som skola uppsöka och föreslå hem, lämpliga för mottagandet af fosterbarn, biträda barnavårdsinspektören vid dennes inspektionsbesök samt i öfrigt handhafva tillsynen öfver barnen inom distriktet. Lokalombudens verksamhet äfvensom fosterhemmen inspekteras af barnavårdsinspektören.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens instruktion för Styrelsen för Stockholms stads fattigvårdsnämnds utackorderingsbyrå och barnhem den 10 jan. 1902.

Stat år 1909. Utgifter: 259,600 kr.

Aföningar m. m.

Vid Utackorderingsbyrån:

Föreståndare: arfvode 3,000 kr. Biträde åt föreståndare: 1,200 kr. Barnavårdsinspektör i Stockholm: arfvode 1,000 kr. Barnavårdsinspektör i landsorten: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjpgr 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 400 kr. samt resekostnadsersättning.

Vid Barnhemmet:

Föreståndarinna: lön 700 kr., bostad, ved, ljus, tvätt (100) och kost (200), dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Läkare: arfvode 500 kr. Maskinist-eldare: lön 1,000 kr. samt bostad, ved och ljus (200), dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Biträde vid porten: 200 kr. Kvinnliga biträden tillsammans 2,200 kr. samt naturaförmåner.

Styrelsens ledamöter.

Brundin, F. A., grosshandl., kassavårdare; **Lagergren**, C. H., grosshandl., stadsfullm., ordf.; **Rosander**, H. Vendela, änkefru, inspektör; **Wassberg**, A., folkskolelärare, stadsfullm.; **Wretman**, W., kapten, vice ordf.

Suppleanter.

Carlsson, Sture C., öfverläkare; **Månsson**, Gertrud K., handelsidkerska.

Utackorderingsbyrån.

Föreståndare.

Vakant; **Hård af Segerstad**, A. Helmi M., tf.

Biträde åt föreståndaren.

Hård af Segerstad, A. Helmi M., tjänstledig, (se ofvan); **Pehrsson**, Magnhild W. E., tf.

Barnavårdsinspektör i Stockholm.

Lindhagen, Anna J. J.

Barnavårdsinspektör i landsorten.

Kihlqvist, J. L.

Barnhemmet.

Föreståndarinna.

Bonnevier, Elin M.

Läkare.

Erdmann, Th. L.

Tandläkare.

Lundberg, f. von Schulzenheim, Nonny.

Maskinist, eldare och portvakt.

Nilsson, E. G.

Dessutom sex kvinnliga biträden.

Församlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Inom hvar och en af Hufvudstadens territorialförsamlingar skall finnas särskild fattigvårdsstyrelse, bestående af församlingens kyrkoherde samt i regeln sex af Fattigvårdsnämnden årligen utsedda ledamöter. Enligt Fattigvårdsnämndens beslut den 17 november 1908 skall dessutom i enhvar af Storkyrko-, Klara, Kungsholms, Jakobs och Johannes, Katarina och Maria fattigvårdsstyrelser finnas tre suppleanter samt i enhvar af Adolf Fredriks, Gustaf Vasas, Matteus, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars fattigvårdsstyrelser fyra suppleanter. Fattigvårdsinspektören och vederbörande rotämän äro berättigade att öfvervara styrelsens sammanträden och att deltaga i öfverläggningarna, men ej i besluten. För hvarje åf väljer styrelse inom sig ordförande, verkställande direktör och kassavårdare, kunnande dock två af dessa befattningar hos samma person förenas. Styrelse tillkommer att utföra den närmaste och omedelbara tillsynen öfver de fattiga inom församlingen samt, där sådant är för styrelsen medgifvet, själf vidtagna eller i annat fall hos Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård föreslå de åtgärder, som af behovet påkallas.

De undersökningar, som erfordras för vinande af tillförlitlig upplysning rörande hjälpsökande, verkställas af vederbörande rotämän samt af särskildt anställda tillsyningsmän (se under Fattigvårdsnämndens expedition). Efter eget bepröfvande må styrelsen meddela hjälpsökande nödortfigt understöd i mat och

ved, så ock åt barn inom skolåldern, som i anseende till brist på kläder eller skodon förhindras att bevista folkskola, låta anskaffa oundgängligen nödig beklädnad. Kan nöden ej på nu angifna sätt afhjälpas eller förivas den behöfvande lämpligare böra på annat sätt understödjas, skall styrelsen hos Fattigvårdsnämndens delegerade göra hemställan om den åtgärd, som styrelsen kan finna ändamålsenligast. Är nöden trängande må styrelse lämna tillfälligt understöd i penningar eller vidtaga annan åtgärd för tiden, intill dess Delegerade hunnit i ärendet besluta. Hyreshjälp eller annat penningeunderstöd, som Fattigvårdsnämndens delegerade beviljat, utdelas i närvaro af minst en bland styrelsens ledamöter samt styrelsens redogörare. Styrelsen har ordinarie sammankomst minst en gång i hvarje månad och sammanträder dessutom så ofta omständigheterna därtill föranleda. Verkställande direktören åligger att tillse och vaka öfver verkställigheten af styrelsens beslut samt att vidtaga för fattigvårdens handhavande nödiga åtgärder, som ej tåla uppskof.

Uti det år 1907 efter de gamla Adolf Fredriks och Hedvig Eleonora församlingars tredelning nybildade sex fattigvårdsstyrelserna har sedan nämnda år på grund af Fattigvårdsnämndens beslut på försök tillämpats det s. k. vårdaressystemet. Infrågavarande församlingar äro i fattigvårdshänseende uppdelade i distrikt med en af fattigvårdsstyrelsens ledamöter som föreståndare. När ansökning om understöd inkommit till fattigvårdsstyrelsen, öfverlämnas ärendet till undersökning af såväl distriktsföreståndaren som den afönade tillsyningsmannen, hvilkas undersökningar komplettera hvarandra. Efter verkställd undersökning föredrages ärendet inför fattigvårdsstyrelsen in pleno, hvarefter det samma, om det skall blifva föremål för Delegerades för beviljande af fattigvård afgörande, genom verkställande direktören dit öfversändes.

Hos dessa fattigvårdsstyrelser finnas dessutom med Fattigvårdsnämndens medgifvande anställda s. k. vårdare (oafönad förtroendepost), hvilkas åliggande framgår af namnet.

Med Fattigvårdsnämndens tillstånd äger fattigvårdsstyrelse att med Diakonissanstalten i Stockholm träffa aftal om anställande af diakonissa till biträde. Diakonissan har till hufvudsaklig verksamhet att öfvervaka, att tilldeladt understöd behörigen användes, samt i sådant syfte vara verkställande direktören behjälplig.

Instruktion. Instruktion för församlingarnas fattigvårdsstyrelser den 30 jan. 1899.

Stat år 1909. Utgifter: 718,350 kr.; inkomster: 64,641 kr.

Aflönningar m. m. Verkst. direktör: till skrifbiträde 250—1,000 kr. Redogörare och protokollsförare: 800—1,400 kr. Vaktmästare: 200—550 kr. De högsta angifna beloppen återfinnas i en enda församling, Katarina.

Storkyrkoförsamlingens fattigvårdsstyrelse.

Stortorget 1, St., ing. Köpmangatan 26; riks. 70 71; allm. Stork. 3 81; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Håhl, J. F.**, pastor primarius, ordf.; **Bergström, J. A. T.**, körsnär, verkst. dir.; **Bernström, C. A. F.**, boktryckare; **Ohlsson, J. E.**, specierhandlande, stadsfullm.; **Schalin, C. A.**, grosshandlare, kassavårdare; **Scholander, C. T.**, distriktsläkare; **Westerlund, E. O.**, kassör.

Suppleanter.

Mörner, A. K., komminister; **Petersson, C. Ch. V.**, apotekare; **Sondén, Anna E.**, fröken.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Nordfeldt, A. G.

Vaktmästare.

Svanborg, Rosalie Charlotta.

Diakonissa.

Hultman, f. Hedin, Hilma C.

Klara församlings fattigvårdsstyrelse.

Klara Östra Kyrkogata 3, C.; allm. Brunkeb. 18 90; expeditionstid: onsdagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Strandell, K. E. A.**; **Andersson, B. John F.**, ingenjör, stadsfullm., vice ordf.; **Berg, B. A. W.**, handlande, verkst. dir.; **Boije, C. O.**, handlande, kassavårdare; **Laurent, V. E.**, prakt. läkare, stadsfullm.; **Troilius, C. R.**, v. häradshöfding, ordf.; **Ulrich, Sigrid E. Ch.**, fröken.

Suppleanter.

Du Rietz, Anna, fröken; **Linderoth, J. G.**, urfabrikör; **Thulin, E. L.**, handlande.

Redogörare och protokollsförare.

Nyberg, F. W. W.

Vaktmästare.

Karlson, J. V.

Diakonissa.

(gemensam med Storkyrkoförsamlingen.)

Hultman, f. Hedin, Hilma C.

Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse.

Garfwaregatan 2, K.; allm. Kungsh. 41; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Larsson, C. W.**; **Bennet, C. A. H.**, ingenjör; **Geijer, B. O.**, grosshandlare; **Graham, P. S.**, ingenjör; **Görransson, A. R. W.**, sekreterare; **Lindqvist, G. W.**, disponent, ordf. och kassavårdare; **Pfeiff, A. W.**, f. d. godsägare, verkst. dir.

Suppleanter.

Andersson, Hanna K., folkskolelärarinna; **Ingeström, O. T. G. C.**, polisdomare; **Olsson, N. M.**, skomakeriiddkare.

Redogörare och protokollsförare.

Lindeberg, C. A.

Vaktmästare.

Spångberg, O. C.

Diakonissa.

Hasselberg, Maria Mathilda.

Adolf Fredriks församlings fattigvårdsstyrelse.

Vallingatan 18, C.; allm. 44 12; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Montan, G. E.**, v. pastor, **Appelqvist, J. A.**, kamrerare; **Hinderson, A. F.**, garnhandlare, verkst. dir.; **Lagergren, C. H.**, grosshandlare, stadsfullm., ordf.; **Malmqvist, C. P.**, sadelmakare, kassavårdare; **Netzel, Laura**, fröken; **Pauli, Ebba H.**, fröken; **Westerberg, C. G. A.**, disponent.

Suppleanter.

Carlsson, C. G. mekaniker; **Hellgren, R. V.**, arkitekt; **Reuter, L. M.**, prakt. läkare; **Rosenberg, Signe S.**, fröken.

Redogörare och protokollsförare.

Ekmán, A.

Skrifbiträde och diakonissa.

Schultz, Ebba.

Vaktmästare.

Strömberg, Alma Kristina Gústafva.

Gustaf Vasa församlings fattigvårdsstyrelse.

Västmannagatan 63, Va.; riks. och allm. 5392; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Hallberg, H. E.**; **Carlsson, J. P.**, direktör; **Fegth, J. P.**, bruksägare, kassavårdare; **von Friesen, F. H.**, jur. kand.; **Lindholm, J. M.**, bageriiddkare, ordf.; **Månsson, Gertrud K.**, handelsiddkerska; **Sjögren, P.**, fabrikkör, verkst. dir.; **de Wahl, A.**, civilingenjör.

Suppleanter.

Carli, E. J., öfverlärare; **Edblom, J. R.**, byggmästare; **Lindberg, G. E.**, hamnfogdeinspektör; **Sjögren, J. V.**, telefonmontör.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Hagberg, C. E.

Vaktmästare.

Håstlund, Anna Sofia.

Diakonissa.

Ringberg, Signe M. V.

Matteus församlings fattigvårdsstyrelse.

Karlbergsvägen 47, Va.; riks. 115 11; allm. Vasa 6 78; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Löfgren, A.**; **Almström, K. W.**, disponent, kassavårdare; **Anderberg, Pamela V.**, fröken; **Carlson, H. J.**, föreståndare för Stadsmissionens barnhem; **Marcus, J. A. A.**, intendent, ordf.; **Sandberg, H. T.**, f. d. bokauktionskommisarie, verkst. dir.; **Themptander, Tekla U.**, fröken; **Westman, K. A.**, kontorschef; **Årfelt, L. E.**, mariuingenjör.

Suppleanter.

Berglund, A. A. T., komminister; **Blomkvist, Augusta**, lärarinna; **Lokrantz, E. C. A.**, handlande; **Peterson, Emmy M.**, fröken.

Redogörare och protokollsförare.

Jacobson, T. A.

Skrifbiträde.

Marcus, J. G. A.

Vaktmästare.

Gunnarsson, C. E.

Diakonissa.

Myström, Anna Elisabet.

Jakobs och Johannes församlingars fattigvårdsstyrelse.

Regeringsgatan 74 B 1 tr. ö. g., C.; riks. 27 29; allm. 159 44; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i Jakobs förs. (själfskr.) **Hammarsten, F.**; kyrkoherden i Johannes förs. (själfskr.) **Öhman, K.**; **Alexanderson, C. A.**, bruksägare, stadsfullm.; **Gilljam, Helena A.**, änkefru; **Lindmark, A.**, skomakaremästare, stadsfullm.; **Petterson, C. A. Hj.**, f. d. handlande, ordf. och verkst.

dir.; **Rundquist**, A. W., fabriksidkare, kassavårdare.

Suppleanter.

Lignell, E., pastorsadjunkt; **Lindberg**, I. A. S., telefonmontör; **Wigren**, O. R., mek. arbetare.

Redogörare och protokollsförare.

Sundén-Cullberg, A. A.

Skrifbiträde.

Petterson, Alma Berta Maria.

Vaktmästare.

Ehnqvist, A. F.

Diakonissa.

Andersson, Carolina.

Engelbrekts församlings fattigvårdsstyrelse.

Valhallavägen 61, Ö.; allm. 217 42; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Westman**, V. E. F.; **Bergelmer**, E. P. M., revisionssekreterare; **Cederblom**, Gerda, amanuens vid Nordiska museet; **Engellau**, Hilma, fröken; **Hirsch**, A. M., redaktör, kassavårdare; **Johansson**, Alex., förman; **Johansson**, N. J. A., byggmästare; **Olander**, G., klädeshandlande, verkst. dir.; **Wernstedt**, C. L., t. f. sekreterare, ordf.

Suppleanter.

von **Hermansson**, Anna K., fröken; **Lind**, G. H., direktör; **Ringholm**, K. E., skräddaremästare; en vakant.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Nilson, A.

Vaktmästare.

Granfelt, A. M.

Diakonissa.

Ingman, Rosa M.

Hedvig Eleonora församlings fattigvårdsstyrelse.

Östermalmsgatan 28, Ö.; allm. Östern. 2 91; expeditionstid: onsdagar och lördagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Källander**, A. J.; **Aurell**, F. O., ingenjör, vice verkst. dir.; **Bergendahl**, A., kontorschef; **Ericson**, O. A. T., grosshandlare, vice kassavårdare; **Gumælius**, Sofia L., fröken; **Hernmarck**, C. G., kammar-

rättsråd, ordf.; **Huldt**, Ellen C., fröken; **Johanson**, E., grosshandlare, verkst. dir.; **Ohlsson**, A. A., ingenjör, kassavårdare.

Suppleanter.

Andersson, J. A., byggmästare; **Boström**, Clara G., fröken; **Larsson**, C. F., direktör; **Wissnell**, E., revisor.

Redogörare och protokollsförare.

Tillberg, A. Hj.

Vaktmästare.

Gustafsson, Ida Helena.

Diakonissa.

Andersson, Sofia M.

Oscars församlings fattigvårdsstyrelse.

Banérgatan 25 n. b., Ö.; allm. 230 25; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Fries**, S. A., stadsfullm.; **Eklund**, J. L., fabrikör, stadsfullm.; **Forssén**, J. E., folkskolelärare; **Hoffsten**, E. T., ingenjör, kassavårdare; **Lindström**, P. E., statsråd, ordf.; **Rosengren**, Karolina M., folkskolelärarinna; **Sjögren**, G. M. grosshandlare; **Wedberg**, Ebba Ch., fröken, verkst. dir.; **Wennerlöf**, C. A. H., öfvermaskinist.

Suppleanter.

Alexanderson, Agnes S. L., elementarskolelärarinna; **Carlson**, E. F. T., bankdirektör; **Prawitz**, J., rektor; **Örtegren**, T. C. G., grosshandlare.

Redogörare och protokollsförare.

Peterson, G. F.

Vaktmästare.

Erikson, M.

Diakonissa.

Vakant.

Katarina församlings fattigvårdsstyrelse.

Götgatan 38, Sö.; allm. Maria 5; expeditionstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 8,30—9,30; 15 maj—15 sept. endast tisdagar och lördagar.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) **Landquist**, C. A. E.; **Ahlberg**, J. P., fabrikör; **Björkvall**, C. G., fabrikör; **Gustafsson**, G. Th., handlande; **Lundahl**, Fr., apotekare, ordf. och verkst. dir.; **Söderström**, A. F., direktör, kassavårdare; **Wahlström**, Clara E., lärarinna.

Suppleanter.

Hasselqvist, J. J:son, tunnbindare; Moëll, J. O. H. N., revisor; Trana, K. Adil, med. d:r.

Redogörare och protokollsförare.

Tollstén, Th. B. V.

Skrifbiträde.

Moëll, J. O. H. N.

Vaktmästare.

Wessberg, F. F.

Diakonissa.

Andersson, Anna Lisa.

Maria församlings fattigvårdsstyrelse.

Ragvaldsgatan 10, Sö.; riks. 55 83; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—10

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (själfskr.) Eklund, K. A., ordf.; Carlsson, J. A. K., grosshandlare, stadsfullm.; Nilsson, C. F., direktör, verkst. dir.; Pauli, O. E., kansliråd; Redtz, J. M., direktör; Rossander, E. E. J., sotaremästare; Simonsson, O. F., disponent, kassavårdare.

Suppleanter.

Bergstedt, O., ingenjör; Carlsson, C. M., fabrikör; Ehrngren, O., ingenjör.

Redogörare, protokollsförare och skrifbiträde.

Abrahamson, K. O. A.

Vaktmästare.

Jansson, Johanna Maria.

Diakonissa.

Wällgren, Anna Katarina.

Stockholms stads ålderdomshem.

Ursprungligen hade hvarje församling sitt fattighus. Sedan centralisation införts i fattigvårdsförvaltningen började man inse fördelen af att de inom olika församlingar spridda fattighusen sammanslogos. Detta är nu genomfördt. Sedan 1872 finnes vid Sabbatsberg å den förut af Storkyrkoförsamlingen för ändamålet disponerade tomten ett fattighus — numera kalladt *Sabbatsbergs ålderdomshem* — och sedan år 1886 ett dylikt i sydvästra delen af Maria församling, kalladt *Rosenlunds ålderdomshem* (f. d. Södermalms fattighus).

Dessa båda ålderdomshem ha till ändamål att till vård och underhåll emottaga sådana till Stockholms kommun hörande fattiga, som i följd af hög ålder, bräcklighet eller annan anledning äro i behof af ständig hjälp och genom hedrandeandel gjort sig förtjänta att intagas å sådant

hem. Ålderdomshemmets styrelse består af åtta ledamöter, som af Fattigvårdsnämnden årligen utses. För hvarje år väljer styrelsen inom sig ordförande, vice ordförande och kassavårdare. Styrelsen har till sitt biträde såsom hemmets föreståndare en syssloman, hvilken tillika är dess redogörare och räkningsförare. Styrelsen antager dessutom andra erforderliga biträden.

Intagning å hemmet sker till följd af remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Torsgatan, C.; riks. 86 06; allm. 71 40; expeditionstid: 9—12.

Sabbatsbergs ålderdomshem, som i sitt nuvarande skick daterar sig från 1872, har plats för 868 personer.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Sabbatsbergs ålderdomshem den 11 jan. 1904.

Stat år 1909. Utgifter: 178,730 kr.; inkomster: 3,300 kr.

Aflönningar m. m. Syssloman: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Predikant: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. (predikant tillika vid Sabbatsbergs sjukhus, hvarifrån halva lönen utgår). Organist och försångare: arfvode 250 kr. Protokollsförare: arfvode 300 kr. Läkare: arfvode 1,500 kr. Två sjukvårdsförestånderskor: lön 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Skrifbiträde: 500 kr. Maskinist: lön 1,000 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg å 100 kr. Köksförestånderska: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Dräng: 700 kr. Kvinnliga biträden tillsammans: 5,720 kr. Dessutom till Styrelsens disposition att användas till åtskilligt biträde högst 1,600 kr.; häraf lönas en portvakt med 1,000 kr. och en eldare med 600 kr.

Dessutom åtnjuta syssloman (400), de två sjukvårdsförestånderskorna (100), maskinist, vaktmästare (200) och dräng, portvakt och eldare bostad och ved; köksförestånderska bostad, ved (100) och kost (200); de kvinnliga biträdena bostad, ved och ersättning för ljus. Om bostad och ved lämnas predikanten, minskas lönen med 1,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Johansson, C. O., fabrikör; Lagergren, C. H., grosshandlare, stadsfullm., ordf.; Lindencrona, H. A. H., major, vice ordf.; Lindqvist, G. V., disponent; Netzel, Sigrid H., fröken; Ohlsson, J. E., specerihandlare, stadsfullm., kassavårdare; Rossander, H. Wendela, professorska; Rystedt, C. G., civilingenjör, stadsfullm.

Syssloman och föreståndare.

Weidenhielm, C. A.

Predikant.

Lundström, E. Hj. J.

Organist och försångare.

Eklund, Regina Lovisa.

Protokollsförare.

Almgren, G. E.

Läkare.

Cassén, A. W.

Sjukvårdsförestånderskor.

Eriksson, E. M.; Othberg, E. E.

Skrifbiträde.

Eckholm, Thyra W.

Köksförestånderska.

Lundstedt, E. D.

Maskinist.

Eckholm, K. Hj.

Vaktmästare.

Olsson, K. J.

Portvakt.

Eriksson, A. P.

Dessutom en *eldare* och en *dräng* samt 15 *kvinnliga biträden* (sköterskor).

Rosenlunds ålderdomshem.

Skånegatan 1, Sö.; riks. 12 09; allm. Maria 15 04; expeditionstid: 10—3.

Rosenlunds ålderdomshem, som daterar sig från 1887, har platser för omkring 1,200 personer.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Rosenlunds ålderdomshem den 11 jan. 1904.

Stat år 1909. Utgifter: 228,000 kr.; inkomster: 2,300 kr.

Aftöningar m. m. Syssloman: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjppgr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Predikant: arfvode 1,400 kr. Organist och försångare: arfvode 250 kr. Protokollsförare: arfvode 300 kr. Läkare: arfvode 1,500 kr. Tre sjukvårdsförestånderskor: lön 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Skrifbiträde: 500 kr. Maskinist: 1,600 kr., däraf lön 1,120 kr., tjppgr 480 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Maskinistbiträde: 1,200 kr. Eldare: 1,200 kr. Vaktmästare: lön 1,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Portvakt och dräng: 1,000 kr. Köksförestånderska: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Kvinnliga biträden tillsammans: 4,000 kr.

Dessutom åtnjuta syssloman (400), sjukvårdsförestånderskor (100), maskinist (300), maskinistbiträde, vaktmästare (200) och portvakt bostad och ved; köksförestånderska (300), sköterskor och kvinnliga biträden bostad, ved och delvis kost.

Styrelsens ledamöter.

Ahlberg, J. P., disponent; Andersson, A. N., byggmästare, stadsfullm., ordf.; Eriksson, C. Th., handlande; Gustafsson, G. Th., handlande, kassavårdare; Lundahl, Fr., apotekare, vice ordf.; Lundberg, M. Mathilda, med. d:r; Magnusson, G. G., redaktör; Riben, K. A., vice häradshöfd.

Syssloman.

Broman, H. W. Träffas säkrast 1—3.

Predikant.

Svanberg, A. E.

Organist.

Runö, J. O.

Protokollsförare.

Telander, A. R.

Läkare.

Nylin, E. W. A.

Sjukvårdsförestånderskor.

Frykholm, E.; Boman, S. M.; Sättergren, E. Ch.

Köksförestånderska.

Jansson, K. Ch.

Maskinist.

Hjertqvist, A. Nilsson.

Vaktmästare och skrifbiträde.

Lööv, B. J.

Portvakt och dräng.

Johansson, T. V.

Dessutom en *vaktmästare*, ett *maskinistbiträde*, en *eldare*, sex *köksbiträden* samt nio *kvinnliga biträden* (sköterskor).

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning.

Fleningsgatan 22, K.; riks. 56 67, 56 03; allm. 69 79; expeditionstid 8—5; ang. särskilda afdelningar och filialer se nedan.

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning daterar sin uppkomst från tiden närmast efter den nya kommunalordningens införande. Vid denna tid hade huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gårde», Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dillströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till

arbetsinrättning. Försörjningsinrättningens nuvarande reglemente är af den 16 september 1878.

Denna inrättning har till ändamål att emottaga och vårda fattiga, som i följd af särskilda olycksfall, anhörigas frånfalle eller andra dylika omständigheter äro i behof af hjälp och icke böra å fattighus (ålderdomshem) intagas. Å Anstalten tillredas dessutom de matportioner, som af Kommunen genom fattigvårdsstyrelserna utdelas till behöfvande å Kungsholmen, Norr- och Ostermalm. Inrättningens vård är anförtrodd åt en styrelse bestående af nio ledamöter, som af Fattigvårdsnämnden årligen utses. Styrelsen väljer inom sig för hvarje år en ordförande och en vice ordförande samt antager syssloman och öfrig nödig personal. Sysslomannen är Inrättningens föreståndare samt äger att utöfva den Styrelsen tillkommande husbunderätten öfver hjonen. Intagning af hjon sker efter remiss af Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård; dessutom äger Öfverståthållareämbetet för polisärenden rätt att direkt till Inrättningen remittera kvinnor, som böra intagas å den där befintliga arbetsafdelningen för kvinnor (särskild arbetsinrättning för sådana saknas).

Försörjningsinrättningens *hufvudafdelning* är belägen å Kungsholmen, Fleminggatan 22, och upptager med tillhörande gårdar och planteringar hela kvarteret Tegelslagaren mellan nämnda gata och Klaraviken. Afdelningen är delvis under ombyggnad, hvadan antalet platser endast ungefärligen kan angifvas. Det uppgår till närmare 1,700. Hufvudafdelningen är fördelad i tvenne underafdelningar, vanligen benämnda *försörjningsafdelningen* och *sjukafdelningen*. Inom den förra fördela sig hjonerna på ålderomsafdelningen (icke arbetsföra hjon) och arbetsafdelningen (mera arbetsföra hjon). Sjukafdelningen har återigen tvenne underafdelningar, nämligen afdelningen för kroppssjuka och afdelningen för sinnessjuka. Sängplatserna å dessa sjukafdelningar uppgå f. n. (april 1909) till 1,022 resp. 472. Försörjningsinrättningens sjukafdelning är hufvudstadens största sjukvårdsinrättning.

Utom hufvudafdelningen har Försörjningsinrättningen åtskilliga *filialer*, nämligen filialen vid Arbetsinrättningen (200 platser), filialen vid Kungsholmsgatan 39 (140 platser för kvinnor), filialen vid Tjärhofsgatan 12 (120 platser för män), filialen vid Bondegatan 23 (214 platser), filialen vid Bondegatan 22 (125 platser) samt filialen vid Lilla Gråbergsgatan 1 & 3 (150 platser). Hvad filialen vid Arbetsinrättningen beträffar besörjes dess förvaltning på Försörjningsinrättningens bekostnad af Arbetsinrättningen. Filialen vid Tjärhofsgatan, som förut var nattasyl för husvillan, och filialerna vid Bondegatan 22 och Lilla Gråbergsgatan äro nya, daterande sig från åren 1906 och 1907.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads allmänna försörj-

ningsinrättning den 16 sept. 1878 och den 17 dec. 1907.

Stat år 1909. Utgifter: 791,700 kr.; inkomster: 117,200 kr.

Aflönningar m. m. Syssloman: 4,000 kr., däraf lön 2,800 kr., tjygr 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 500 kr. Predikant; 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 500 kr. Organist och försångare: arfvode 250 kr. Protokollsförare: arfvode 600 kr. Fyra bokhållare: 2,000 kr., däraf lön 1,400 kr., tjygr 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 300 kr. Arbetsförestånderska: lön 1,000 kr. Biträden åt arbetsförestånderska: 1,700 kr. Maskinist: 1,800 kr., däraf lön 1,260 kr., tjygr 540 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Fyra maskinistbiträden: 1,400 kr. Eldarebiträden tillsammans: 1,220 kr. Tolf vaktmästare: lön 1,100 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Extra vaktmästare: 1,100 kr. Två köksförestånderskor: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Köksbiträden tillsammans: 4,560 kr. Dräng: 500 kr. Tillsyn i porten: 250 kr.

Dessutom åtnjuta syssloman (700), bokhållare (300), arbetsförestånderska (100), maskinist (300), maskinistbiträden och vaktmästare (200) bostad och ved; köksförestånderskor (300) och dräng bostad, ved, lyse och kost.

Om bostad och ved lämnas predikanten, minskas lönen med 1,000 kr.; om kost lämnas ogifta vaktmästare och maskinistbiträden, minskas lönen med 200 kr.

Åt arbetsförestånderske-, eldare- och köksbiträden äger Styrelsen rätt att bevilja bostad, ved och kost.

Styrelsens ledamöter.

Carlsson, Sture C., överläkare, ordf.; Hirsch, S. O., ingenjör; af Klinberg, Gertrud, M. K., fröken; Levin, H. S., direktör; Lindqvist, F. L., snickare; Marcus, J. A. A., intendent; Sundström, P. A., grosshandlare; Wellin, Bertha, sjuksköterska; Yngström, P., jur. kand., vice ordf.

Syssloman och föreståndare.

Zetterlund, A. V.

Predikant.

Johnson, C. L.

Organist och försångare.

Nordqvist, G. L.

Protokollsförare.

Kræpelien, E. L.

Bokhållare.

Jansön, C. J. R.; Rydberg, O. J.; Malmström, A.; Scherquist, O. A.

Skrifbiträden.

Löfroth, Edit C. L.; Breien, Hilda A.

Förestånderskor.

Svanström, V. M. (arbetsf.); Anderson, E. A. (köksf.); Larson, K. A. (köksf.)

Maskinist.

Larson, V.

Vaktmästare.

Veber, P. O.; Olson, E.; Jansson, J. V.; Engström, G. H.; Nordin, F. A.; Lindhe, C. J.; Falk, A. L.; Allard, A. G.; Svedberg, A.

Biträde för tillsyn i porten.

Olson, Anna Hilma Charlotta.

Dessutom fem *arbetsförestånderskebiträden*, fyra *maskinistbiträden*, tre *eldarebiträden*, elva *köksbiträden* och en *dräng*.

Allmänna försörjningsinrättningens afdelning för kroppssjuka.

Fleminggatan 22, K.; riks. 25 75, 89 56; allm. 123 80, 64 84, 98 35.

Afdelningen rymmer f. n. 1,022 platser.

Aflöningar m. m. Öfverläkaren: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjogr 1,350 kr. Biträdande läkare: 3,500 kr., däraf lön 2,550 kr., tjogr 1,050 kr. Fem underläkare: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjogr 840 kr. Två öfversköterskor: 800 kr., däraf lön 560 kr., tjogr 240 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Fyrtiotvå sjuksköterskor: lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Sjuttioen sjuksköterskebiträden: 250 kr. Baderska: lön 240 kr., dessutom ett ålderstillägg å 60 kr.

Dessutom åtnjuta underläkare bostad med möbler, eldning, städning och lyse; öfversköterskor, sjuksköterskor, sjuksköterskebiträden och baderska bostad, ved, lyse (100) och kost (200).

Öfverläkare.

Wilkens, G. D.

Biträdande läkare.

Hedenius, P. A. I.

Underläkare.

Nicklasson, G. V.; Schmidt, F. W.; Wiede, J. L. E.; Boberg, C.; en vakant.

Öfversköterskor.

Kruse, E. N.; Lagerman, A. K. S.

Sjuksköterskor.

Nyberg, A. V.; Person, E.; Björk, B.; Stark, A. M.; Vesterlund, H. M. S.; Möllerström, S. M. I.; Anderson, A. C.; Johanson, M. E.; Peterson, G. N.; Grey, A. C. S.; Vinqvist, A. M.; Hamberg, G. E. G.; Gustafson, M.; Håkanson, H. P.; Thurfjell, A.; Olson, E. J.; Karlson, A.; Anderson, K.; Hillborg, V. K.;

Jennische, S. M.; Gamalielsson, M. E.; Lindbohm, L. R.; Andersson, E. K.; Wildfors, A. K.; Wittberg, K. G.; Andersson, R. E.; Ljungcrantz, M. L.; Sönnerrdahl, A.; Pettersson, S. H. M.; Gihl, E. A.; Nilsson, E.; Wallin, Z.; Zettervall, G. E.; Sjöstedt, I. L. M.; Tuvesson, H. Ch.; Lambert, S. H. V.; Söderdahl, A. E.; Joeisson, M.; fyra vakanta.

Dessutom sjuttioen *sjuksköterskebiträden* och en *baderska*.

Allmänna försörjningsinrättningens afdelning för sinnessjuka.

Fleminggatan 22, K.; riks. och allm. 96 91.

Afdelningen rymmer f. n. 472 platser.

Aflöningar m. m. Öfverläkare: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjogr 1,350 kr. Biträdande läkare: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjogr 1,050 kr. Två förestånderskor: 800 kr., däraf lön 560 kr., tjogr 240 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Tre öfversköterskor: lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Åtta skötare: lön 600 kr. Fyrtionio sköterskor: lön 336 kr.

Dessutom åtnjuta biträdande läkare bostad med möbler, eldning och städning; förestånderskor, öfversköterskor, skötare och sköterskor bostad, ved, lyse och kost.

Öfverläkare.

Bystedt, I.

Biträdande läkare.

Frick, E. F.

Förestånderskor.

Björllingsson, A. K. W.; Persson, B. K.

Öfversköterskor.

Tornblad, V. Ch.; Leander, E. E. G.; Hedberg, H. M.

Dessutom åtta *skötare* och fyrtionio *sköterskor*.

Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Arbetsinrättningen.

Se Arbetsinrättningen.

Försörjningsinrättningen disponerar enligt uppgörelse 200 platser i Arbetsinrättningens nyuppförda byggnad. Förvaltningen besörjes af Arbetsinrättningen på Försörjningsinrättningens bekostnad.

Allmänna försörjningsinrättningens filial vid Kungsholmsgatan 39, K.

Allm. Kungsh. 21.

Filialen rymmer 140 platser för kvinnor.

Aflöningar m. m. Två vaktmästare: 1,100 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr.

Vaktmästare.

Anderson, G. A.; Spångström, Agnes C.

Allmänna försörjningsinrättningens
filial vid Bondegatan 23, Sö.

Riks. 113 30.

Filialen rymmer 214 platser.

Aflöningar m. m. Läkare: arfvide 1,200 kr. Arbetsförestånderska: arfvide 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Sjuksköterska: lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Arbetsförestånderskans biträde: arfvide 300 kr. Sjuksköterskebiträde: lön 250 kr. Vaktmästare 1,100 kr. Dräng 500 kr.

Dessutom åtnjuta samtliga bostad med möbler, lyse och kost.

Läkare.

Olson, E.

Arbetsförestånderska.

Vidmark, E.

Sjuksköterska.

Hamilton, E. M. A. B.; Lundin, A. M. (extra).

Vaktmästare.

Johansson, L. E.

Dessutom ett *arbetsförestånderskebiträde*, ett *sjuksköterskebiträde* och en *dräng*.

Allmänna försörjningsinrättningens
filial vid Bondegatan 22, Sö.

Allm. 18 40.

Filialen rymmer 125 platser.

Aflöningar m. m. Läkare: se filialen Bondegatan 23. Sjuksköterskebiträden: lön 250 kr. Extra vaktmästare: lön 800 kr.

Extra vaktmästare.

Dahl, Wilhelmina.

Dessutom 6 *sjuksköterskebiträden*.

Allmänna försörjningsinrättningens
filial Tjärhofsgatan 12, Sö.

Riks. 55 92; allm. Maria 28 26.

Filialen rymmer 120 platser för män.

Aflöningar m. m. Läkare: arfvide 1,200 kr. Två sjuksköterskor: 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Fyra sjuksköterskebiträden: 250 kr. Uppsyningsman: 1,700 kr. Vaktmästare: 1,000 kr. Köksförestånderska: 600 kr. Dräng: 400 kr. Ett köksbiträde 300 kr., ett köksbiträde 216 kr.

Dessutom åtnjuta sjuksköterskor, sjuksköterskebiträden, köksförestånderska, dräng och köksbiträden bostad, ved, kost och lyse; uppsyningsman bostad, ved och lyse.

Läkare.

Klingberg, A. F.

Sjuksköterskor.

Berg, A. J.; Blomberg, A. M.

Uppsyningsman.

von Sydow, F.

Köksförestånderska.

Westerdahl, J. L.

Vaktmästare.

Sundström, G. A.

Dessutom fyra *sjuksköterskebiträden*, en *dräng* och två *köksbiträden*.

Allmänna försörjningsinrättningens
filial vid Lilla Gråbergsgatan 1 & 3, Va.

Riks. 120 30.

Filialen rymmer 150 platser för kvinnor.

Aflöningar m. m. Läkare: arfvide pr besök. Vaktmästare: arfvide 900 kr.; bostad och ved.

Läkare.

Svensson, F. L.

Vaktmästare.

Lindqvist, Kristina Dorotea.

Stockholms stads arbetsinrättning.

Maria Ban- och Wollmar Yxkullsgatorna, Sö.; riks. 37 30; allm. 32 57 och 137 25; *expeditionstid*: 8—5.

Stockholms stads arbetsinrättning daterar sig från tiden närmast efter den nya kommunalordningens införande. Vid denna tid hade hufvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gårde» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dillströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning. Det nuvarande reglementet är af Fattigvårdsnämnden fastställt den 15 februari 1886. Sedan 1 aug. 1905 disponerar Arbetsinrättningen nya, ändamålsenliga lokaler vid Maria Ban- och Wollmar-Yxkullsgatorna å Söder, rymmande 1,432 personer.

Å Arbetsinrättningen må intagas dels personer, som stå under fattigvårdsstyrelses i Stockholm husbondevälde, och hvilkas arbetskraft Styrelsen vill å Inrättningen använda (för aftjänande af skuld till fattigvården), dels nödställda, Stockholms fattigvårdssamhälle tillhörande personer; som sakna stadig hemvist och åstunda att intagas å Inrättningen eller hvilka, efter det de blifvit å Försörjningsinrättningen intagna, af denna Inrättningens styrelse prövas böra till Arbetsinrättningen överflyttas. Öfriga hjon intagas äfven efter remiss från Fattigvårdsnäm-

dens delegerade. Efter Inrättningens förflyttning till de nya lokalerna intogos också mindre arbetsföra fattiga. De förstnämnda intagas genom Fattigvårdsnämndens ombudsmans försorg efter remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade, och äger ombudsmannen härför anlita polishandräckning. Hjonet får ej kvarhållas längre än till dess skuld till Fattigvården blifvit godtgjord. Med öfriga hjon åter skola skriftliga aftal upptas.

En annan sida af Arbetsinrättningens verksamhet var den, att fattiga, som hade bostad men ej kunde där förrätta arbete, å söcken-dagar mot tillgodonjutande af skälig betalning verkställde arbete å Inrättningen. Slutligen tillhandahöll Arbetsinrättningen för fattiga, som ville förrätta arbete i sina hem, där så ske kunde, tjänliga råmnen, dock endast i mindre partier, äfvensom erforderliga verktyg. Denna verksamhet kan dock åter upptagas.

Det vid Inrättningen utförda arbetet är af mångahanda slag, förnämligast vedsågning, utarbeten, bakning, tvätt, mangling, skomakeri, skrädleri, snickeri m. m. Äfven tillredes mat för de af allmänna fattigvården bespiseade inom Storkyrko-, Maria och Katarina församlingar samt bröd för samtliga församlingars fattiga.

Endast män mottagas å Inrättningen.

Inrättningens vård är anförtrodd åt en styrelse med sju ledamöter, som af Fattigvårdsnämnden årligen utses. Styrelsen väljer inom sig hvarje år en ordförande och en vice ordförande samt antager syssloman samt öfrig nödig personal. Sysslomannen är Inrättningens föreståndare samt utöfvar den Styrelsen tillkommande husbonderätten öfver hjonen, hvilka icke få aflägsna sig utan hans tillstånd.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads arbetsinrättning den 15 febr. 1886.

Stat år 1909. Utgifter: 400,500 kr.; inkomster: 250,000 kr.

Aftöningar m. m. Syssloman: 4,500 kr., däraf lön 3,150 kr., tjygr 1,350 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 500 kr. Biträdande syssloman: 2,600 kr., däraf lön 1,820 kr., tjygr 780 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 400 kr. Predikant: arfvide 1,200 kr. Organist och försångare: arfvide 250 kr. Protokollsförare: arfvide 400 kr. Fyra bokhållare: 2,000 kr., däraf lön 1,400 kr., tjygr 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 300 kr. Läkare: arfvide 2,000 kr. Sjukvårdsförestånderska: lön 600 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Sjuksköterska: lön 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Tre arbetsföreståndare: 1,500 kr., däraf lön 1,050 kr., tjygr 450 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Maskinist: 1,800 kr., däraf lön 1,260 kr., tjygr 540 kr., dessutom ett ålderstillägg å 200 kr. Två maskinist-

biträden: 1,400 kr. Sexton vaktmästare: lön 1,100 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Köksförestånderska: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Tvättförestånderska: lön 800 kr., dessutom ett ålderstillägg å 100 kr. Tre drängar: 500 kr. Förestånderskornas biträden: 3,260 kr. Dessutom åt extra vaktpersonal: 900 kr.

Dessutom åtjunta syssloman (500), biträdande syssloman (400), bokhållare (300), arbetsföreståndare (200), maskinist (300), maskinistbiträden och vaktmästare (200), bostad och ved: sjukvårdsförestånderska, sjuksköterska, köksförestånderska, tvättförestånderska (300) och drängar bostad, ved, lyse och kost. Om kost lämnas åt maskinistbiträden och vaktmästare, minskas lönen med 200 kr. Åt förestånderskebiträden ger Styrelsen rätt att bevilja bostad, ved, lyse och kost.

Styrelsens ledamöter.

Gustafsson, G. Th., f. d. handlande; **Lundahl, Fr.**, apotekare, vice ordf.; **Lybeck, J. A.**, kammar-rättsråd; **Nilson, A. G.**, direktör; **Nylin, E. W. A.**, prakt. läkare; **Sundström, P. A.**, gross-handlare, ordf.; **Tengdahl, K. A.**, försäkrings-tjänsteman, stadsfullm.

Syssloman och föreståndare.

Petri, Hj. M.

Biträdande syssloman.

Brusén, N. G.

Predikant.

Welinder, N. J.

Organist och försångare.

Eklom, H. M.

Protokollsförare.

Moureau, N. C.

Bokhållare.

Bonté, F. L.; Kullberg, O.; Alvé, E. G. R.;
Lindblom, C. A.

Läkare.

Lundin, V. A.

Sjukvårdsförestånderska.

Olson, M.

Sjuksköterska.

Drake, H. M.

Arbetsföreståndare.

Björkgren, G. E.; Berg, E. A.; Pettersson, A.

Köksförestånderska.

Lundal, R. M. L.

Tvättförestånderska.

Wallin, A. K.

Maskinist.

Melander, S. F.

Vaktmästare.

Eriksson, L. P.; Edholm, P. E.; Ekenberg, I.; Berggren, K. T.; Johansson, V. E.; Stark, J. A.; Malm, J. A. F.; Ekström, J. O.; Lilja, L. A. J. son; Wigstrand, J. R. L.; Lindell, K. A.; Uddén, A. E.; Ahlner, K. G.; Sjöberg, K. J.; två vakanta.

Dessutom två kvinnliga *biträden för sjukvården*, två *maskinistbiträden*, en *extra vaktmästare*, tre *drängar*, fem *köksbiträden* och tre *tvättbiträden*.

Stockholms stads uppfostringsanstalt vid Skrubba, postadress: Sthlm 4.

Tel.: allm. Skarpnäck 3.

Denna daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då den förut befintliga uppfostringsanstalten för gossar genomgick en fullständig omorganisation, i det att, sedan alla icke vanartiga blifvit utackorderade eller återlämnade till sina föräldrar, de återstående blefvo flyttade till den för detta ändamål för ett pris af 55,000 kronor inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka socken.

Denna anstalts ändamål är att uppfostra i mindre grad vanartade gossar i åldern 9—18 år, som det åligger Stockholms kommun att taga vård om. Anstaltens styrelse utgöres af ordförande och två andra ledamöter med tre suppleanter. De utses årligen af Fattigvårdsnämnden. Anstalten förestås af en utaf Anstaltens styrelse antagen föreståndare, som har ledningen så väl af gårdens och anstaltens förvaltning som af gossarnas undervisning och uppfostran och bör för detta ändamål dels själf kunna undervisa i något ämne, dels besitta sådan praktisk erfarenhet i landtmannagöromål, att han kan förestå egendomens jordbruk. Undervisningen i öfrigt, densamma som meddelas i folkskolan, besörjes af examinerade folkskolelärare jämte yrkeslärare. Intagning sker endast efter remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade. Anstalten rymmer för närvarande 60 gossar.

Instruktion. Reglemente för Uppfostringsanstalten vid Skrubba den 13 juli 1896.

Stat år 1909. Utgifter: 35,500 kr.; inkomster: 1,650 kr.

Aflönningar m. m. Föreståndare, tillika räkenskapsförare, redogörare och förvaltare af föregående: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. Predikant: 500 kr. Läkare: 300 kr. Protokollsförare: arfvode 250 kr. Ämneslärare: lön 1,650 kr., dessutom tre ålderstillägg, hvardera å 400 kr. Ämneslärarinna: lön 1,100 kr., dessutom tre ålderstillägg, hvardera å 200 kr. Sex yrkeslärare: lön 1,000 kr., dessutom två ål-

derstillägg, hvardera å 100 kr. Vaktförman: arfvode 1,000 kr. Husmoder: 500 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 50 kr. Tjänarinna: 240 kr. För vaktållning och extra tjänstgöring: 200 kr.

Dessutom åtnjuta föreståndare (400, ämneslärare (550), ämneslärarinna (350), yrkeslärare och vaktförman bostad, ved och planteringsland (om planteringsland icke begagnas, utgår såsom ersättning för denna förmån årligen 25 kr. eller 7,5 hl. potatis); husmoder och tjänarinna bostad, ved och kost.

Styrelsens ledamöter.

Neümüller, O. E., disponent; Petersson, E. R., fördelningsläkare, ordf.; Wretman, W., kapten.

Suppleanter.

Backman, C. A., disponent; Eklund, K. A., kyrkoherde; Oldberg, G. A., kapten.

Föreståndare, räkenskapsförare och redogörare.

Boström, H. H. E.

Predikant.

Sehardt, Fr.

Läkare.

Granström, K. A.

Protokollsförare.

Blomquist, K. A.; tf.

Ämneslärare.

Skoglund, O. F.

Ämneslärarinna.

Vakant.

Yrkeslärare.

Axelsson, A. E.; Kumlin, J. G.; Sundell, J. A.; Glans, P. Jönsson; Jonsson, K. H.; Björkman, J. D.

Vaktförman.

Ölander, A. F.

Husmoder.

Öhrnberg, Ellen.

Dessutom en *tjänarinna* samt ett *extra biträde* vid tvätt, bakning m. m.

Stockholms stads uppfostringsanstalt för flickor.

Barnängstvärgatan 7, Sö.; riks. 12 37.

Uppfostringsanstalten för flickor, som öppnades 1870 och ännu är kvar i sin gamla lokal på Barnängstvärgatan, har till ändamål att uppfostra (hufvudsakligen fattiga föräldralösa) flickor mellan sju och fjorton år, om hvilka det åligger Stockholms kommun att taga vård. Fattigvårdsnämnden utser årligen dess styrelse, som består

af sju ledamöter. Dessa välja inom sig ordförande, vice ordförande, en kassaförvaltare och antaga äfven förestånderska. Intagning sker endast efter remiss från Fattigvårdsnämndens delegerade. Flickorna erhålla inom Anstalten fullständig undervisning i folkskolans ämnen. Anstalten hyser omkring 50 flickor.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads uppfostringsanstalter den 20 april 1874.

Stat år 1909. Utgifter: 26,580 kr.

Aflöningar m. m. Förestånderska: 700 kr., däraf lön 490 kr., tjpr 210 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Skollärlarinna: 1,700 kr., däraf lön 1,190 kr., tjpr 510 kr., dessutom tre ålderstillägg, hvardera å 200 kr. Stöjdlärlarinna: 500 kr. Skolkökslärlarinna: 600 kr. Extra lärlarinna: arfvode 400 kr. Redogörare och protokollsförare: arfvode 400 kr. Till läkarearfvoden 200 kr. Vårdarinna: 300 kr. Portvakt och gårdskarll: 1,000 kr. Till Styrelsens disposition: till aflöning åt en trädgårdsdräng 180 kr.

Dessutom åtnjuta förestånderska (300), slöjdlärlarinna, extra lärlarinna bostad, ved och kost; skolkökslärlarinna, vårdarinna, tjänarinna bostad, ved, lyse och kost; portvakt bostad, ved och lyse.

Styrelsens ledamöter.

Alexanderson, C. A., bruksägare, stadsfullm., ordf.; Eklund, K. A., kyrkoherde, vice ordf.; Forsner, Emma Sophia, änkefru; Lundahl, Fr., apotekare, kassavårdare; Neumüller, O. E., disponent; Nilsson, Ada K. prakt. läkare; Schönthal, A. R., ingenjör, stadsfullm., inspektör.

Redogörare och protokollsförare.

Nordwall, B. I. S.

Läkare.

Lundin, V. A.

Förestånderska.

Petersson, A. M.

Skollärlarinna.

Åberg, O.

Stöjdlärlarinna.

Bergström, J. F.

Skolkökslärlarinna.

Nyström, K.

Extra lärlarinna.

Nordberg, L. J.

Vårdarinna.

Sandberg, G. A.

Portvakt, gårdskarll och trädgårdsdräng.

Vakant.

Stockholms stads barnhärbärge.

Fjällgatan 29, Sö.; allm. 133 39.

Barnhärberget, som daterar sig från 1902, har till ändamål att bereda tillfällig vård åt fattiga yngre barn, som af Fattigvårdsnämnden omhändertagas. Styrelsen, bestående af tre ledamöter och tre suppleanter, väljes årligen af Fattigvårdsnämnden. Härbärget är afsedt för 30 barn.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads barnhärbärge den 7 mars 1904.

Stat år 1909. Utgifter: 10,400 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Aflöningar m. m. Föreståndarinna: 600 kr., däraf lön 420 kr., tjpr 180 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. Redogörare: arfvode 250 kr. Läkare: arfvode 400 kr. Sköterska: 300 kr. Tjänarinna: 240 kr. Till extra biträden: 170 kr.

Dessutom åtnjuta föreståndarinna (300), skötersker och tjänarinna bostad, ved, lyse, tvätt och kost.

Styrelsens ledamöter.

Appelqvist, J. A., kamrerare, kassavårdare; Lagergren, C. H., grosshandlare, stadsfullm., ordf.; Ulrich, Ellen E. F., fröken.

Suppleanter.

Fürstenberg, A., prakt. läkare; Persson, P. E., förste lärare; Rossander, H. Wendela, professorska.

Föreståndarinna.

Andersson, S.

Redogörare.

Lindblom, F. G. A.

Läkare.

Andersson, H. Ch.

Sköterska.

Magnusson, F. E. M.

Dessutom en tjänarinna.

Stockholms stads asyler för husvilla.

Fleminggatan 22, K.; riks. 54 85; allm. 81 25; expeditionstid: 12—2.

En ny form för fattigvårdens utöfvande inträder från år 1899 med inrättandet af Asyler för husvilla. Dessa asyler hafva till ändamål att bereda tillfälligt skydd åt medellösa eller

mindre bemedlade familjefäder, kvinnor och barn, som (särskildt vid flyttningstider) äro i saknad af bostad, företrädesvis sådana, som tillhöra Stockholms kommun. Intagning sker efter remiss af Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande af fattigvård eller, å deras vägnar, af fattigvårdsinspektören. För ett sedan november 1905 existerande natthärbärge (se nedan) gälla särskilda bestämmelser. Tiden för husvill persons vistelse å asyl må i regel icke öfverstiga 4 veckor. I allmänhet må ingen ånyo intagas, förrän 3 månader förflutit, sedan den behöfvande från asylens utskrifvits.

För asylerna utser Fattigvårdsnämnden årligen en styrelse, bestående af fem ledamöter jämte två suppleanter. Styrelsen väljer inom sig ordförande, vice ordförande och kassavårdare samt antager till biträde vid vården af asylerna en redogörare, som tillika är protokollsförare (och inspektör); för hvarje asyl antages dessutom dels en föreståndare eller föreståndarinna, dels ock i öfrigt erforderligt antal manliga och kvinnliga biträden, hvilken personal bör, liksom föreståndare eller föreståndarinna, vara boende inom asylens.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads asyler för husvilla den 10 mars 1908.

Stat år 1909. Utgifter: 71,800 kr.; inkomster: 5,700 kr.

Aföningar m. m. Redogörare och protokollsförare: arfvode 600 kr.; dessutom för inspektion 1,400 kr. Föreståndare: 1,400 kr. Tre föreståndarinnor vid barnasylerna 700 kr. En biträdande föreståndarinna: 480 kr.; en biträdande föreståndarinna: 400 kr. Fyra vaktare: 1,000 kr. (hvaraf endast tre f. n. äro anställda, se nedan portvakter; för tillsyn af porten uppbära dessa 200 kr. hvardera). Två eldare: 480 kr. Två köksföreståndarskor: 360 kr.; två köksföreståndarskor: 300 kr.

Dessutom åtnjuta föreståndare och vaktare (200) bostad, ved och lyse; föreståndarinnor, biträdande föreståndarinnor, eldare och köksföreståndarskor bostad, ved, lyse, kost och tvätt.

Styrelsens ledamöter.

Hirsch, S. O., ingenjör, ordf.; af Klintberg, Gertrud, M. K., fröken; Lindholm, J. M., bageridkare, kassavårdare; Lundahl, Fr., apotekare, v. ordf.; Willers, E. W., notarie.

Suppleanter.

Fürstenberg, A., prakt. läkare; Nilsson, Ada K., prakt. läkare.

Redogörare, protokollsförare och inspektör.

Harling, I. T.; riks. 54 85; allm. 81 25.

Läkare.

Granström, K. A. (för de södra asylerna utom de vid Åsögatan); Lagergren, J. E. (för barnasylerna vid Sabbatsbergsvägen); Sondén, C. M. (för asylerna vid Åsögatan).

Nattasylen för män, Östgötagatan 49 & 51, Sö.

Riks. 54 08; allm. Maria 15 41.

Asylen rymmer 32 personer.

Föreståndare.

Müller, L.

Köksförestånderska.

Stenberg, Maria E.

Portvakt.

Mineur, C. O. B.

Natthärbärgets vid Östgötagatan 49 & 51, Sö.

Riks. 54 08; allm. Maria 15 41.

Sedan styrelsen öfver Asylerna för husvilla från och med år 1905 indragit ett förut till Frälsningsarméns härbärgesverksamhet utgående anslag å 3,000 kr., gick Styrelsen samma år i författning om inrättande af ett härbärge i samband med dåvarande asylens vid Tjärhofsgatan, numera vid Östgötagatan. Inträde för natten vinnes, utan särskild remiss och utan afgift, af husvilla ogifta män, dock för en tid af högst 5 nätter i månaden. I ersättning för logi och frukost åligger det arbetsför logerare att i en med Härbärgets förenad vedgård säga och hugga ett visst mått ved eller att inom Härbärgets utföra annat motsvarande arbete.

Den nuvarande lokalen rymmer 80 personer.

Personal.

Densamma som för nattasylens vid Östgötagatan 49 & 51.

Nattasylen för kvinnor, Brännkyrkagatan 11, Sö.

Riks. 54 07; allm. Maria 15 42.

Asylen rymmer 18 personer.

Föreståndarinna.

Smidt, O.

Köksförestånderska.

Wallin, K.

Barnasylens vid Sabbatsbergsvägen, C.

Riks. 57 02; allm. Vasa 18 35.

Asylen rymmer 112 personer.

Föreståndarinna.

Broqvist, S. Ch., diakonissa.

Biträdande föreståndarinna.

Rylander, M. M.

Köksförestånderska.

Jonson, S.

Portvakt.

Ferlin, J.

Dessutom en *eldare* samt *kvinnliga biträden*.

Barnasylen vid Åsögatan, Sö.

Riks. 58 66; allm. Maria 17 04.

Asylen rymmer 86 personer. (Se nedan »Landsasylen».)

Föreståndarinna.

Hanson, Ch.

Biträdande föreståndarinna.

Andersson, M.

Köksförestånderska.

Vakant.

Portvakt.

Jonasson, G. A.

Dessutom en *eldare* samt *kvinnliga biträden*.

Asylen vid Åsögatan, Sö., för fattiga barnaföderskor, ej tillhörande Stockholms kommun. (Landsasylen.)

Riks. 58 66; allm. Maria 17 04.

Asylen, som den 1 okt. 1906 flyttats till den under Styrelsen för Stockholms stads asyler för husvilla lydande barnasylen vid Åsögatan (från Prästgårdsgatan), rymmer 13 mödrar med 13 barn.

Personal.

Densamma som för Barnasylen vid Åsögatan.

Arbetarebostadsfonden till minne af den 9 Februari 1853.

Denna fond bildades af bidrag, som nämnda år, i anledning af Konung Oscar I:s återställande till hälsan efter en långvarig sjukdom samt

födelsen af kronprins Carls son Carl, subskriberades för att användas till uppförande af sunda och tjänliga bostäder åt de arbetande klasserna. Fonden förvaltas på sätt här nedan bestämmes af en styrelse bestående af sex personer, hvilka utses af Stockholms stads fattigvårdsnämnd.

Dessa bostäder böra i allmänhet utgöras af ett rum och kök eller ett rum med kakelugnspis jämte till hvarje bostad hörande särskild köllare, vedbod, vindskontor och afträde.

Styrelsen älligger att till förverkligande af det med Fondens bildande afsedda ändamål använda de medel, som nu redan finnas och framdeles komma att till Fonden inflyta, samt i sådant afseende vidtaga alla erforderliga åtgärder.

Styrelsen skall senast den 15 maj hvarje år till Fattigvårdsnämnden afgifva berättelse öfver Fondens förvaltning under det sist förlutna året.

Fondens värdehandlingar och medel skola öfverlämnas till samt förvaras hos och vårdas af Fattigvårdsnämnden med skyldighet för dess redogörare att senast den 15 april hvarje år till Styrelsen lämna uppgift på de Fonden tillhöriga, under Nämndens vård ställda värdehandlingar och medel samt å den behållna afkastningen däraf under sist förlutna året.

Styrelsen utser inom sig ordförande.

Fondens behållning utgjorde vid 1908 års slut 490,978: 16 kr.

Fondens fastigheter voro i början af år 1909 taxerade till 629,200 kr. och belägna i kvartieren Barnängsbacken större (adress: Folkungagatan 82), Apelträdet (adress: Luntmakaregatan 95 och Markvardsgatan 14) samt Lampan (5 st., adresser: Ploggatan 3, Bondegatan 71 och Dufnäs-gatan 16, Dufnäs-gatan 14, Dufnäs-gatan 12, Dufnäs-gatan 8, 10 och Åsögatan 100, 102).

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Styrelsen för arbetarebostadsfonden till minne af den 9 Februari 1853, fastställt den 7 mars 1904.

Ledamöter.

Andersson, A. N., byggmästare, stadsfullm.; **Backman, C. A.**, disponent; **Funch, H.**, ingenjör; **Hammarberg, J. F.**, rådman, ordf.; **Lundbergh, G. H.**, grossh., stadsfullm.; **Nilsson, C. F.**, direktör.

Redogörare och protokollsförare.

Kellin, N. A.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd jämte i samband därmed stående institutioner.

Handels- och sjöfartsnämnden.

Börshuset, St.; riks. 56 38; expeditionstid: 12—1,30. Sessionstid ej bestämd.

Stadsfullmäktige beslöto den 1 augusti 1866 att tillsätta en särskild nämnd med kännedom om handel och skeppsrederi samt med uppdrag att fullgöra de i Kungl. Kommerskollegii kungörelse den 27 mars 1866 omförmälda Stadens handelsförening eller deras Fullmäktige förut tillhörande äligganden. Instruktion för Nämnden utkom den 24 sept. 1867; ny instruktion utfärdades den 8 febr. 1901; ändrad lydelse af §§ 1 och 12 den 8 maj 1908.

Nämnden består af tolf ledamöter, som Stadsfullmäktige inom eller utom sig utse för två år i sänder. Nämnden utser inom sig ordförande och vice ordförande.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd har att bl. a. pröfva behof af och antaga mäklare, skeppsklarerare och notarii publici, anmäla vikarie för dem, återkalla mäklares och skeppsklarerares uppdrag samt uppgöra förslag å personer att verkställa besiktning enligt sjölagen, vid tillsättande af dispachör yttra sig om sökandes lämplighet, afgifva yttrande, där sådant af Kungl. Majt eller annan offentlig myndighet från Nämnden infordras, ej mindre i frågor angående handel och sjöfart än äfven i frågor angående handelsbruk, hos Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet samt Stadens vederbörande förvaltningsmyndigheter göra framställningar, som i dylika frågor kunna af Nämnden finnas behöfliga, meddela de föreskrifter, som erfordras för ordningens upprätthållande inom Stockholms börs, bestämma tid, ställe och sätt för hållande af fondbörsauktioner i Stockholm samt vaka öfver gällande författningsars efterlefnad i afseende å mäklares, skeppsklarerares, notarii publici och dispachörs tjänsteutföring samt i öfrigt ägna sin uppmärksamhet åt frågor, som hafva sammanhang med Stadens handel och sjöfart, och göra de framställningar, som kunna däraf föranledas.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd den 8 febr. 1901 och den 8 maj 1908.

Stat år 1909. Utgifter: 7,750 kr.

Afönningar m. m. Sekreterare: arfvode 1,500 kr. Vaktmästare: arfvode 400 kr. Växelnoteringar å börsen: arfvode 100 kr. (tillfaller en vaktmästare).

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.

Vice ordförande.

*Almgren, O. M., grosshandlare.

Öfriga ledamöter.

- Blomberg, A. Hj., sjökaptan, direktör, stadsfullm.
- *Bohman, K. O. A., konsul.
- Dyrssen, G., kommandör, stadsfullm.
- *Elliot, M., grosshandlare.
- Hammarberg, J. F., rådman.
- *Langenskiöld, B. K. J., frih., bankofullmäktig.
- Rosengrün, C. O. L., grosshandlare, stadsfullm.
- Setterwall, J. G., grosshandlare.
- *Söderberg, O. A., grosshandlare, stadsfullm.
- Wallenberg, K. A., bankdirektör, stadsfullm.

Sekreterare.

von Krusenstjerna, J. G. F.

Vaktmästare.

Wendborg, J.

Börskommitterade.

Börshuset, St.; riks. 56 38.

Handels- och sjöfartsnämnden utser tre Kommitterade för börsärenden att i enlighet med de föreskrifter, som af Nämnden meddelas, utöfva den närmare tillsynen med afseende på Stockholms börs, tillse, att personer, af hvilka Börsens anseende kan lida, där ej få tillträde, vidtaga åtgärder, som kunna anses lända till de börsbesökandes gagn och bekvämlighet m. m.

Ledamöter.

- Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.;
- Langenskiöld, B. K. J., frih., bankofullmäktig;
- Wallenberg, K. A., bankdirektör, stadsfullm.

Fondbörskommitterade.

Börshuset, St.; riks. 56 38; expeditionstid: 12—1,30.

Fondbörskommitterade skola årligen i första veckan af december månad för det följande året utses af Handels- och sjöfartsnämnden till ett antal af sex, af hvilka minst tre böra vara ledamöter af Nämnden. Nämnden utser äfven, om så anses nödigt, suppleanter.

Fondbörskommitterade hafva den närmaste tillsynen öfver Fondbörsen. En hvar af Fondbörskommitterade åligger att under två månader af det år, för hvilket de blifvit valda, personligen öfvervaka ordningen å Fondbörsen. Handel med och notering af värdepapper försiggår å Fondbörsen efter upprop af listor, fastställda af Fondbörskommitterade, en upptagande de värdepapper, som skola uppropas dagligen samt en upptagande de värdepapper, som uppropas efter därom gjord framställning. För att ett värdepapper skall blifva uppfördt (inregistrerad) å kurslista, bör skriftlig ansökan därom ingifvas till Fondbörskommitterade af fondmäklare, bankinrättning eller bankir. Fondbörskommitterade äga att i hvarje särskildt fall infordra alla upplysningar, som de kunna anse nödiga för afgörande, huruvida till inregistrering anmaldt värdepapper är så klart, att det kan antagas till handel och notering å Fondbörs.

Fondmäklare, som önskar hålla auktion å börsen för försäljning af obligationer eller aktier, skall därom göra skriftlig anmälan hos Fondbörskommitterade, som, därest de finna att auktion bör äga rum, bestämma tid för auktionens hållande.

Instruktioner m. m. Handels- och sjöfartsnämndens reglemente för Fondbörskommitterade i Stockholm den 14 ang. 1901. Handels- och sjöfartsnämndens ordningsregler för Fondbörsen i Stockholm den 12 febr. 1909.

Ordförande.

Heckscher, E., f. d. bankdirektör.

Vice ordförande.

Langenskiöld, B. K. J., frih., bankofullmäktig.

Öfriga ledamöter.

Höglund, O. M., grosshandlare, stadsfullm.; Lovén, H. J., grosshandlare; Palme, J. H., bankdirektör; Wallenberg, K. A., bankdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.

Grönwall, F. A. A., fil. d.r., statistiker; Kjellberg, J. H. R. C:son, bankdirektör; Reuterskiöld, K. L., bankdirektör; von Sydow, E. G., bankdirektör; Swartling, J. A., bankdirektör; Wallenberg, M. L., bankdirektör.

Stads- och fondmäklare.

De officiella mäklarna antagas af Handels- och sjöfartsnämnden. Magistraten förordnar på mäklares begäran vikarie att vid förfall för mäklaren bestrida dennes göromål.

Mäklare (Stadsmäklare) må i städerna antagas för att, när de vardas därom anlitade, biträda vid köp och försäljning af varor, fastigheter, fartyg eller andelar däri, växlar och andra värdepapper samt vid uppgörande af aftal om försträckning, hyra, arrende och försäkring äfven som af andra likartade aftal. Det åligger mäklare att öfver alla af honom slutade aftal med undantag af dem, som angå penningeförsträckningar, upprätta och med sitt namn underteckna slutsedel, noggrant upptagande kontrahenternas namn, aftalets beskaffenhet och föremål jämte belopp och pris m. m. Alla af honom afslutade aftal skall han för hvarje dag införa i en särskild med Magistratens sigill försedd bok. Mäklare vare förbjudet att idka handel med växlar eller andra värdepapper, varor eller annat, ej heller må han vara sysselman (prokurist), handelsombud eller handelsbiträde å köpman.

Mäklare i Stockholm, som i sådan egenskap vill biträda vid köp och försäljning af obligationer, aktier och andra dylika värdepapper, skall vara af Handels- och sjöfartsnämnden särskildt antagen till fondmäklare. Fondmäklare skall i sin verksamhet å fondbörs ställa sig till efterrättelse de af Handels- och sjöfartsnämnden eller Fondbörskommitterade gifna föreskrifter rörande Fondbörsen. Anmälan om oriktigt förfarande af fondmäklare göres hos Fondbörskommitterade. Innan Handels- och sjöfartsnämnden antager fondmäklare, skola Fondbörskommitterade afgifva yttrande angående de sökandes lämplighet.

Ersättning för förättningar utgår enligt taxa.

Instruktioner m. m. K. mäklareordningen den 9 juni 1893 med ändring af den 20 nov. 1908. K. kungörelse den 8 febr. 1901 ang. fondmäklare i Stockholm.

Mäklare.

Berg, C. M. (spannmål, mjöl m. m.), Bredgränd 2 A, St.; riks. 72 50; allm. 142 74.

Blixén, J. O. (fondmäklare), Drottninggatan 9, C.; riks. 98 60; allm. 98 60; (vikarie: Hedin, C. A.)

Brandelius, T. Hj. (fondmäklare), Norrlandsgatan 1, C.; riks. 75 01; allm. 85 01; (vikarie: Adolfsson, A. F. E.)

Klingbom, J. A. (spannmål, mjöl m. m.), Skeppsbron 4, St.; riks. 13 86; allm. 12 11.

Kollberg, C. M. O. (spannmål, mjöl m. m.), Skeppsbron 6, St.; riks. 4 96; allm. 23 79.

Lüning, G. Th. (fondmäklare), Börshuset, (ingång fr. Trångsund), St.; riks. 44 26; allm. 13 14.

Schultz, L. H. (fondmäklare), Lilla Vattugatan 14, C.; riks. 50 89; allm. 70 82; (vikarie: Blomdahl, S. E.)

Werner, E. O. A. (fondmäklare), Brunkebergstorg 14, *C.*; riks. 72 35; allm. 82 23.

Vougt, T. V. (spannmål, mjöl m. m.), Skeppar Karls gränd 5, *St.*; riks. 48 34; allm. 48 35.

Skeppsklarerare.

Skeppsklarerare antagas af Handels- och sjöfartsnämnden. Skeppsklarerarne ombesörja fartygs klarering och hvad därmed äger sammanhang, förmedla aftal om befraktningar, om försäljning af fartyg eller andelar däri, ombyggnad, reparation och utrustning af fartyg samt om sjöförsäkringar och biträda vid haveriuppgörelser. Skeppsklarerare åligger att underrätta skeppare om hvad i afseende å fartyg, besättning, passagerare och last bör iakttagas enligt gällande författningar och de till efterrättelse för sjöfarande utfärdade tillkännagifvanden, att besörja om ingifvande till tullkammaren af de för fartygs visitation och inklaering erforderliga handlingar, om föreskrifna afgifternas erläggande och om fartygs uppmätning, då sådan bör äga rum, att söka anskaffa laster och avsluta befraktningar, att, när fartyg skall afgå, föranstalta, dels att detsamma förses med alla de handlingar, som för lastens intagande och fartygets utklarering äro af nöden, äfvensom med sådana handlingar, som för resan och för fartygets inklaering å destinationsorten skola från afgångsorten medföras, dels ock att påbudna umgälder betalas och lots, då sådan erfordras, varder anskaffad, samt att i öfrigt noggrant och redligt meddela redare, ägare af gods och skeppare de råd och det biträde, som kan lända till bevarande af deras rätt och fördel.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Instruktion. Kungl. skeppsklarerareordningen den 9 juni 1893.

Skeppsklarerare.

Boman, E. R. (innehafvare O. de Perre), Skeppsbron 30, *St.*; riks. 674; allm. 26 18; expeditionstid: 9—5.

Nordström & Thulin (innehafvare C. G. Thulin), Skeppsbron 34, *St.*; riks. 3 50; allm. 23 69; expeditionstid: 9—8.

Två vakanta.

Notarii publici.

Notarii publici antagas af Handels- och sjöfartsnämnden. Notarius publicus verkställer, då han därom anlitas, sådana inom hans tjänstgöringsområde förekommande protester och andra författningar, hvilka enligt allmän lag eller särskilda författningar kunna eller böra af notarius

publicus utföras; dock är han icke pliktig åtaga sig delgifvande af stämning eller annan handling. Notarius publicus åligger ock att, då han ej har hinder af andra ämbetsgöröml, på anmodan bevitna underskrifter, bestyrka riktigheten af öfversättningar och afskrifter samt öfvervara utlottningar af obligationer äfvensom besiktningar, hvarom i sjölagen sägs. I öfrigt äger han att efter anmodan öfvervara jämväl andra förrättningar samt att lämna allmänheten biträde med upprättande af handlingar, som det icke enligt lag eller författningar tillkommer annan myndighet att utfärda.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Stadga. K. stadga angående notarii publici-befattningen den 6 okt. 1882 med ändring den 10 juli 1899.

Notarii publici.

Millar, J. T., Storkyrkobrinken 11, *St.*; riks. 16 81; allm. 11 68; expeditionstid: 9—3.

Oldenburg, U., Skeppsbron 8, *St.*; riks. 14 06; allm. 29 36; personlig mottagningstid: 9—10 f. m.; expeditionstid: 9—3.

Fürstenberg, O. L., Storkyrkobrinken 11, *St.*; riks. 16 81; allm. 11 68; expeditionstid: 9—3.

Svensson, U. E., Skeppsbron 8, *St.*; riks. 66; allm. 20 09; expeditionstid: 9—3.

Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart (äfvén innefattande Stockholms skiljenämnd för spannmålshandeln, se nedan).

Skiljenämndens ändamål är att afgöra sådana tvister inom handels-, industriens och sjöfartens områden, som vederbörande parter enats att öfverlämna till Nämndens afgörande. Skiljenämndens ledamöter, hvilka skola vara till antalet minst 48, högst 96, allmänt aktade, dugliga fackmän inom handels-, industriens och sjöfartens olika grenar, utses för en tid af tre år af Handels- och sjöfartsnämnden i december månad. Skiljenämndens löpande göröml handhafvas af en styrelse, bestående af ordförande, en förste och en andre vice ordförande, valda på allmänt ordinarie möte.

Skiljenämndens styrelse.

Carlson, O. F., direktör, ordf.; **Elliot, M.**, grosshandlare, förste vice ordf.; **Lilliehöök, H. H.**, marinöfverdirektör, andre vice ordf.

Styrelsesuppleanter.

***Nycander, O. J. T.**, ingenjör; **Ramstedt, R. V.**, grosshandlare; **Thulin, C. G.**, generalkonsul.

Skiljenämndens öfriga ledamöter.

Abramson, A. N., grosshandlare; **Althin**, N. P., byggmästare; **Andersson**, E., lektor; **Ballé**, O. S. S., grosshandlare; **Bergman**, A. D., ingenjör; ***Björklöf**, J. E., grosshandlare; **von Björnmarck**, A. E. A., sjökaptän; **Blanc**, O. W. C., general-konsul; **Blomberg**, A. Hj., sjökaptän, stadsfullm.; **Blomberg**, K. V., grosshandlare; **Blomberg**, Wilh., grosshandlare; **Bohman**, K. O. A., konsul; **Bolms**, G. J. E., grosshandlare; **Clason**, I. G., arkitekt; **Dahl**, C. S. J., kontorschef; **Decker**, A., ingenjör; ***Drakenberg**, J. A., ingenjör; ***Du Rietz**, G., grosshandlare; ***Feychting**, R. H., järnkramhandlare; **Hagström**, G. T., arkitekt; ***Hallberg**, J. M., grosshandlare; **Hedborg**, O. F., sjökaptän; ***Heiss**, F. P. G., bryggare; **Hillman**, F. H., byråingenjör; ***Högelin**, A. E., grosshandlare; **Isaksson**, C. J. A., inspektör; ***Jacobsen**, W., ingenjör; ***Lamm**, C. R., ingenjör; **Lamm**, H., grosshandlare, stadsfullm.; **Lamm**, O. L., direktör; **Laurentz**, W., grosshandlare, stadsfullm.; **Lindroth**, B. A., grosshandlare; **Lindskog**, F. Ch., arkitekt; ***Lovén**, E. A., grosshandlare; **Lundberg**, K. A., kapten; ***Lundberg**, K. L., direktör; ***Lundström**, K. B., grosshandlare, stadsfullm.; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Morssing**, P. E., grosshandlare; ***Nisbeth**, C. G. M., ingenjör; ***Norblad**, J. A., verkmästare, stadsfullm.; **Nordahl**, H. E., sjökaptän; ***Olsson**, J., grosshandlare; **Pallin**, J. W., handlande; ***Peterson**, C. M., bryggmästare; **Pettersson**, C. A. Hj., f. d. handlande; **Rabe**, P. R., bankdirektör, stadsfullm.; **Ramström**, C. O., sjökaptän; **Rising**, K. E. S., grosshandlare; **Rosendahl**, Th., ingenjör; **Rossander**, C. A. J. M., ingenjör; **Sachs**, J. E., direktör; **von Schmalensée**, K., ingenjör; ***Schnell**, C. J., f. d. grosshandlare; ***Schröder**, C. G. C., bageriidkare; ***Sellergren**, G. A., professor; ***Seymer**, M. A., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., disponent; **Sondén**, K. G. A., ingenjör; **Stafsing**, F. B., öfverstelöjtnant; ***Svedberg**, J., grosshandlare; **Sällström**, A. G., byggmästare; **Söderberg**, F., civilingenjör; ***Ternström**, S. E., direktör; **Tidblad**, A. E., ingenjör; **Tjulander**, K. J. F., grosshandlare; ***Valentin**, Ph., direktör; **Wahlin**, C. A., grosshandlare, stadsfullm.; **Wallin**, K. G., professor; **Wennberg**, F. J. A., grosshandlare; **Wennberg**, H. A., grosshandlare; ***Westin**, O. E., professor; **Wicander**, C., grosshandlare; **Wickman**, G., arkitekt, stadsfullm.; **Widell**, A. Th., öfveringenjör; **Willborg**, W. R., sjökaptän; ***Winborg**, J. Th., fabrikkör; **Åkerlindh**, J. G., direktör; **Öberg**, J. E. F., direktör; ***Öhman**, E., bankir; **Österlind**, E. A., grosshandlare.

Sekreterare.

Öhman, A., advokat; riks. 39 61; allm. 44 23.

Stockholms skiljenämnd för spannmålshandeln.

Denna nämnd utses för år af Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart.

Styrelse.

Elliot, M., grosshandlare, ordf.; **Wahlin**, C. A., grosshandlare, stadsfullm., vice ordf.

Ledamöter.

Blomberg, K. V., grosshandlare; **Du Rietz**, G., grosshandlare; **Hallberg**, J. M., grosshandlare; **Heiss**, F. P. G., bryggare; **Seymer**, M. A., grosshandlare; **Simonsson**, N. M., disponent; **Wennberg**, F. J. A., grosshandlare; **Wennberg**, H. A., grosshandlare; **Åkerlindh**, J. G., direktör; **Öhman**, E., bankir.

Sekreterare.

Öhman, A., advokat; riks. 39 61; allm. 44 23.

Vice sekreterare.

Lettström, H., advokat; riks. 39 61; allm. 44 23.

Kompromissrätten.

Skiljaktiga meningar i afseende å tillämpningen af handelsbruk samt andra tvister, grundande sig å merkantila förhållanden, må hänskjutas till afgörande af en kompromissrätt, bestående af fem ojäfviga och sakkunniga män, hvaraf en lagkunnig. Denne sistnämnde jämte tvenne andra ledamöter och tvenne suppleanter utses för hvarje år af Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd samt Stockholms stads köpmannaförenings styrelse. Parterna utse för hvarje mål hvar sin kompromissarie.

Kompromissrätten har ännu icke behöft sammanträda.

Ledamöter.

Herlitz, K., direktör stadsfullm.; **Höglund**, O. M., grosshandlare, stadsfullm.; **Lovén**, H. J., grosshandlare.

Suppleanter.

Elliot, M., grosshandlare; **Rabe**, P. R., bankdirektör, stadsfullm.; **Starck**, A., generalkonsul.

Dispatchör.

Dispatchör har att på begäran verkställa utredning och fördelning af gemensamt haveri, hvarmed enligt 187 § sjölagen förstås skada, som till räddning ur en fartyg och last gemensamt hotande fara med afsikt tillfogas fartyg eller last, äfvensom all annan uppoffring, som göres för sådant ändamål, samt skada och kostnad, som vållas eller uppkommer till följd af dylik åtgärd. Gemensamt haveri skall enligt vissa i sjölagen närmare angifna grunder gäldas af fartyg, frakt och last i förhållande till hvar deras värde. Enligt sjölagens 218 § skall äfven utredning och fördelning af i nämnda lag-

rum omnämndt s. k. enskildt haveri verkstäl-
las af dispachör, om någon, som har del i ha-
veriet, påfordrar detta. Slutligen har dispachör
att, om tvist uppstår angående ersättningsskyl-
dighet, som på grund af försäkringsaftal enligt
sjölagens bestämmelser må åligga försäkrings-
gifvare, härom afgifva yttrande. Dispachörens
å tjänstens vägnar afgifna utlåtande kallas dis-
pache, och, om detta utlåtande ej inom viss
tid öfverklagas, vinner det laga kraft och blir
för parterna bindande i likhet med ett beslut
af domstol.

Dispachör tillsättes af K. Maj:t. Beträffande
dispachörsbefattningen i Stockholm, som inrät-
tades 1752, föreskrifver ett k. bref af den 27

juni 1867, att Stockholms magistrat skall, efter
inhämtande af Handels- och sjöfartsnämndens
och i Stockholm varande sjöförsäkringsbolags
styrelsers yttranden rörande de sökande, upprätta
och till K. M:t insända förslag till tjänstens
återbesättande. Godtgörelse till dispachör utgår
enligt af K. Maj:t den 19 jan. 1883 utfärdad taxa.

Handels- och sjöfartsnämnden öfvervakar dis-
pachörs tjänsteutöfning.

Förslag föreligger om viss omorganisation af
dispachörsväsendet i Sverige.

Dispachör.

Hasselrot, P. A. Träffas å ämbetsrummet, Korn-
hamnstorg 53: 10—2; riks. 10 76.

Stockholms stads byggnadsnämnd.

Byggnadsnämnden.

Börshuset, (ingång från Källaregränden); *riks. 55 95 och 92 72; allm. 28 46, 25 64, 25 68 och 23 91; sessionstid hvarje onsdag; expeditionstid: 11—2.*

Byggnadsordningarna från 1725, 1736 och 1763 med flera år ha blifvit aflösta med nya författningar i enlighet med utvecklingens kraf. Hufvudstadens nuvarande privata byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för Rikets städer af den 8 maj 1874, Stockholms stads byggnadsordning af den 13 december 1890 samt lagen ang. stadsplan och tomtindelning af den 31 augusti 1907. Dessa författningar afse dels genomförandet af den antagna stadsplanen, dels tillgodoseende af den enskilde byggherrens rätt och den enskilde invånarens säkerhet i sanitärt afseende m. m.

Närmaste inseedet öfver Stockholms stads bebyggande utöfas numera af Byggnadsnämnden, hvars verksamhet började år 1875 och som afgör alla ärenden, hvilka skola enligt byggnadsstadgan och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets pröfning. Nämnden äger att genom föreläggande af vite göra sig hörsammad. Den består af fem ledamöter, valda för fyra år, två af Magistraten och tre af Stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. För ett år i sänder väljer Nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet åt, att i afseende å stadsplanen idtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas, att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande m. m. I alla till Byggnadsnämndens omvårdnad hörande frågor af sådan beskaffenhet, att de skola af Stadsfullmäktige pröfvas, äger Nämnden att hos Fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos Öfverståhållareämbetet. Innan Stadsfullmäktige afgöra förslag till stadsplan eller ändring däraf, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör af Stadsfullmäktige pröfvas, skall, såvida ej Byggnadsnämnden själf väckt förslaget, dess yttrande inhämtas. Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i öfrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Alla dessa med undantag af stadsingenjören, som äfven lyder under Drätselnämnden, tillsättas och entledigas af Byggnadsnämnden (ang. stadsin-

genjörens tillsättning och skyldigheter se sid. 36).

Stadsarkitekten skall vara tillstädes vid Nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i öfverläggningen men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i afseende å de frågor, som höra till hans befattning.

Instruktion m. m. K. byggnadsstadgan för Rikets städer den 8 maj 1874. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändring den 29 dec. 1898.

Stat år 1909. Utgifter: 50,950 kr.

Aflöningar m. m. Ordförande: arfvode 2,500 kr. Fyra ledamöter: arfvode 2,000 kr. Sekreterare: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjygr 900 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr., samt sportler uppskattade till 2,000 kr. Stadsarkitekt: 3,500 kr., däraf lön 2,450 kr., tjygr 1,050 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., samt sportler efter taxa uppskattade till 3,500 kr. Arkitekt: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjygr 900 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr. En extra arkitekt: arfvode 350 kr. pr månad. Ställningsinspektör: arfvode 3,000 kr. Ingenjör: arfvode 2,400 kr. Amanuens å Nämndens expedition: arfvode 1,800 kr. Två biträden å Nämndens expedition: arfvode 1,200 kr. hvardera. Två vaktmästare: lön 800 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 100 kr. En extra vaktmästare: arfvode 900 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande.

Vakant.

Ledamöter.

Benckert, H. T., rådman, (vald af Magistraten).

Busch, O. A., major, (vald af Stadsfullm.).

Clason, I. G., förste intendent, stadsfullm., (vald af Stadsfullm.).

Magnusson, A. E., byggnästare, stadsfullm., (vald af Stadsfullm.).

En vakant (att väljas af Magistraten).

Suppleanter.

Hammarberg, J. F., rådman, (vald af Magistraten).

Kinberg, A. G. H., major, Stadens byggnadschef, (vald af Stadsfullm.).

Lindahl, P. A. L., öfverstelöjtnant, (vald af Stadsfullm.).
 Noréus, F. V. M., rådmän, (vald af Magistraten).
 Redtz, J. M., byggmästare, (vald af Stadsfullm.).

Sekreterare.

Lagerwall, S. B. G., allm. 25 64; 11—2.

Delegerad för inspektion af Stadsingenjörskontoret.

(Byggnadsnämnden utser här för en delegerad och Drätselnämnden två, se sid. 31.)

Hammarberg, J. F., rådmän.

Stadsarkitekt.

Salin, K. E., riks. 92 72; allm. 25 68; 1—3 utom fredagar, då besikningar verkställas.

Stadsingenjör.

Ygberg, H. O. A. Träffas å Stadsingenjörskontoret, se sid. 34.

Arkitekt.

Hallman, P. O., allm. 23 91; 1—3.

Extra arkitekter.

Westholm, J. S.; Bagger, J. A.

Ställningsinspektör.

Siösteen, B. A.

Ingenjör.

Gelin, A. A.; mottagningstid: måndagar och torsdagar 1—3.

Amanuens.

Seth, J. K. J.

Biträden.

Ditzinger, W.; Uddquist, Elin Maria (skrifbiträde).

Vaktmästare.

Uddquist, A. O.; Björk, G. A.; Keiön, N. J. V. (extra).

Ansvariga byggmästare i Stockholm, godkända af Byggnadsnämnden.*

Alderin, R. W., Handverkaregatan 9, *K.*; riks. 58 07; allm. 188 26.

Althén, C. W.; Vallingatan 33, *C.*; allm. 127 59.

* Här ha ej upptagits andra byggmästare än sådana, nu boende i Stockholm eller dess närmaste omgifningar, för såvidt upplysningar kunnat erhållas. En del af dem torde emellertid ej utöfva byggnadsyrket. För namn och adresser m. m. hänvisas till denna förteckning. (Här upptagna äro ej såsom byggmästare upptagna i personalafdelningen.)

Althin, N. P.; Tegnérsgatan 8, *Va.*; allm. 112 11.
 Alvin, C. J. A.; Parkgatan 12, *K.*; allm. 112 74.
 Anderberg, E.; Birgerjarlsgatan 131 A, *Va.*; riks. 108 02, Brunkeb. 39 72.
 Andersson, Adolf, Karlbergsvägen 61, *Va.*; allm. 233 21.
 Andersson, A.; Västmannagatan 28, *Va.*; allm. 212 81.
 Andersson, August A.; Prästgårdsgatan 12, *Sö.*; allm. 135 25.
 Andersson, Aug.; Inedalsgatan 4, *K.*; allm. 105 80.
 Andersson, Aug.; Artillerigatan 22, *Ö.*; Östern. 20 95.
 Andersson, A. N.; Wollmar Ykullsgatan 15 B, *Sö.*; allm. 34 27.
 Andersson, C. Axel; Rörstrandsgatan 48, *Va.*; allm. 219 41.
 Andersson, C. E.; Riddaregatan 29, *Ö.*; allm. 181 37.
 Andersson, Albert; Tulegatan 29, *Va.*; riks. 62 70; allm. 115 20.
 Andersson, Johan Anton; Sibyllegatan 46 & 48, *Ö.*; allm. 121 44.
 Andersson, Johan August; Odengatan 14, *Ö.*; Östern. 6 60.
 Andersson, Johan Klas; Björngårdsgatan 16 B, *Sö.*; Maria 12 95.
 Andersson, J. P.; Kammakaregatan 29, *C.*; allm. 118 31.
 Andersson, L. E.; Idungatan 9, *Va.*; Vasa 24 70.
 Andreasson, C. J.; Bellmansgatan 21, *Sö.*; allm. 131 54.
 Andrén, C. V.; Fridhemsgatan 4, *K.*; allm. 108 27.
 Ankarstrand, H. G.; Tegnérsgatan 1, *Va.*; allm. 213 33.
 Backlund, A.; Fridhemsgatan 4, *K.*; allm. 220 15.
 Bandelin, S. O.; Högbergsgatan 54, *Sö.*
 Bang, Fr.; Kammakaregatan 8, *Va.*; allm. 167 86.
 Bang, O. A.; Kammakareg. 8, *Va.*; allm. 167 86;
 Bengtson, N. J.; Hamngatan 5 B, *C.*; riks. 72 16; allm. 55 77.
 Bengtson, R.; Narvavägen 8, *Ö.*; allm. 112 54.
 Berggrén, E. V.; Salviigränd 1, *St.*
 Berglund, A.; Sveavägen 100, *Va.*; riks. 85 92; allm. 115 94.
 Bergman, A. H.; Kaptensgatan 14, *Ö.*; riks. 88 10; allm. 160 80.
 Bergqvist, Nils; Döbelnsgränd 16 A, *Va.*; allm. 109 17.
 Bergström, B. E.; St. Vattugatan 7, *C.*; allm. 219 56.
 Bildmark, K. W.; Linnégatan 39 A, *Ö.*; allm. 1 64.
 Blom, Per; Kungsgatan 14, *C.*; riks. 67 42; allm. 166 57.
 Blomdahl, J. G.; Högbergsgatan 64, *Sö.*; allm. 132 68.
 Blomdahl, K.; Adolf Fredriks torg 2, *Sö.*; riks. 102 98; allm. 32 80.
 Blomdahl, P. A.; Högbergsgatan 66, *Sö.*; allm. 132 74.
 Blomquist, O. L. M.; Hornsgatan 45, *Sö.*; riks. 107 16; allm. 16 12.

- Blomqvist, C. G.; Skepparegatan 20, *Ö.*; allm. 150 80.
- Blomqvist, E. R.; Garfvaregatan 4 A, *K.*; Kungsh. 9 86.
- Bohman, J. G.; Linnégatan 79, *Ö.*; Östern. 1 97.
- Borg, Aug.; Vidargatan 6, *Va.*; allm. 157 07.
- Brandel, J. G. G.; Drottninggatan 75, *C.*; allm. 127 19.
- Bäckvall, Lars; Åsögatan 85, *Sö.*; allm. 137 16.
- Björsson, J.; Spånga.
- Carlsson, O. W.; Handverkaregatan 11, *K.*
- Cederström, C.; Vegagatan 6, *Va.*; allm. 48 13.
- Dahl, B. W.; Handverkaregatan 88, *K.*; riks. 26 06.
- Dahl, C. F.; Frejgatan 1, *Va.*; allm. 223 43.
- Dahl, Fr.; Fredrikshofsgatan 3, *Ö.*
- Dahl, V.; Dalagatan 78 B, *Va.*; riks. 45 25.
- Dahlbeck, B. P.; Västerlånggatan 28, *St.*; allm. 131 46.
- Danielson, C. A.; Stjärngatan 3 A, *Va.*; riks. 116 27; allm. 44 94.
- Danielson, J. A.; Nyborgsgatan 25 A, *Sö.*; allm. 138 24.
- Djurberg, C. G.; Fleminggatan 20 A, *K.*; allm. 166 90.
- Dolk, C. W.; Grefgatan 12, *Ö.*; allm. 101 97.
- Dorph, V.; David Bagaresgatan 3, *C.*; riks. 86 12; allm. 90 22.
- Edblom, J. R.; Norrtullsgatan 10 A, *Va.*; riks. 75 30; allm. 58 13.
- Edengren, A.; Svartensgatan 8 A, *Sö.*; Maria 8 82.
- Edlund, J. A.; Birgerjarlsgatan 102, *Va.*; allm. 99 47.
- Edlund, J. P.; Karlbergsvägen 4, *Va.*; riks. 38 84.
- Ehrngren, O. I.; Adolf Fredriks torg 1 B, *Sö.*; Maria 2 54.
- Ekstrand, N. A.; Tomtebogatan 22, *Va.*; allm. 199 10.
- Ekström, E. J. I.; Grefgatan 21, *Ö.*; riks. 106 22; allm. 115 81.
- Engström, Hj. T.; Folkungagatan 46, *Sö.*; allm. 136 94.
- Engström, N. N.; Västerlånggatan 28, *St.*; riks. 26 95; allm. 123 52.
- Eriksson, G. L.; Sibyllegatan 11, *Ö.*; riks. 29 22; allm. 202 62.
- Eriksson, K. F.; Norrtullsgatan 26, *Va.*; allm. 216 04.
- Eriksson, L.; Prästgårdsgatan 24, *Sö.*; Maria 17 87.
- Eriksson, O.; Drottninggatan 83, *Va.*; allm. 159 86.
- Eriksson, P.; Styrmansgatan 32, *Ö.*; allm. 160 65.
- Evers, G.; Karlbergsvägen 36, *Va.*; riks. 43 59; allm. 214 19.
- Fallström, H. T.; Hornsgatan 85, *Sö.*; Maria 4 70.
- Flodin, K. J.; Grefgatan 7, *Ö.*; riks. 92 68; allm. 110 51.
- Forsberg, A. G.; Rådmanngatan 52, *Va.*; allm. 109 80.
- Fransén, A.; Rådmanngatan 69, *Va.*; Vasa 4 43.
- Frantzén, C. F.; Birkagatan 8, *Va.*; riks. 99 18; allm. 69 77.
- Friberg, A.; Kocksgatan 9, *Sö.*; Maria 2 58.
- Friberg, J. N.; Erstagatan 30, *Sö.*; Maria 15 83.
- Fristedt, G. A.; Karlavägen 12, *Ö.*
- Fröman, N. O.; Drottninggatan 73 A, *C.*; allm. 65 50.
- Gerlofsson, C. J. G.; St. Badstugatan 76, *Va.*; allm. 127 18.
- Griffé, F. E.; Fleminggatan 23, *K.*; allm. 203 89.
- Gustafson, C. J.; Jungfrugatan 2, *Ö.*; allm. 122 68.
- Gustafson, E. A.; Norrtullsgatan 31, *Va.*; allm. 122 49.
- Gustafsson, J. G. B.; Tomtebogatan 2, *Va.*
- Gustafsson, J. N.; Norrtullsgatan 10 A, *Va.*; allm. 209 75.
- Gustawi, T.; Jungfrugatan 2, *Ö.*; allm. 122 68.
- Göransson, J. A.; Regeringsgatan 6, *C.*; allm. 109 99.
- Göransson, J. F.; Banérgatan 3, *Ö.*; riks. 88 76; allm. 106 42.
- Hægglund, C. J. E.; Odengatan 54 A, *Va.*; riks. 28 37; allm. 64 29.
- Hagberg, C. E.; Linnégatan 48 A, *Ö.*; allm. 203 00.
- Hagman, A. E.; Solhem; allm. Spånga 59.
- Hallström, H. J. N.; St. Vattugatan 7, *C.*; riks. 45 08; allm. 74 14.
- Hallquisth, E. C.; firma Ullrich & Hallquisth; Västerlånggatan 22, *St.*; allm. 140 42.
- Hansson, A.; Linnégatan 12, *Ö.*; riks. 77 16.
- Hansson, O. A.; Karlbergsvägen 69, *Va.*; riks. 102 36; allm. 182 23.
- Hanzon, P.; Värmdögatan 4, *Sö.*; allm. 303 90.
- Hauffman, K. O. L.; Högbergsgatan 37, *Sö.*; riks. 61 89; allm. 39 67.
- Heder, J.; Tavastgatan 10, *Sö.*; Maria 1 16.
- Hederén, N. A. K.; Birgerjarlsgatan 111, *Va.*
- Hellström, O.; Östermalmsgatan 64, *Ö.*; allm. 163 36.
- Herrström, O.; Fredsgatan 2, *C.*; riks. 47 91; allm. 5 93.
- Herrström, R.; Rådmanngatan 61, *Va.*; riks. 26 57; allm. 5 75.
- Hesselman, B. G. H. W., St. Vattugatan 7, *C.*; allm. 219 56.
- Hohmann, G. W.; Hornsgatan 146 A, *Sö.*; Maria 23 68.
- Holm, K. O.; Regeringsgatan 99, *C.*; allm. 125 18.
- Holmberg, J. P.; Adolf Fredriks torg 3, *Sö.*; riks. 35 76; allm. 35 76.
- Holmgren, A. W.; Valhallavägen 105, *Va.*; allm. 191 91.
- Holmin, A. K.; Hagagatan 20, *Va.*; allm. 121 07.
- Holmström, N. Fr.; Regeringsgatan 57, *C.*; riks. 56 05; allm. 128 86.
- Holst, O.; Artillerigatan 12, *Ö.*; allm. 214 26.
- Höglund, G. K. E.; Brännkyrkagatan 22, *Sö.*; allm. 311 68.
- Hörlin, A. F.; Hamngatan 5 B, *C.*; riks. 95 95; allm. 113 39.

- Ingemarson, R. J.;** Narvavägen 24, *Ö.*; riks. 59 45; allm. 49 18.
Jagdman, C. E. W.; Helsingegatan 6, *Va.*; allm. 63 42.
Janson, A. G.; Birgerjarlsgatan 10, *Ö.*: allm. 51 36.
Jansson, A.; Helsingegatan 7, *Va.*; *Vasa* 5 71.
Jensen, J. B.; St Paulsgatan 24, *Sö.*; allm. 305 99.
Johanson, F. E.; Karlavägen 6, *Ö.*; riks. 54 93; allm. 119 56.
Johanson, L. P.; Rådmansgatan 69, *Va.*; riks. 112 09; allm. 113 28.
Johansson, A. E.; St Paulsgatan 31, *Sö.*
Johansson, C. J. A.; Dalagatan 54, *Va.*; allm. 152 93.
Johansson, E. A.; Vidargatan 3, *Va.*; allm. 307 98.
Johansson, G. A.; Sibyllegatan 15, *Ö.*; allm. 49 19.
Johansson, J. O.; Dalagatan 27, *Va.*; allm. 122 60.
Johansson, N. J.; Katarina Bangata 37, *Sö.*; allm. 17 85.
Johansson, N. J. Alfred.; Hjorthagen 12 A; riks. 86 72; allm. Värtan 13.
Johnson, C. J.; Vallingatan 33, *Ö.*; riks. 78 96; allm. 165 35.
Johnson, O.; Karlbergsvägen 46, *Va.*; allm. 125 10.
Kander, A. W.; Hamngatan 3 A, *C.*; riks. 94 75.
Karlsson, K. F.; Frejgatan 2, *Va.*; allm. 123 28.
Karlsson, K. J.; Brännkyrkagatan 48, *Sö.*: allm. 134 91.
Karlsson, S.; Frejgatan 2, *Va.*; allm. 123 28.
Karlsson, V.; Karlbergsvägen 23, *Va.*
Kjellström, S. O.; St Eriks plan 2, *Va.*; riks. 50 00.
Klemming, W.; Drottninggatan 88 A, *C.*; riks. 40 85; allm. 123 45.
Klingberg, V. A.; Kungstengsgatan 54, *Va.*; allm. 120 08.
Kruse, P. F.; Bergegatan 43, *K.*; riks. 107 94.
Kullman, E.; Karlbergsvägen 47 A, *Va.*; riks. 90 96; allm. 182 36.
Lagerstedt, J. W.; Birgerjarlsgatan 108, *Va.*
Landevall, G. E.; Karlavägen 50, *Ö.*; allm. 194 46.
Larsson, G.; Renstjärnasgatan 16, *Sö.*; allm. 36 72.
Larsson, H.; Frövik, Solliden, Värmdö.
Larsson, L.; Döbelnsgatan 16 B, *Va.*; Brunkeb. 7 19.
Lignell, A.; Birgerjarlsgatan 106, *Va.*; Brunkeb. 18 54.
Lignell, C. F.; Sigtunagatan 4, *Va.*; *Vasa* 28 32.
Lindberg, O. A.; Rörstrandsgatan 20, *Va.*
Lindell, J. G.; Rådmansgatan 37, *Va.*; Brunkeb. 24 33.
Lindell, P. A.; Norrtullsgatan 28, *Va.*; allm. 211 36.
Lindewall, C. E.; Vallingatan 15, *C.*; allm. 104 57.
Lindmark, K. A.; Teknologgatan 3, *Va.*; *Vasa* 13 75.
Lindqvist, E. W.; Barnhusgatan 20, *C.*; riks. 24 04; allm. 108 98.
Lindståhl, J. E.; Artillerigatan 3, *Ö.*; riks. 1 83; allm. 87 20.
Ljungberg, C. A. H.; Kammakaregatan 43, *C.*; allm. 162 41.
Ljungberg, E. Th.; Frejgatan 56, *Va.*; allm. 118 75.
Ljungqvist, C. G.; Folkungagatan 83, *Sö.*; riks. 113 25; allm. 305 76.
Looström, I. R.; St Vattugatan 7, *C.*; allm. 2 09.
Looström, R. T.; Krukmakaregatan 12, *Sö.*; riks. 4 33; allm. 32 66.
Lund, P. A.; Kornhamnstorg 61, *St.*; *Stork.* 4 18.
Lundberg, A. G.; Kungstengsgatan 61, *Va.*
Lundberg, E. M.; Nybrogatan 9, *Ö.*; allm. 125 75.
Lundberg, N. L.; Igeldamsgatan 6, *K.*; riks. 34 48; allm. 64 42.
Lundborn, A. E. H.; Karlavägen 50, *Ö.*; allm. 151 77.
Lundegren, J. A.; Grefturegatan 22, *Ö.*; allm. 68 07.
Lundegårdh, D. J.; Lästmakaregatan 27 A, *C.*; riks. 42 87; allm. 150 96.
Lundgren, E.; Malmskilnadsgatan 48 A, *C.*; riks. 113 15; allm. 112 76.
Lundin, E. V.; Karlsro, Sundbyberg; allm. Sundbyberg 23.
Lundin, J. L.; Timmermansgatan 43, *Sö.*; allm. 136 58.
Lundroth, E.; Hamngatan 5 A, *C.*; riks. 47 26; allm. 74 74.
Lundstedt, M. K.; Nortullsgatan 28, *Va.*; allm. 184 13.
Löfgrén, C. W.; Stora Nygatan 21 A.
Magnusson, A. E.; Drottninggatan 82, *C.*; riks. 96 17; allm. 86 17.
Malmberg, C. W. F.; Djursholm; allm. Djursholm 59.
Malmé, A. E.; Bergsgatan 23, *K.*
Mark, S. E. T.; Drottninggatan 85, *Va.*; allm. 232 10.
Melander, A. E.; Norrtullsgatan 10 A, *Va.*; allm. 190 15.
Molin, A. H.; Kammakaregatan 50, *Va.*
Mårdell, E. V.; Västmannagatan 67, *Va.*; *Vasa* 32 80.
Nasenius, A. R.; St Eriksgatan 4, *K.*; *Kungsh.* 1 16.
Nerman, G. W.; Rosengatan 4, *C.*
Niklasson, K. P.; Surbrunnsgatan 35, *Va.*; allm. 194 70.
Nilsson, D. H.; Rörstrandsg. 34, *Va.*
Nilsson, E. J. A.; Narvavägen 23, *Ö.*; Österm. 47 99.
Nilsson, J.; Västmannagatan 37, *Va.*; allm. 117 34.
Nilsson, J. P.; Nybrogatan 38, *Ö.*; allm. 155 04.
Nilsson, Nils.; Karlaplan 3 A, *Ö.*; riks. 97 68; allm. 47 68.

- Nordén, N.;** Pipersgatan 6, *K.*; riks. 13 01; Kunsh. 56.
- Nordenström, L. J.;** Engelbrektskatan 39, *Ö.*; riks. 52 88; allm. 165 51.
- Nordlöf, J. E.;** Björngårdsgatan 6, *Sö.*; allm. 133 32.
- Nordström, A.;** Agnegatan 16, *K.*; allm. 165 08.
- Norén, A. J. N.;** Slussplan 63 B, *St.*; riks. 99 74.
- Norrbm, K. H. W.;** Hornsgatan 79, *Sö.*; riks. 86 09; allm. 34 62.
- Nyman, F. E.;** Saltsjöbaden; riks. Saltsjöb. 2 02.
- Nyman, G. E.;** Tyskbagaregatan 5, *Ö.*; allm. 185 09.
- Nyqvist, J. I.;** Regeringsgatan 52, *C.*; riks. 98 76; allm. 98 76.
- Ohlsson, C. G.;** Biblioteksgatan 9, *C.*; riks. 32 20.
- Ohlsson, S. A.;** Vasagatan 6, *Ö.*; allm. 102 01.
- Olson, J.;** Vollmar Ykkullsgatan 10 C, *Sö.*; Maria 22 32.
- Olsson, H. P.;** Helgagatan 9, *Sö.*; allm. 215 58.
- Olsson, O.;** Riddaregatan 48, *Ö.*; Östern. 23 26.
- Pehrson, P.;** Hagalund; allm. Hagalund 72.
- Pehrsson, John;** Bondegatan 1 D, *Sö.*; Maria 18 66.
- Perslow, C. A.;** Strandvägen 57, *Ö.*; riks. 111 20; allm. 208 20.
- Persson, A. J. W.;** St Paulsgatan 27, *Sö.*; allm. 39 66.
- Persson, N. A.;** Rörstrandsgatan 54, *Va.*; allm. 23 33.
- Petterson, A.;** Kaptensgatan 11, *Ö.*; allm. 165 04.
- Petterson, C. A. E.;** Torkel Knutsonsgatan 31, *Sö.*; riks. 90 73; allm. 310 01.
- Petterson, C. J.;** Upplandsgatan 56, *Va.*; allm. 207 92.
- Petterson, F. T.;** Linnégatan 21, *Ö.*; allm. 42 80.
- Petterson, L.;** St. Badstugatan 72, *Va.*; riks. 31 42; allm. 80 98.
- Ritter, E. W.;** Kaptensgatan 13, *Ö.*; riks. 37 93.
- Rossander, J. E.;** Dalagatan 20, *Va.*; riks. 66 39.
- Rundström, J. Chr.;** Barnängstvärgatan 1, *Sö.*; Maria 6 56.
- Sahlin, K.;** Timmermansgatan 39, *Sö.*; allm. 307 90.
- Sandberg, H. C. Alfr.;** Holländaregatan 24, *Va.*; allm. 209 95.
- Sandberg, J. A.;** Holländaregatan 24, *Va.*; allm. 209 95.
- Scheja, J.;** Roslagsgatan 27, *Va.*
- Schonberg, J. P.;** Saltmätaregatan 3 B, *Va.*; Vasa 25 11.
- Schönander, C. A.;** Heimdalsgatan 4, *Va.*; allm. 217 10.
- Siösteen, B. A.;** Stocksund; allm. Stocksund 81.
- Siösteen, L. S.;** Kungststensgatan 28, *Va.*; Östern. 42 09.
- Sjunnesson, N.;** Rensgatan 12, *Va.*; Brunkeb. 12 60.
- Sjögren, N. R.;** Vidargatan 9, *Va.*
- Sjöqvist, P. J.;** Birgerjarlsgatan 9, *Ö.*; riks. 60 66; allm. 59 36.
- Sjösteen, B. F. O.;** Storgatan 54, *Ö.*; Östern. 28 35.
- Sterner, H. L.;** Kungsholmsgatan 72, *K.*
- Sundahl, P.;** Storgatan 12, *Ö.*; allm. 85 16.
- Sundström, C.;** Frejgatan 38, *Va.*; allm. 104 03.
- Sundström, K. V.;** Torstensongatan 9, *Ö.*; Östern. 34 39.
- Svanberg, Kr. E.;** Regeringsgatan 111, *C.*; riks. 38 54; allm. 86 08.
- Svensson, C. J.;** Lilljansplan 5, *Ö.*; allm. 122 94.
- Svensson, L. P.;** Hornsgatan 100, *Sö.*
- Sällström, A. G.;** Sveavägen 92, *Va.*; riks. 11 14; allm. 80 56.
- Sällström, G. F. W.;** Sveavägen 92, *Va.*; allm. 70 92.
- Söderbergh, F. E. Aug.;** Birgerjarlsgatan 25, *C.*; riks. 28 20; allm. 167 31.
- Telander, J. O.;** Tjårhofsgatan 4 B, *Sö.*; Maria 6 68.
- Tengdahl, K. A.;** Helsingegatan 11, *Va.*; riks. 32 45.
- Thomas, J. E.;** Grefgatan 16, *Ö.*; allm. 49 59.
- Thorén J. G.;** Kronobergsgatan 7, *K.*; riks. 37 77; allm. 127 15.
- Thornvall, H.;** Östgötagatan 21, *Sö.*; Maria 2 98.
- Thorsén, D. E.;** Skepparegatan 43, *Ö.*; Östern. 22 72.
- Thorsén, G. J.;** Skepparegatan 42, *Ö.*; allm. 194 00.
- Thunell, J. W.;** Åsögatan 28, *Sö.*; Maria 48.
- Tornell, A. J.;** Kapellgränd 6, *Sö.*; allm. 135 22.
- Torgren, L.;** Skepparegatan 13, *Ö.*; allm. 56 95.
- Tryggelin, E. H.;** Birkgatan 4 A, *Va.*
- Törner, A. G.;** Roslagsgatan 29, *Va.*; riks. 39 65; allm. 7 56.
- Törnqvist, J. Hj.;** Artillerigatan 3, *Ö.*; riks. 1 83; allm. 87 20.
- Törnvall, L. P.;** Folkungagatan 8 E, *Sö.*; riks. 76 34; allm. 132 46.
- Wadsjö, N.;** Folkungagatan 85 B, *Sö.*; allm. 135 59.
- Wadstrand, H. J. A.;** Luntmakaregatan 9, *C.*
- Vadström, K. E.;** Hornsgatan 87, *Sö.*; allm. 309 41.
- Wallén, C.;** Handtverkaregatan 76, *K.*; riks. 49 56; Kungsh. 13 74.
- Wallin, J. A.;** Vanadisvägen 15, *Va.*; allm. 183 15.
- Wennerholm, S. F.;** Storgatan 25, *Ö.*; allm. 73 98.
- Wersén, O. G. J.;** St. Badstugatan 76, *Va.*; riks. 12 07; Brunkeb. 8 19.
- Wersén, P. A.;** St. Badstugatan 76, *Va.*; riks. 12 07; Brunkeb. 8 19.
- Westerdahl, A. J.;** Birgerjarlsgatan 118, *Va.*; riks. 92 10; allm. 119 96.
- Westin, A. A. V.;** Rörstrandsgatan 54, *Va.*; allm. 209 70.
- Widell, C.;** Birgerjarlsgatan 106, *Va.*; allm. 181 16.
- Winter, C. E. H.;** Storången; allm. 74 40.
- Zerling, G.;** Rådmansgatan 10, *Ö.*; allm. 120 14.

Zetterberg, C.; Brunns-gatan 4, *C.*; riks. 113 85.
allm. 69 42.
Åkerlund, H.; Kungsholmsgatan 13, *K.*; Kungsh.
7 71.
Ödberg, C. B.; Norrbackagatan 6, *Va.*; allm.
167 53.
Öiverberg, K. E.; Engelbrekts-gatan 15 & 17.
Ö.; riks. 115 63; allm. 98.

Österlöf, O.; Grefturegatan 1, *Ö.*; riks. 13 20.
Östlihn, E.; Brännkyrkagatan 4, *Sö.*; allm.
158 74.
Östlihn, L.; Upplands-gatan 64, *Va.*; allm.
121 30.
Östlihn, P. V.; Karlavägen 10 B, *Ö.*; allm.
196 93.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

Stora Nygatan 2, St.; expeditionstid: 11—12. Inga telefoner. Sessionstid växlande.

Mantalsnämnden åligger att hafva inseende öfver mantals- och skattskrifningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättsnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vidt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring öfver hufvudstadens invånare verkställes. Nämnden äger att själf eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevaka Stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består af öfverståhållaren eller i hans frånvaro underståhållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i beslutet, och dessutom af polismästaren eller i hans frånvaro polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två af Stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i Hälso- och Fattigvårdsnämnderna samt folkskoleinspektören. Stadsfullmäktige, Hälso- och Fattigvårdsnämnderna samt Folkskoleöfverstyrelsen äga att utse, Stadsfullmäktige två och en hvar af de öfriga en suppleant att inträda i Nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot.

Mantalsnämnden biträdes af en kontrollant och protokollsförare samt rotemän, f. n. till antalet 29 (se nedan).

Nämnden förfogar öfver anslaget till juridiskt biträde åt mindre bemedlade.

Instruktioner. K. kungörelse angående instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd den 24 maj 1878. K. kungörelse den 10 april 1895 angående ändrad lydelse af § 1 i instruktionen för Mantalsnämnden.

Stat år 1909. Utgifter: 235,000 kr.

Aflönningar m. m. Kontrollant och protokollsförare: arfvode 3,000 kr. Vaktmästare: arfvode 200 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (själfskr.).

Dickson, R., öfverståhållare.

Ordförandens suppleant (själfskr.).

Hintze, T., underståhållare.

Ledamöter.

- Tamm, W. A., polismästare, (själfskr.).
 Andersson, L. I., förste stadsläkare, (själfskr.).
 Bohman, H. E. M., justitieråd, stadsfullm., (själfskr. som ordf. i Fattigvårdsnämnden).
 Medin, K. O., professor, stadsfullm., (själfskr. som ordf. i Hälsovårdsnämnden).
 von Schéele, F. A., förste folkskoleinspektör, (själfskr.).
 *Barthelson, C. G., Stadsfullmäktiges sekretetare, (vald af Stadsfullm.).
 *Sidenbladh, K., öfverdirektör, (vald af Stadsfullm.).

Suppleanter.

- Frick, H. O., förste polisintendent, (själfskr.).
 Aspelin, J. M., andre stadsläkare, (själfskr.).
 *Cederborg, A., stadsnotarie, stadsfullm., (vald af Stadsfullm.).
 *Söderberg, J. E., förste aktuarie, (vald af Stadsfullm.).
 *Wahlin, C. A., grosshandlare, stadsfullm., (vald af Hälsovårdsnämnden).
 *Lindblom, G. A., fattigvårdsinspektör, (vald af Fattigvårdsnämnden).
 Bergman, J. S., andre folkskoleinspektör, (vald af Folkskoleöfverstyrelsen).

Kontrollant och protokollsförare.

Folin, C. A., träffas 11—12.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.

Rotemän.

Expeditionstider: 8—11 f. m. (under juni, juli och augusti 9—11 f. m.).

Adresser, se nedan.

Bokföringen af Stadens invånare ombesörjes af särskilda, af kommunen aflönade personer, hvilka kallas rotemän och hafva att hvar för sig utöfva sin verksamhet för ett särskildt område af hufvudstaden, kalladt rote. Rotemännen lyda i afseende å mantalsskrifningen under Mantalsnämnden.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en af Öfverståhållareämbetet utsedd kontrollants inseende granska dessa uppgifter och tillhörande hufvudförteckningar. Mantalslängden skall tillika med de till längden hörande mantalsupp-

gifter och register före mars månads utgång inlämnas till Öfverståthållareämbetet, genom hvars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantals-skrifningskontrollanten till Ambetet ingifva rapport öfver den af honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamhet besvara förfrågningar, som af Öfverståthållareämbetet, någon Stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantals-skrifningsort eller dylikt, hvarom mantalsboken lämnar upplysning.

(Om rotemännens åligganden i afseende å den allmänna fattigvården se under rubr. Församlingarnas fattigvårdsstyrelser, sid. 81).

Instruktioner m. m. K. förordningen den 28 maj 1897 angående mantals-skrifning i Stockholm. Instruktion för rotemännen i Stockholms stad, fastställd af Mantalsnämnden den 12 juni 1888. (Föreskrifter, fastställda af Fattigvårdsnämnden den 15 okt. 1877, att för rotemännens verksamhet i fattigvårdshänseende tills vidare gälla).

Aflöningar m. m. Tjuguåtta rotemän: 3,000 kr., däraf lön 2,100 kr., tjpgr 900 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., dessutom bostad (600). En roteman: 2,800 kr., däraf lön 1,960 kr., tjpgr 840 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., dessutom bostad (400). Skrifvarehjälp till tjuguåtta rotemän: 700 kr. till hvar och en. Skrifvarehjälp till en roteman: 600 kr. Tjuguno vaktmästare hos rotemännen: arfvode 575 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vaktmästarne för mantalsuppgifters insamlande, högst 4,000 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Hedström, G. E.

Vaktmästare.

Jansson, C. J.

2. Klara kyrkoroten.

Klara V. Kyrkogata 20, C.; ing. fr. kyrkoplan.

Roteman.

Nyström, J. M.

Vaktmästare.

Krantz, G. A.

3. Hötorgsrotten.

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Zander, C. C. I.

Vaktmästare.

Bröderman, A. G.

4. Kungsbroroten.

Handverkaregatan 32, K.

Roteman.

Lund, J. F. A.

Vaktmästare.

Hallman, C. O.

5. Tegnérrotten.

Vallingatan 30, C.

Roteman.

Holm, K. V.

Vaktmästare.

Wellander, A.

6. Observatorieroten.

Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.

Vaktmästare.

Cæsar, C. G.

7. Jakobsrotten.

Lästmakaregatan 20, C.

Roteman.

Alm, C. S.

Vaktmästare.

Björck, A. G.

8. Roslagsrotten.

Regeringsgatan 74, C.

Roteman.

Sandstedt, K. G.

Vaktmästare.

Sundberg, J. A.

9. Humlegårdsrotten.

Valhallavägen 37, Ö.

Roteman.

Schröder, C. E.

Vaktmästare.

Granquist, O. G.

10. Nybroroten.

Nybrogatan 16, Ö.

Roteman.

Paulson, L.

- Vaktmästare.*
 Strand, E. E.
 11. Artillerirotten.
 Artillerigatan 48 A, Ö.
Roteman.
 Jakobsson, K. G.
Vaktmästare.
 Ekström, K. G.
 12. Danviksrotten.
 Fjällgatan 31, Sö.
Roteman.
 Wahlberg, H.
Vaktmästare.
 Jansson, G. H.
 13. Stadsgårdsrotten.
 Folkungagatan 77, Sö.
Roteman.
 Lundberg, C. A.
Vaktmästare.
 Ekström, E. W.
 14. Skanstullsrotten.
 Katarina Bangata 9 A, Sö.
Roteman.
 Ahlm, J. M.
Vaktmästare.
 Askerlind, A. F.
 15. Maria Kyrkorote.
 Högbergsgatan 60 B, Sö.
Roteman.
 Jakobsson, G. H. W.
Vaktmästare.
 Sundqvist, C. G. M.
 16. Tantorotten.
 Krukmakaregatan 22, Sö.
Roteman.
 Söderberg, O. G.
Vaktmästare.
 Carlsson, C. G.
 17. Kronobergsrotten.
 Kungsholmsgatan 28, K.
Roteman.
 Österdahl, H. M.
Vaktmästare.
 Åhrman, K. O.
18. Teknologrotten.
 Tegnérgatan 38, Va.
Roteman.
 Zettergren, C. A. L.
Vaktmästare.
 Tjäder, J. E.
 19. Skinnarviksrotten.
 Bellmansgatan 8, Sö.
Roteman.
 Nordwall, A. O. L.
Vaktmästare.
 Nilsson, L.
 20. Narvarotten.
 Storgatan 34, Ö.
Roteman.
 Ekermann, L. G.
Vaktmästare.
 Ferndahl, C. G. A.
 21. Vanadisrotten.
 Surbrunnsgatan 35, Va.
Roteman.
 Holm, J. G.
Vaktmästare.
 Wahlström, J. V.
 22. Vasarotten.
 Norrtullsgatan 21, Va.
Roteman.
 Ohlsson, E. L.
Vaktmästare.
 Vestberg, E. H.
 23. Stadshagsrotten.
 Drottningholmsvägen 12 B, K.
Roteman.
 Rathsmann, K. W.
Vaktmästare.
 Matisson, E. A.
 24. Karlarotten.
 Grefgatan 43, Ö.
Roteman.
 Fogelström, O. T.
Vaktmästare.
 Andersson, K. H.